



PIENĒMTIE TEKSTI

P9_TA(2024)0095

Vadītāju apliecības

Eiropas Parlamenta 2024. gada 28. februāra normatīvā rezolūcija par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par vadītāju apliecībām, kā arī ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2022/2561 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1724 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/126/EK un Komisijas Regulu (ES) Nr. 383/2012 (COM(2023)0127 – C9-0035/2023 – 2023/0053(COD))

(Parastā likumdošanas procedūra: pirmais lasījums)

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Komisijas priekšlikumu Eiropas Parlamentam un Padomei (COM(2023)0127),
 - ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 294. panta 2. punktu un 91. panta 1. punktu, saskaņā ar kuriem Komisija tam ir iesniegusi priekšlikumu (C9-0035/2023),
 - ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 294. panta 3. punktu,
 - ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas 2023. gada 14. jūnija atzinumu¹,
 - pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju,
 - ņemot vērā Reglamenta 59. pantu,
 - ņemot vērā Transporta un tūrisma komitejas ziņojumu (A9-0445/2023),
1. pieņem pirmajā lasījumā turpmāk izklāstīto nostāju;
 2. prasa Komisijai priekšlikumu Parlamentam iesniegt vēlreiz, ja tā savu priekšlikumu aizstāj, būtiski groza vai ir paredzējusi to būtiski grozīt;
 3. uzdod priekšsēdētājam Parlamenta nostāju nosūtīt Padomei un Komisijai, kā arī dalībvalstu parlamentiem.

¹ OV C 293, 18.8.2023., 133. lpp.

Eiropas Parlamenta nostāja, pieņemta pirmajā lasījumā 2024. gada 28. februārī, lai pieņemtu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2024/... par vadītāju apliecībām, kā arī ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2022/2561 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1724 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/126/EK un Komisijas Regulu (ES) Nr. 383/2012

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 91. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu¹,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu²,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

¹ OV C , , . lpp.

² OV C , , . lpp.

tā kā:

- (-1) Savienība ir apņēmusies īstenot “nulle vīzijas” mērķi — līdz 2050. gadam panākt, ka ceļu satiksmes negadījumos nav bojāgājušo, kā atkārtoti uzsvērts 2020. gada Ilgtspējīgas un viedas mobilitātes stratēģijā. Neformālā Transporta padome Valletā 2017. gadā vienojās, ka pastāvīgi lielais ceļu satiksmes negadījumos bojāgājušo skaits un smagu traumu skaits ir liela problēma sabiedrībai, un nāca klajā ar deklarāciju, kurā Komisiju cita starpā aicināja sagatavot pastiprinātu Savienības ceļu satiksmes drošuma politiku un tiesisko regulējumu desmitgadei pēc 2020. gada, nodrošinot nāves gadījumu samazināšanos un veicinot satiksmes dalībnieku, jo īpaši neaizsargātu satiksmes dalībnieku, aizsardzību, jo tie visbiežāk cieš negadījumos. [Gr. 1]*
- (-1a) Pateicoties publiskā sektora struktūru līdzšinējiem centieniem, ceļu satiksmes negadījumos bojāgājušo skaitu ir izdevies samazināt no 51 400 2001. gadā līdz 19 800 bojāgājušajiem 2021. gadā. Attiecīgais rādītājs bija zemāks par ES noteikto mērķrādītāju, proti, par 75 % samazināt ceļu satiksmes negadījumos bojāgājušo skaitu laikā no 2001. līdz 2020. gadam. Turklāt panāktais progress virzībā uz to, lai uz pusi samazinātu ceļu satiksmes negadījumos bojāgājušo skaitu, pirmajā desmitgadē bija lēns. [Gr. 2]*

- (1) Noteikumi par vadītāju apliecībām ir būtiski kopējās transporta politikas elementi, kas palīdz uzlabot ceļu satiksmes drošību un atvieglo tādu personu brīvu pārvietošanos, kuras pārceļas uz dalībvalsti, kas nav tā pati, kurā izdota vadītāja apliecība. Ņemot vērā to, cik svarīgi ir individuāli transportlīdzekļi, tas, ka personai ir vadītāja apliecība, ko pienācīgi atzinusi uzņēmēja dalībvalsts, veicina un atvieglo pārvietošanās un uzņēmējdarbības brīvību. Tāpat šāda dokumenta vai transportlīdzekļa vadīšanas tiesību nelikumīga iegūšana vai atbilstīgi saņemtas vadītāja apliecības zaudēšana nelikumīgas rīcības rezultātā skar ne tikai to dalībvalsti, kurā šāds pārkāpums ir izdarīts, bet arī ceļu satiksmes drošību visā Savienībā.
- (2) Spēkā esošais regulējums būtu jāatjaunina, lai tas būt piemērots jaunajam laikmetam, ilgtspējīgs, iekļaujošs, vieds un noturīgs. Tam būtu jārespektē nepieciešamība samazināt transporta emisijas **un energopatēriņu, tostarp plašāk izmantojot alternatīvi darbināmus transportlīdzekļus**, kā arī jāņem vērā digitalizācija, demogrāfiskās tendences un tehnoloģiju attīstība, lai pastiprinātu Eiropas ekonomikas konkurētspēju. Ir svarīgi vienkāršot un digitalizēt administratīvās procedūras, lai likvidētu pastāvošos šķēršļus, piemēram, administratīvos slogus, kas ietekmē pārvietošanās brīvību vadītājiem, kuri pārceļas uz dalībvalsti, kas nav apliecības izdevēja. Saskaņotam Savienības standarta vadītāju apliecību regulējumam būtu jāietver gan fiziskās, gan mobilās **visu kategoriju** vadītāju apliecības un jāparedz to savstarpēja atzīšana, ja tās ir pienācīgi izdotas saskaņā ar šo direktīvu. **[Gr. 3]**

- (3) Eiropas Savienība pirmo “Kopienas parauga” fizisku vadītāja apliecību ieviesa 1980. gada 4. decembrī. Kopš tā laika noteikumi saistībā ar šādu Kopienas paraugu ir kļuvuši par pasaules progresīvāko transportlīdzekļa vadīšanas tiesību piešķiršanas struktūru stūrakmeni, aptverot vairāk nekā 250 miljonus vadītāju. Tādēļ šīs direktīvas pamatā vajadzētu izmantot uzkrāto pieredzi un praksi, un tai vajadzētu paredzēt saskaņotus noteikumus par Savienības standartiem attiecībā uz fiziskām vadītāju apliecībām. Savienībā izdotām fiziskām vadītāju apliecībām ar pretviltošanas pasākumiem būtu jānodrošina augsta līmeņa aizsardzība pret krāpšanu un viltošanu un iespēja iekļaut tajos mikroshēmas vai QR kodus.
- (4) Būtu jānodrošina, lai personas datu apstrāde šīs direktīvas īstenošanas nolūkā atbilst Savienības datu aizsardzības regulējumam, it sevišķi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) 2016/679³ **un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai 2002/58/EK**⁴. [Gr. 5]

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

⁴ ***Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/58/EK (2002. gada 12. jūlijs) par personas datu apstrādi un privātās dzīves aizsardzību elektronisko komunikāciju nozarē (OV L 201, 31.7.2002., 37. lpp.)***

- (5) Šī direktīva nosaka juridisko pamatu obligāta personas datu ~~kopuma~~**kopuma** saglabāšanai fiziskajās vadītāju apliecībās un to mikroshēmās vai QR kodos, kā arī mobilajās vadītāju apliecībās, lai ***pierādītu personas tiesības vadīt transportlīdzekli, personu identificētu un verificētu personas tiesības vadīt transportlīdzekli un identitāti nolūkā*** visā Savienībā ~~garantētu~~**garantēt** augstu ceļu satiksmes drošības līmeni, ievērojot Regulas (ES) 2016/679 6. panta 1. punkta e) apakšpunktu un — attiecīgā gadījumā — 9. panta 2. punkta g) apakšpunktu. Šādiem datiem nevajadzētu pārsniegt to, kas vajadzīgs, lai pierādītu personas tiesības vadīt transportlīdzekli, personu identificētu un verificētu personas tiesības vadīt transportlīdzekli un identitāti. Šī direktīva arī nosaka papildu aizsardzības pasākumus, lai nodrošinātu verificācijas laikā atklāto personas datu aizsardzību. **[Gr. 6]**
- (6) Lai nodrošinātu juridisko skaidrību un garantētu netraucētu pāreju starp šo direktīvu un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/126/EK par vadītāju apliecībām⁵, dalībvalstīm būtu jāspēj saglabāt papildu personas datus mikroshēmā, ja to paredz valsts tiesību akti, kas atbilst Regulai (ES) 2016/679. ***Jebkurā gadījumā visi šādā mikroshēmā saglabātie dati būtu jāglabā tikai līdz vadītāja apliecības derīguma termiņa beigām.*** Tomēr šī direktīva nav juridiskais pamats šādu papildu datu iekļaušanai. **[Gr. 7]**

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2006/126/EK (2006. gada 20. decembris) par vadītāju apliecībām (OV L 403, 30.12.2006., 18. lpp.).

- (7) Savukārt ar šo direktīvu izveidotajam QR kodam, kas ļauj verificēt uz fiziskās vadītāja apliecības uzdrukātās informācijas autentiskumu, nevajadzētu pieļaut, ka tiek saglabāts vairāk informācijas, nekā ir norādīts uz vadītāja apliecības.
- (8) Šī direktīva neparedz juridisko pamatu tam, lai dalībvalstīs tiktu izveidotas vai uzturētas valsts līmeņa datubāzes biometrisko datu uzglabāšanai, jo tas ir valsts tiesību aktu jautājums, kam ir jāatbilst Savienības tiesību aktiem par datu aizsardzību. Turklāt šī direktīva neparedz juridisko pamatu centralizētas biometrisko datu datubāzes izveidei vai uzturēšanai Savienības līmenī.

- (8a) Mobilajai vadītāja apliecībai būtu jāgarantē augstākais drošības līmenis personas datiem, kurus izmanto identifikācijai un autentifikācijai, neatkarīgi no tā, vai šie dati tiek glabāti lokāli, decentralizētās virsgrāmatās vai mākoņdatošanas risinājumos, un ņemot vērā atšķirīgus riska līmeņus. Neraugoties uz to, ka ir vajadzīga droša lietotāju autentifikācija, biometrisko datu izmantošana personas datu identificēšanai un autentifikācijai nebūtu jāpadara par mobilās vadītāja apliecības izmantošanas priekšnoteikumu. Biometriskie dati, ko izmanto fiziskas personas autentifikācijai saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679, bez lietotāja nepārprotamas piekrišanas nebūtu jāglabā, izmantojot mākoņdatošanas risinājumus. Biometriskie dati būtu jāizmanto tikai konkrētu scenāriju gadījumā saskaņā ar šīs regulas 9. pantu, un, lai tos lietotu, ir jāveic organizatoriski un drošības pasākumi, kas ir proporcionāli riskam, ko šāda apstrāde var radīt fizisku personu tiesībām un brīvībām, un kas atbilst Regulai (ES) 2016/679. [Gr. 8]**
- (9) Ir vajadzīgas papildu apņemšanās, lai paātrinātu cīņu pret vadītāju apliecību viltošanu un krāpšanu. Tādēļ ir vēlams pārcelt tuvāk datumu, kurš sākotnēji tika noteikts Direktīvā 2006/126/EK un līdz kuram visām izdotajām vai aprītē esošajām fiziskajām vadītāju apliecībām ir jāatbilst visām Savienības tiesību aktos noteiktajām prasībām.

- (10) Digitālā pārkārtošanās ir viena no Savienības prioritātēm. Autotransporta gadījumā digitālā pārkārtošanās palīdzēs likvidēt pastāvošos administratīvos šķēršļus, kas ierobežo personu brīvu pārvietošanos, piemēram, tos, kas saistīti ar fizisko vadītāju apliecību izdošanas ilgumu. Tādēļ būtu jānosaka atsevišķs Savienības standarts Savienībā izdotajām mobilajām vadītāju apliecībām. Lai sekmētu digitālo pārkārtošanos, mobilās vadītāju apliecības būtu jāizdod ~~pēc noklusējuma nepapildus fiziskajām vadītāja apliecībām no...~~ [pieņemšanas datums+4 gadi], neskarot pretendenta tiesības vienlaikus saņemt *atteikties* vai nu *fizisku* ~~no fiziskās, vai digitālās vadītāja apliecības. Pieteikuma iesniedzējam vajadzētu būt tiesībām jebkurā brīdī iegūt tā veida~~ vadītāja apliecību, *no kuras viņš sākotnēji atteicās. Būtu jā saglabā diskrecionāra pieeja, vienlaikus nodrošinot, ka pieteikuma iesniedzējiem ir no ekonomikas un darbības viedokļa vienlīdzīga piekļuve fiziskajam un mobilajam veidam. Tādēļ nekādā gadījumā nevajadzētu atturēt no fiziskas vadītāja apliecības izvēles, un jo būtu jā saglabā pretendentu piekļuves iespējas fiziskai vadītāja apliecībai, ja viņi nevar vai nevēlas iegūt mobilo vadītāja apliecību* vai abas. *Dalībvalstīm būtu jā nodrošina, ka fiziskā vadītāja apliecība tiek izdota vai atkārtoti izdota bez liekas kavēšanās un ne vēlāk kā divu nedēļu laikā no dienas, kad tā pieprasīta. [Gr. 9]*

- (11) Mobilajai vadītāja apliecībai būtu jāietver ne tikai uz fiziskās vadītāja apliecības norādītā informācija, bet arī informācija, kas ļauj verificēt datu autentiskumu, ~~un vienreizlietojams rādītājs~~ **un vienreizlietojamu rādītāju**. Tomēr būtu jānodrošina, ka pat šādos gadījumos personas dati, kas tiek darīti pieejami, nepārsniedz tos, kuri tiktu norādīti fiziskā vadītāja apliecībā un kuri ir noteikti nepieciešami šādu datu, **jo īpaši izdevējstādes elektroniskā paraksta**, autentiskuma verificācijai. Minētajiem papildu datiem vajadzētu atšķirties, ja personai ir vairākas mobilās vadītāja apliecības, kas ir iespējams ar nosacījumu, ka tās izdevusi viena un tā pati dalībvalsts. [Gr. 10]
- (12) Ilgtspējīgas un viedas mobilitātes stratēģijā ir noteikts redzējums, kā ES ievērojami uzlabot mobilitātes un transporta ilgtspēju. Emisijas no autotransporta nozares ietver siltumnīcefekta gāzu emisijas, gaisa piesārņotājus, troksni un mikroplastmasu, ko rada riepu un ceļu dilšana. **Zaļās pārkārtošanās priekšnosacījums ir lielāks alternatīvi darbināmu transportlīdzekļu daudzums. To jaunie smagākie modeļi var būt pieejami B, C vai D kategorijas vadītāja apliecībās, un šajā direktīvā šāda iespēja būtu jāņem vērā.** Braukšanas veids ietekmē šīs emisijas, iespējami nelabvēlīgi iedarbojoties uz vidi un cilvēku veselību. Tādēļ transportlīdzekļa vadīšanas apmācībai **un eksaminēšanai** vajadzētu parādīt vadītājiem, kā samazināt savu ietekmi uz emisijām, **tostarp ar ekobraukšanas metodēm**, kā arī viņus sagatavot bezemisiju **vai mazemisiju** transportlīdzekļu vadīšanai. [Gr. 11]

(13) Lai ļautu pilsoņiem un iedzīvotājiem gūt tiešu labumu no iekšējā tirgus ieguvumiem, nesaskaroties ar nevajadzīgu papildu administratīvo slogu, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2018/1724⁶ ir paredzēta piekļuve tiešsaistē tām procedūrām, kas ir relevantas iekšējā tirgus darbībai, tostarp pārrobežu lietotājiem. Šajā direktīvā ietvertā informācija ir iekļauta arī Regulas (ES) 2018/1724 I pielikumā. Būtu jāgroza minētās regulas II pielikums, lai nodrošinātu, ka ikviens pieprasījuma iesniedzējs var pilnvērtīgi izmantot tiešsaistes procedūras.

(13a) Atšķirības valstu vai reģionu līmenī attiecībā uz neatliekamās medicīniskās palīdzības transportlīdzekļu kategorijām un šādu transportlīdzekļu vadīšanai nepieciešamo apliecību kategorijām rada risku, ka var tikt traucēta pārrobežu satiksme vai kustība vienā un tajā pašā dalībvalstī. Tādēļ neatliekamās medicīniskās palīdzības transportlīdzekļiem saskaņā ar šo direktīvu būtu jāpiemēro īpašs režīms. Tāpēc būtu jāatļauj neatliekamās medicīniskās palīdzības transportlīdzekļus vadīt ar B kategorijas vadītāja apliecību visā Savienībā, ja neatliekamās medicīniskās palīdzības automobiļa atļautā masa nepārsniedz 4250 kg, divus gadus pēc tam, kad pirmo reizi izdota B kategorijas vadītāja apliecība.
[Gr. 12]

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1724 (2018. gada 2. oktobris), ar ko izveido vienotu digitālo vārteju, lai sniegtu piekļuvi informācijai, procedūrām un palīdzības un problēmu risināšanas pakalpojumiem, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 1024/2012 (OV L 295, 21.11.2018., 1. lpp.).

(14) Vadītāju apliecības būtu jādala kategorijās atkarībā no to transportlīdzekļu tipiem, kurus tās atļauj vadīt. Tas būtu jāīsteno skaidrā un saskaņotā veidā, pilnībā ņemot vērā attiecīgo transportlīdzekļu tehniskos raksturlielumus un to vadīšanai nepieciešamās prasmes.

(14a) *Individuālajiem transportlīdzekļiem ir būtiska loma attiecībā uz to, lai apmierinātu mobilitātes vajadzības miljoniem Eiropas iedzīvotāju, jo īpaši lauku apvidos un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām. Tomēr dažos gadījumos transportlīdzekļa vadītāja apliecības pieejamība ir šķērslis. Dalībvalstīm būtu jāapsver iespēja izveidot atbilstīgu infrastruktūru pilsētās, piepilsētās un lauku apvidos, kas vajadzīga, lai samazinātu ceļu satiksmes negadījumu un satiksmes sastrēgumu skaitu, kā arī ieviest mērķtiecīgu politiku un atbalsta shēmas personām, ko apdraud mobilitātes nabadzība. [Gr. 13]*

- (15) Saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas 2006. gada 13. decembra Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām, kam ES pievienojās kā puse 2011. gada 21. janvārī, būtu jāpieņem konkrēti noteikumi, lai personām ar invaliditāti būtu vieglāk vadīt transportlīdzekļus. ***Turklāt personām ar ierobežotu mobilitāti neatkarīgi no to spējas vadīt transportlīdzekli būtu jānodrošina mobilitātes tiesības, lai nepieļautu mobilitātes nabadzību. Minēto mobilitātes tiesību īstenošana varētu ietvert pielāgotu individuālo vai sabiedrisko transportlīdzekļu, tostarp īpašu risinājumu vai aprīkojuma, izmantošanu, un atbilstošas infrastruktūras izmantošanu, tostarp lauku apvidos.*** Tādējādi ar Komisijas iepriekšēju piekrišanu dalībvalstīm vajadzētu varēt nepiemērot 6. pantu konkrētiem motorizēto transportlīdzekļu tipiem. [Gr. 14]
- (16) Vadītāju apliecību dažādo kategoriju pretendentu minimālais vecums būtu jānosaka Savienības līmenī. Neatkarīgi no tā dalībvalstīm būtu jāļauj dažu kategoriju transportlīdzekļu vadīšanai noteikt augstāku vecuma ierobežojumu, lai vēl vairāk veicinātu ceļu satiksmes drošību. Izņēmuma gadījumos ~~gadījumos~~ ***kārtā*** būtu jāļauj dalībvalstīm noteikt zemākus vecuma ierobežojumus, lai ņemtu vērā attiecīgās valsts apstākļus. It sevišķi nolūkā ļaut vadīt ar ugunsdzēsību, ***civilo aizsardzību*** vai sabiedriskās kārtības uzturēšanu saistītus transportlīdzekļus vai realizēt izmēģinājuma projektus saistībā ar jaunām transportlīdzekļa tehnoloģijām. [Gr. 15]

(16a) *Nemot vērā zaļo pārkārtošanos, arvien populārāka kļūst aktīvā mobilitāte, kas ietver iešanu kājām un velosipēdu vai elektrisko velosipēdu un citu vieglo pārvietošanās līdzekļu, piemēram, e-skrejriteņu, izmantošanu. To lietotāji arvien biežāk brauc pa Eiropas autoceļiem un izmanto tos kopā ar citiem individuālajiem transportlīdzekļiem. Jaunākie lietotāji, kuri arvien biežāk izmanto jo īpaši e-skrejriteņus, tos bieži izmanto, pienācīgi nepārzinot piemērojamās normas, jo viņi vēl nav ieguvuši nevienas kategorijas vadītāja apliecību. Tā rezultātā pieaug tādu negadījumu skaits, kuros iesaistīti e-skrejriteņi un galvenie cietušie ir gan gājēji, gan e-skrejriteņu lietotāji. Nemot vērā vispārējās ceļu satiksmes drošības problēmas, dalībvalstīm savās skolu mācību programmās būtu jāievieš vecumam atbilstoša satiksmes noteikumu un riska izpratnes apmācība, lai uzlabotu ceļu satiksmes drošību. Tam būtu jānodrošina plašas visaptverošas zināšanas par drošības pasākumiem, piemēram, drošības jostām un ķiverēm, un jo īpaši par neaizsargāto satiksmes dalībnieku, piemēram, gājēju, riteņbraucēju vai e-skrejriteņu lietotāju, līdzdalību satiksmē un drošu mijiedarbību ar mehāniskajiem transportlīdzekļiem. Dalībvalstis varētu ieviest papildu pasākumus un shēmas personisko transportlīdzekļu lietotājiem, lai samazinātu ceļu satiksmes negadījumu skaitu un uzlabotu ceļu satiksmes drošības noteikumus un riska apzināšanos.*

[Gr. 16]

- (16b) *Ceļu satiksmes drošību var veicināt atbilstošs minimālais vecums katras kategorijas vadītāju apliecībām, kas atvieglo gan jauno vadītāju mobilitātes neatkarību, gan viņu savlaicīgu piekļuvi profesionālai transportlīdzekļa vadīšanai, kā arī stingrāki nosacījumi jauniem vadītājiem, cita starpā attiecībā uz alkohola ierobežojumiem. [Gr. 17]*
- (16c) *Vadītāja gatavība drošai braukšanai būtu jānovērtē, pamatojoties uz īpašiem kritērijiem, jo īpaši ņemot vērā veselības stāvokli. Lēmumi par vadītāja apliecību ierobežojumiem, apturēšanu, atņemšanu vai anulēšanu būtu jāpieņem, izskatot katru konkrēto gadījumu, un būtu jāpamato ar objektīviem eksāmenu un testu rezultātiem. Nedrīkstētu pieļaut jebkādu licencētu autovadītāju diskrimināciju tikai vecuma dēļ. [Gr. 18]*
- (16d) *Tiesības uz vadītāja apliecību garantē pārvietošanās brīvību un līdzdalību ekonomikā un sabiedriskajā dzīvē, jo īpaši lauku apvidos un mazāk urbanizētās teritorijās, kurās ir ierobežots sabiedriskā transporta tīkls. Jo īpaši vecākiem cilvēkiem, vientuļniekiem, personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām vai personām ar invaliditāti individuālais transports ir svarīgs elements, kas nodrošina viņiem neatkarīgu un autonomu dzīvi. Ierobežojumi tiesībām uz vadītāja apliecību būtu jāpamato ar objektīviem kritērijiem, ko nosaka, ņemot vērā katru konkrēto gadījumu, un tie nedrīkstētu ietvert diskriminācijas risku. [Gr. 19]*

- (17) Būtu jānosaka pakāpju sistēma, proti, ka B kategorijas vadītāja apliecība ir priekšnoteikums, lai pretendents varētu iegūt konkrētas citas kategorijas, un atbildes starp kategorijām, ***tostarp, ja nepieciešams, minimālais pieredzes periods pirms šādu tiesību iegūšanas.*** Šādai sistēmai vajadzētu būt ~~daļēji~~ saistošai visām dalībvalstīm, bet arī tām piešķirt iespēju to savstarpēji piemērot savās attiecīgajās teritorijās. Dalībvalstīm vajadzētu būt arī iespējai noteikt konkrētas atbildes, kas būtu spēkā tikai to teritorijā. **[Gr. 20]**
- (18) Ceļu satiksmes drošības nolūkā ir jānosaka minimālās prasības vadītāja apliecības izdošanai. Būtu jānosaka braukšanas eksāmenu un transportlīdzekļa vadīšanas tiesību piešķiršanas standarti. Šajā nolūkā būtu jānosaka attiecīgās zināšanas, prasmes un uzvedība saistībā ar motorizētu transportlīdzekļu vadīšanu; braukšanas eksāmenam būtu jābalstās uz šiem jēdzieniem, un būtu jānosaka minimālie standarti attiecībā uz ~~fizisko un garīgo~~ piemērotību šādu transportlīdzekļu vadīšanai. ***Šādās prasībās būtu jāņem vērā atšķirīgās prakses, ko izmanto visās dalībvalstīs.*** **[Gr. 242 un 305]**

(18a) Pašlaik, izdodot vadītāja apliecības 1. grupai, proti, A, A1, A2, AM, B, B1 un BE kategorijas transportlīdzekļu vadītājiem, lielākā daļa dalībvalstu papildus redzes pārbaudei ir ieviesušas arī kāda cita veida atbilstības pārbaudi transportlīdzekļa vadīšanai. Šāda pārbaude var atšķirties, sākot no pašnovērtējuma veidlapas līdz pat medicīniskai apskatei, ko veic ģimenes ārsts, ārsts speciālists vai testēšanas centrs. Atjaunojot 1. grupas vadītāja apliecības, tikai dažas dalībvalstis pieprasa medicīnisko pārbaudi. Ir arī dažas dalībvalstis, kuras ir izveidojušas valsts mehānismu ziņošanai par būtiskām izmaiņām attiecībā uz piemērotību transportlīdzekļa vadīšanai. Parasti, izdodot un atjaunojot vadītāja apliecības 2. grupai, proti, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 un D1E kategorijas transportlīdzekļu vadītājiem, prasības ir stingrākas un detalizētākas, nosakot prasību veikt medicīnisko pārbaudi. [Gr. 243 un 306]

(19) Cilvēku vai kravu pārvadāšanai izmantojamu transportlīdzekļu vadītājiem būtu jāsniedz pierādījumi, ka viņi, saņemot vadītāja apliecību, kā arī regulāri pēc tam atbilst fiziskās un garīgās piemērotības minimālajiem standartiem, kas ļauj vadīt transportlīdzekļus. Regulāras pārbaudes, ko atkārtoti veic saskaņā ar attiecīgas valsts noteikumiem par minimālo standartu ievērošanu, atvieglos personu brīvu pārvietošanos, palīdzēs izvairīties no konkurences izkropļojumiem un labāk ņems vērā šādu transportlīdzekļu vadītāju atbildību. ~~Dalībvalstis var paredzēt~~ **Dalībvalstīm būtu jāparedz** veselības pārbaudes kā garantiju tam, ka ir ievēroti minimālie standarti attiecībā uz fizisko un garīgo piemērotību citu motorizētu transportlīdzekļu vadīšanai. Pārredzamības labad šādām pārbaudēm vajadzētu sakrist ar vadītāju apliecību atjaunināšanu. [Gr. 21]

(19a) *Pēdējā laikā jaunās medicīnas tehnoloģijas ir palīdzējušas uzlabot satiksmes drošību. Tirgū ir ieviestas un pacienti lieto tehnoloģijas, kas mazina vai novērš risku, kas saistīts ar braukšanu attiecīgā veselības stāvoklī. Izmantojot tādas uzraudzības tehnoloģijas kā pastāvīgas glikozes uzraudzības (CGM) sistēmas cilvēkiem, kuriem ir diabēts, cilvēki var efektīvi un pastāvīgi kontrolēt savu veselības stāvokli, tādējādi novēršot ar slimību saistīto risku braukšanai. Turklāt tādas tehnoloģijas kā CGM sistēmas patlaban tiek izstrādātas un uzlabotas straujā tempā, nodrošinot aizvien labāku veselības stāvokļa kontroli un tādējādi uzlabojot ceļu satiksmes drošību.* [Gr. 22]

- (19b) *Eiropas Parlaments 2022. gada 23. novembra rezolūcijā par diabēta profilaksi un pārvaldību un diabēta slimnieku labāku aprūpi ES Pasaules diabēta dienas kontekstā⁷ aicināja Komisiju pārskatīt attiecīgo darba aizsardzības tiesisko regulējumu un ceļu satiksmes drošības tiesību aktus, lai turpmāk nepieļautu diabēta slimnieku diskrimināciju. [Gr. 23]***
- (20) Lai nodrošinātu vienādas tiesības visā Savienībā, ņemot vērā arī ceļu satiksmes drošības apsvērumus, AM, A1, A2, A, B1 un B kategorijas vadītāju apliecību administratīvajam derīgumam vajadzētu būt 15 gadiem, savukārt C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 un D1E kategorijas vadītāju apliecību administratīvajam derīgumam vajadzētu būt pieciem gadiem. Šajā direktīvā noteiktajos izņēmuma gadījumos dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai paredzēt īsāku periodu.
- (20a) *Pieredzējušiem autovadītājiem paredzēti prasmju pilnveides kursi var uzlabot ceļu satiksmes drošību, uzlabojot informētību un prasot autovadītājiem gūt papildu pieredzi, izmantojot jauno tehnoloģiju risinājumus, piemēram, pilnveidotas vadītājam asistējošas sistēmas, pusautomatizētu un automatizētu transportlīdzekļa vadīšanu. Tādēļ simulatoru izmantošanai varētu būt ļoti svarīga loma pieredzējušu autovadītāju prasmju pilnveidē. Turklāt braukšanas simulatori varētu arī atveidot negatīvas situācijas un ārkārtas situāciju scenārijus, tādējādi uzlabojot vadītāja spēju reaģēt un pieņemt lēmumus izšķirošās situācijās. [Gr. 24]***

- (20b) *Mūžizglītība ir būtiski svarīga, lai saglabātu pieredzējušu vadītāju zināšanas, jo īpaši attiecībā uz energoefektīvu vadīšanu, transportlīdzekļu masas palielināšanos, vadītāja palīgsistēmu un citu automatizētu ierīču pastāvīgu tehnoloģisko attīstību, kā arī alternatīviem transportlīdzekļu piedziņas veidiem. Tāpēc dalībvalstis būtu jāmudina izstrādāt mācību moduļus pieredzējušiem vadītājiem. [Gr. 25]***
- (21) Lai ļautu dalībvalstīm un — pienācīgi pamatotos gadījumos — Savienībai kopumā reaģēt uz krīzēm, kuru dēļ valstu iestādes nespēj atjaunot tādas vadītāju apliecības, kam pretējā gadījumā beigtos derīgums, vajadzētu paredzēt iespēju pagarināt šādu vadītāju apliecību administratīvo derīgumu par stingri nepieciešamo laiku.
- (22) Principam “viens turētājs, viena apliecība” vajadzētu novērst situācijas, ka vienai personai ir vairāk nekā viena fiziskā vadītāja apliecība. Tomēr šis princips būtu arī jāpaplašina, lai ņemtu vērā mobilo vadītāju apliecību tehnisko specifiku.
- (23) Ar ceļu satiksmes drošību saistītu iemeslu dēļ dalībvalstīm būtu jāspēj visiem vadītāju apliecību turētājiem ar pastāvīgo dzīvesvietu to teritorijā piemērot savus valsts noteikumus par transportlīdzekļu vadītāju apliecību atņemšanu, apturēšanu, atjaunošanu vai anulēšanu.

- (24) Vadītājiem, kam ir vadītāja apliecība, ko izdevusi viņu dzīvesvietas dalībvalsts pēc apmaiņas pret trešās valsts izdotu vadītāja apliecību, vajadzētu būt tiesībām vadīt transportlīdzekli visā Savienībā tā, ir kā viņi būtu sākotnēji saņēmuši apliecību Savienībā. Šādai apmaiņai varētu būt dažāda ietekme uz ceļu satiksmes drošību un personu brīvu pārvietošanos.
- (25) Komisijai vajadzētu būt pilnvarotai pieņemt lēmumu, kas identificē trešās valstis, kuras nodrošina ar Savienību salīdzināmu ceļu satiksmes drošības līmeni, un dod iespēju šo valstu izdoto vadītāju apliecību turētājiem apmainīt savas apliecības saskaņā ar līdzīgiem noteikumiem tā, it kā tās būtu izdotas dalībvalstī. ***Šajā sakarā būtu jāļauj Komisijai novērtēt, vai trešā valstī ir Savienības līmenim pilnībā vai daļēji atbilstīga profesionāla vadītāju apmācība, sertifikācijas noteikumi un eksaminēšanas procedūras, lai galu galā būtu iespējams izdot sertifikātu, kas līdzvērtīgs arodprasmes apliecībai (APA). Tas varētu ļaut minēto trešās valsts sertifikātu turētājiem tos apmainīt ar Eiropas APA ar nosacījumu, ka viņi iziet papildu kompetences apmācību. Līdztekus vadītāja apliecībai šis sertifikāts varētu būt otra obligātā prasība, kas profesionāliem vadītājiem jāizpilda, lai varētu veikt pārvadājumus Savienībā bāzēta transporta uzņēmuma uzdevumā.*** Šie nosacījumi būtu detalizēti un pamatoti jānosaka attiecībā uz visām attiecīgajām vadītāju apliecību kategorijām. [Gr. 26]

- (26) Tādu vadītāju apliecību gadījumā, ko izdevušas trešās valstis, kuras nav šāda Komisijas lēmuma objekts vai kuru gadījumā šāds lēmums ne skaidri atļauj, ne aizliedz veikt maiņu, dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai šīs apliecības apmainīt saskaņā ar saviem valsts noteikumiem ar nosacījumu, ka tās uz apmainītās apliecības izmanto attiecīgo Savienības kodu. Ja šādas vadītāja apliecības turētājs pārceļas uz citu dalībvalsti, jaunajai dzīvesvietas valstij nevajadzētu būt pienākumam šādai apliecībai piemērot savstarpējas atzīšanas principu.
- (27) “Vadītāju apliecību tūrisms”, proti, dzīvesvietas mainīšana, lai saņemtu jaunu vadītāja apliecību nolūkā apiet transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanu, kas piemērota citā dalībvalstī, ir izplatīta prakse, kas nelabvēlīgi ietekmē ceļu satiksmes drošību. Vadītājus nevajadzētu atbrīvot no viņiem piemērotajām prasībām, lai viņi atgūtu savas transportlīdzekļa vadīšanas tiesības vai savu vadītāja apliecību, nomainot dzīvesvietu. Vienlaikus būtu skaidri jānorāda, ka jebkāda pilsoņa rīcība drīkst novest pie nenoteikta laika aizlieguma tikai pienācīgi pamatotos gadījumos un ka šādam lēmumam vajadzētu attiekties tikai uz tā izdevējas dalībvalsts teritoriju.

(27a) *Autoceļiem neparedzēta mobilā tehnika (NRMM) aptver visdažādākās iekārtas, ko parasti izmanto dažādos veidos ne uz ceļiem. Tas ietver, piemēram, būvniecības un mežsaimniecības tehniku (ekskavatorus, iekrāvējus, buldozerus u. c.) un lauksaimniecības un lauksaimniecības tehniku (novācējus, kultivatorus u. c.). Spēkā esošā direktīva neattiecas uz šādu tehniku. Tomēr uz to attiecas dažādi valsts noteikumi par nepieciešamo vadītāja apliecību un īpašām apmācības prasībām, jo šāda tehnika var pārvietoties pa koplietošanas ceļiem. Dalībvalstīm būtu jāsadarbjas, lai atvieglotu autoceļiem neparedzētas mobilās tehnikas izmantošanu visā Savienībā, jo īpaši pārrobežu kontekstā, sezonas darbā vai darbā, ko nodrošina norīkotie darba ņēmēji. Komisijai būtu jāizveido sadarbības platforma, uzaicinot valstu iestādes un attiecīgās ieinteresētās personas, lai visās dalībvalstīs apkopotu, apstrādātu un izplatītu zināšanas un informāciju par paraugpraksi attiecībā uz īpaši lietojamu transportlīdzekļu, piemēram, autoceļiem neparedzētas mobilās tehnikas, vadītājiem. Sadarbības platformas apspriedēm būtu jākalpo par pamatu Komisijas ziņojumam par sekām, ko rada valsts noteikumi par autoceļiem neparedzētas mobilās tehnikas izmantošanu, un ietekmi uz iekšējo tirgu un ceļu satiksmes drošību. Vajadzības gadījumā ziņojumam var pievienot tiesību akta priekšlikumu Eiropas Parlamentam un Padomei par to, lai atvieglotu autoceļiem neparedzētas mobilās tehnikas izmantošanu visā Savienībā.*

[Gr. 310]

- (28) Lai uzlabotu ceļu satiksmes drošību, attiecībā uz ~~konkrētām~~ **B, C un C1 kategorijas** vadītāju apliecību kategorijām būtu jāievieš Savienības mēroga shēma transportlīdzekļa vadīšanai ar pavadošo personu. Šādas sistēmas noteikumiem vajadzētu paredzēt iespēju pretendentiem saņemt vadītāja apliecību attiecīgajās kategorijās pirms vajadzīgā minimālā vecuma sasniegšanas. Tomēr šīs vadītāju apliecības vajadzētu ļaut izmantot tikai pieredzējuša vadītāja pavadībā. Šādās situācijās dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai ceļu satiksmes drošības nolūkā savā teritorijā paredzēt stingrākus nosacījumus un noteikumus attiecībā uz to izdotajām vadītāju apliecībām. **[Gr. 27]**
- (29) Neskarot vispārējo mērķi attiecībā uz ceļu satiksmes drošības uzlabošanu, shēmai transportlīdzekļa vadīšanai ar pavadošo personu būtu jāpanāk kravas automobiļu vadītāja profesijas pieejamības un pievilcības uzlabošanu gados jaunākai paaudzei, lai paplašinātu viņu nodarbinātības iespējas un lai palīdzētu risināt vadītāju trūkumu Savienībā. Tādēļ šai shēmai būtu jāattiecas uz **C un C1** kategorijas vadītāju apliecībām un B kategorijas vadītāju apliecībām, kas ir ~~C kategorijas~~ **šo kategoriju** priekšnoteikums. **[Gr. 28]**

(29a) Lai novērstu profesionālu vadītāju trūkumu Savienībā, būtu jāstimulē partnerība starp arodskolām un transporta un loģistikas uzņēmumiem, tostarp izmantojot īpašu Savienības budžeta atbalstu un saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2015/413⁸ iezīmētos ieņēmumus. Šādai partnerībai būtu jā piedāvā topošajiem profesionālajiem vadītājiem iespēja labāk iepazīt profesijas radītos ieguvumus un problēmas, lai viņi varētu uzlabot savas operatīvās un organizatoriskās prasmes un gūt pieredzi, izmantojot progresīvas tehnoloģijas un metodes. Atbalsts cita starpā varētu būt ES līdzfinansējums noteiktas kvalifikācijas, piemēram, APA, iegūšanai vai konkrētai topošo vadītāju apmācībai.

[Gr. 29]

⁸ *OVL 68, 13.3.2015., 9. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2015/413/oj>*

- (30) Būtu jānodrošina, ka vadītāji, kas pirmo reizi saņem savu vadītāja apliecību konkrētā kategorijā, neapdraud ceļu satiksmes drošību pieredzes trūkuma dēļ. Šiem iesācējiem vadītājiem būtu jānosaka *vismaz* divu gadu pārbaudes laiks. *Ja iesācējam vadītājam jau ir derīga vadītāja apliecība citai kategorijai, pārbaudes laikā iekļauj tikai tos jautājumus, kas varētu būt palikuši no pārbaudes laika, kas attiecas uz spēkā esošo vadītāja apliecību, tomēr tam nevajadzētu būt īsākam par 6 mēnešiem. Šajā laikposmā vadītājiem, kurā viņiem būtu jāpiemēro stingrāki noteikumi un sodi visā Savienībā, ja viņi alkohola reibumā pārkāpj šos noteikumus, piemēram, alkohola vai narkotiku reibumā, pārsniedzot ātrumu, izmantojot neatļautus transportlīdzekļus, nelietojot drošības aprīkojumu vai braucot bez derīgas vadītāja apliecības. Lai ņemtu vērā nejaušu alkohola iedarbību, izpildiestādēm varētu būt jānosaka to efektīvajiem mērījumiem tehniskās nulles pielaišanas robežvērtība, kam nevajadzētu pārsniegt 0,2 g/ml.* Sodiem par šādu rīcību vajadzētu būt iedarbīgiem, samērīgiem, preventīviem *atturošiem* un nediskriminējošiem, un to smaguma pakāpē būtu pēc iespējas jāņem vērā Savienības vidēja termiņa un ilgtermiņa mērķi uz pusi samazināt un gandrīz pilnībā izskaust nāves un smagu ievainojumu gadījumus. Runājot par citiem ierobežojumiem, kas attiektos uz iesācējiem vadītājiem, dalībvalstīm vajadzētu būt rīcības brīvībai savā teritorijā īstenot papildu noteikumus. [Gr. 30]

- (31) Būtu jānosaka minimāli standarti attiecībā uz piekļuvi eksaminētāja profesijai un eksaminētāja apmācības prasības, lai uzlabotu eksaminētāju zināšanas un prasmes, ***kā arī risku apzināšanās apmācību***, tādējādi nodrošinot objektīvāku vadītāju apliecību pretendentu vērtējumu un panākot lielāku saskaņotību braukšanas eksāmenu jomā. Turklāt Komisijai vajadzētu būt pilnvarotai pieņemt deleģētos aktus, lai pēc vajadzības grozītu un pielāgotu šos minimālos standartus, ņemot vērā tehnisko, darbības vai zinātnisko attīstību šajā jomā, ***tostarp jaunas progresīvas vadītājam asistējošas sistēmas***. [Gr. 31]
- (32) Būtu jādefinē pastāvīgās dzīvesvietas jēdziens tā, lai būtu iespējams risināt neskaidrības gadījumos, kad nav iespējams noteikt pastāvīgo dzīvesvietu, pamatojoties uz darba vai ģimenes saitēm. Tāpat ir jāparedz iespēja pretendentiem kārtot teorijas vai praktiskos eksāmenus savas pilsonības dalībvalstī gadījumos, kad viņu pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts neparedz iespēju šos eksāmenus kārtot pilsonības dalībvalsts oficiālajā valodā. Būtu jānosaka īpaši noteikumi ***Varētu noteikt īpašus noteikumus*** diplomātiem un viņu ģimenēm, ja misijas dēļ viņiem ir ilgstoši jāuzturas ārvalstīs ***un ja tas nerada papildu ceļu satiksmes drošības riskus***. [Gr. 32]

- (33) Dalībvalstīm būtu savstarpēji jāpalīdz īstenot šo direktīvu. Kad iespējams, tām būtu šādas palīdzības sniegšanai jāizmanto ES vadītāju apliecību tīkls. ES vadītāju apliecību tīkls, ko nereti sauc par RESPER, ir centrs informācijas apmaiņai starp valstu iestādēm saistībā ar vadītāju apliecību izdošanu un šīs direktīvas īstenošanas sekmēšanu.
- (34) ES vadītāju apliecību tīkla mērķis ir garantēt dalībvalstu izdoto dokumentu un piešķirto tiesību atzīšanu, apkarot dokumentu viltošanu, izvairīties no vairāku apliecību izdošanas un atvieglot transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanas izpildi. It sevišķi dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai sistemātiski pārlicināties, ka nav pārstājuši eksistēt iemesli, kuru dēļ ir iepriekš piemēroti vadītāja apliecības vai transportlīdzekļa vadīšanas tiesību ierobežojumi, apturēšana, atņemšana vai anulēšana. RESPER izmantošanu citu tiesību aktu īstenošanai vajadzētu atļaut tikai tiktāl, ciktāl šie lietojumi ir skaidri paredzēti šajā direktīvā.

- (35) Lai būtu iespējams sagatavot jēgpilnus ziņojumus par šīs direktīvas īstenošanu, Komisijai vajadzētu saņemt informāciju par izdoto, atjaunoto, aizstāto, anulēto un apmainīto vadītāju apliecību skaitu katrā kategorijā, ietverot datus par mobilo vadītāju apliecību izdošanu un izmantošanu.
- (35a) *Gatavojoties šīs direktīvas pārskatīšanai, Komisijai savos centienos uzlabot ceļu satiksmes drošību būtu pilnībā jāņem vērā tas, ka dalībvalstīs saskaras ar dažādām ģeogrāfiskām un sociālām problēmām. Dažas no dalībvalstīm sekmīgi cenšas panākt ceļu satiksmes noteikumu ievērošanu, izmantojot tā dēvētās soda punktu sistēmas, savukārt citas izvēlas atšķirīgas metodes, piemēram, nekavējoties piemēro stingrākas sankcijas vai pieliek vairāk pūļu mērķtiecīgu izpildes panākšanas un profilakses kampaņu īstenošanā. Turklāt būtu jāņem vērā arī tas, ka arī soda punktu sistēmas dalībvalstīs, kuras izvēlas tās piemērot, var būtiski atšķirties. Tādēļ resursi un uzmanība būtu jānovirza citiem pasākumiem, kas var palielināt ceļu satiksmes drošību, vienlaikus ļaujot dalībvalstīm risināt dažādās problēmas, ar kurām tās saskaras, pēc to ieskatiem visiedarbīgākajā veidā. [Gr. 247 un 311]*

(35b) Dalībvalstīm būtu arī jākopīgo dati par savu labāko praksi tādās jomās kā ceļu satiksmes drošības pasākumi un risku apzināšanās apmācība, jo īpaši attiecībā uz iesācējiem vadītājiem un mūžizglītībā, atbalsta sistēmas izmantošana pa vecuma grupām, veicot atgriezeniskās saites pasākumus, braukšanas instruktoram, satiksmes psihologam vai braukšanas eksaminētājam apliecinot piedalīšanos un sniedzot ieteikumus, kā arī pasākumi neaizsargātu ceļu satiksmes dalībnieku drošības uzlabošanai. [Gr. 34]

(36) Lai sasniegtu šīs direktīvas mērķus, it sevišķi lai tās pielikumus pielāgotu tehniskajai, darbības vai zinātniskajai attīstībai, Komisijai būtu jādeleģē pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar LESD 290. pantu attiecībā uz grozījumiem I pielikuma A, B un D daļā, kas reglamentē fizisko vadītāju apliecību specifikācijas; grozījumiem I pielikuma C daļā, kas nosaka mobilo vadītāju apliecību specifikācijas; grozījumiem I pielikuma E daļā, kas reglamentē noteikumus par piemērojamiem valstu un Savienības kodiem; grozījumiem II, III, V un VI pielikumā, nosakot konkrētas minimālās prasības attiecībā uz vadītāju apliecību izdošanu, derīgumu un atjaunošanu, un grozījumiem IV pielikumā, nosakot minimālos standartus eksaminētājiem. Šādas pilnvaras būtu jāpiešķir uz pieciem gadiem, ņemot vērā to, ka šo pielikumu reglamentētajos jautājumos ir bieži novērojamas tehniskās, darbības vai zinātniskās attīstības norises. Ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu atbilstīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī, un lai minētās apspriešanās tiktu rīkotas saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu⁹. Jo īpaši, lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienādu dalību, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaicīgi ar dalībvalstu ekspertiem, un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.

⁹ OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.

- (37) Pakāpeniskas digitalizācijas un automatizācijas, arvien stingrāku autotransporta emisiju samazināšanas prasību, kā arī motorizēto transportlīdzekļu pastāvīga tehnoloģiskā progresa kontekstā ir nepieciešams panākt visu vadītāju informētību par vajadzīgajām zināšanām attiecībā uz **jaunajām tehnoloģijām**, ceļu satiksmes drošību un ilgtspēju. Mūžizglītības veicināšanai **Dalībvalstīm būtu jācenšas veicināt transportlīdzekļu vadītāju mūžizglītību un stimulēt drošas transportlīdzekļa vadīšanas kursu apmeklēšanu, tostarp izmantojot atgriezeniskās saites pasākumus, braukšanas instruktoram, satiksmes psihologam vai braukšanas eksaminētājam apliecinot piedalīšanos un sniedzot ieteikumus, kas var veicināt iekļaujošāku mobilitāti. Tam** var būt liela nozīme, lai nodrošinātu, ka pieredzējuši vadītāji ir apguvuši jaunākās prasmes saistībā ar ceļu satiksmes drošību, jaunām tehnoloģijām, ekobraukšanu, kas uzlabo degvielas ekonomiju un samazina emisijas, kā arī saistībā ar ātruma pārvaldību. **[Gr. 35]**

- (38) Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus šīs direktīvas īstenošanai, Komisijai būtu jāpiešķir īstenošanas pilnvaras, lai tā varētu noteikt sadarbības funkcijas un drošības pasākumus attiecībā uz QR kodiem, kas ieviesti fiziskajās vadītāju apliecībās; noteikumus saistībā ar mobilo vadītāju apliecību sadarbību, drošību un pārbaudēm; vadītāju apliecību administratīvā derīguma termiņa pagarināšanu visā Savienībā krīzes gadījumā; saturu pašnovērtējumam par fizisko un garīgo piemērotību, kas jāveic 1. grupas vadītājiem; nosacījumus trešo valstu izdotu vadītāju apliecību apmaiņai pret dalībvalstu izdotām vadītāju apliecībām, vadītāja apliecībā neregistrējot maiņas faktu, kā arī sadarbību starp valstu sistēmām, kas savienotas ar ES vadītāju apliecību tīklu, un šajā kontekstā kopīgoto personas datu aizsardzību. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011¹⁰.
- (39) Konsekvences labad būtu jāgroza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2022/2561¹¹, kas risina konkrētus jautājumus, uz kuriem attiecas šī direktīva, un Regula (ES) 2018/1724.

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.).

¹¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2022/2561 (2022. gada 14. decembris) par dažu kravu vai pasažieru pārvadāšanai paredzētu autotransporta līdzekļu vadītāju sākotnējās kvalifikācijas iegūšanu un periodisku apmācību (OV L 330, 23.12.2022., 46. lpp.).

- (40) Būtu jāatceļ Direktīva 126/2006/EEK un Komisijas Regula (ES) Nr. 383/2012¹².
- (41) Tā kā šīs direktīvas mērķus nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, jo noteikumi, kas reglamentē vadītāju apliecību izdošanu, atjaunošanu, aizstāšanu un apmaiņu, novestu pie tik atšķirīgām prasībām, ka nebūtu iespējams panākt tādu ceļu satiksmes drošības un iedzīvotāju pārvietošanās brīvības līmeni, kādu nodrošina saskaņoti noteikumi, šos mērķus var labāk sasniegt Savienības līmenī, nosakot minimālās prasības. Tāpēc Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas vajadzīgi šo mērķu sasniegšanai.
- (42) Saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1725 42. panta 1. punktu ir notikusi apspriešanās ar Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju, kas [DD/MM/GGGG] sniedza atzinumu.

¹² Komisijas Regula (ES) Nr. 383/2012 (2012. gada 4. maijs), ar ko nosaka tehniskās prasības attiecībā uz vadītāju apliecībām, kurās iestrādāts datu glabāšanas līdzeklis (mikroshēma) (OV L 120, 5.5.2012., 1. lpp.).

- (43) Saskaņā ar Dalībvalstu un Komisijas 2011. gada 28. septembra kopīgo politisko deklarāciju par skaidrojošiem dokumentiem¹³ dalībvalstis ir apņēmušās, paziņojot savus transponēšanas pasākumus, pamatotos gadījumos pievienot vienu vai vairākus dokumentus, kuros paskaidrota saikne starp direktīvas sastāvdaļām un atbilstīgajām daļām valsts pieņemtās transponēšanas instrumentos. Attiecībā uz šo direktīvu likumdevējs uzskata, ka šādu dokumentu nosūtīšana ir pamatota.

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Priekšmets un darbības joma

1. Šī direktīva paredz kopīgus noteikumus attiecībā uz:
 - a) vadītāju apliecību paraugiem, standartiem un kategorijām;
 - b) vadītāju apliecību izdošanu, derīgumu, atjaunošanu un savstarpēju atzīšanu;

¹³ OV C 369, 17.12.2011., 14. lpp.

- c) vadītāju apliecību apmaiņas, aizstāšanas, atņemšanas, ierobežošanas, apturēšanas un anulēšanas konkrētiem aspektiem;
- d) **arī** iesācējiem vadītājiem piemērojamiem konkrētiem aspektiem. [Gr. 36]

2. Šī direktīva neattiecas uz motorizētiem transportlīdzekļiem ~~Neskarot šīs direktīvas 12.a pantu un 20. pantu, kā arī dalībvalstu tiesības pievienot valsts kategorijas vadītāju apliecībām, ko tās izdod saskaņā ar I pielikumu, šo direktīvu nepiemēro pašgājējai mobilai tehnikai, kas ietilpst Direktīvas 2006/42/EK darbības jomā un ir projektēta vai izgatavota darba veikšanai, piemēram, autoceļiem neparedzētai mobilajai tehnikai, kā definēts [Regulā par tādas autoceļiem neparedzētas mobilās tehnikas apstiprināšanu un tirgus uzraudzību, kas pārvietojas uz riteņiem vai kāpurķēdēm, kam ir vismaz divas asis, kuru galvenā funkcija ir vilce un kas ir īpaši konstruēts, lai vilktu, stumtu, pārvietotu vai darbinātu konkrētas ierīces, mašīnas vai piekabes, kuras izmanto saistībā ar lauksaimniecības vai mežsaimniecības darbiem, un kā izmantošana cilvēku vai kravu pārvadāšanai pa **koplietošanas** ceļiem vai cilvēku vai kravu pārvadāšanai izmantojamu transportlīdzekļu vilkšanai pa ceļu ir tikai sekundāra funkcija, un ar kuru groza Regulu (ES) 2019/1020 (2023/0090(COD))]. [Gr. 312]~~

2. pants
Definīcijas

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

- 1) “vadītāja apliecība” ir ~~elektronisks vai fizisks~~ dokuments, kas ***fiziskā vai digitālā formātā vai abos formātos*** apliecina tiesības vadīt motorizētus transportlīdzekļus un norāda nosacījumus, pie kādiem tās turētājs drīkst vadīt transportlīdzekli; **[Gr. 38]**
- 2) “fiziska vadītāja apliecība” ir vadītāja apliecība fiziskā formātā, kas izdota saskaņā ar 4. pantu;
- 3) “mobila vadītāja apliecība” ir vadītāja apliecība digitālā formātā, kas izdota saskaņā ar 5. pantu;
- 4) “motorizēts transportlīdzeklis” ir jebkurš pašgājējs transportlīdzeklis, kas pārvietojas pa ceļu ar savu spēku, izņemot transportlīdzekļus, kuri pārvietojas pa sliedēm;
- 5) “divriteņu transportlīdzeklis” ir transportlīdzeklis, kā minēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 168/2013¹⁴ 4. panta 2. punkta a) apakšpunktā;

¹⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 168/2013 (2013. gada 15. janvāris) par divu riteņu vai trīs riteņu transportlīdzekļu un kvadriciklu apstiprināšanu un tirgus uzraudzību (OV L 60, 2.3.2013., 52. lpp.).

- 6) “trīsriteņu transportlīdzeklis” ir transportlīdzeklis, kā minēts Regulas (ES) Nr. 168/2013 4. panta 2. punkta b) apakšpunktā;
- 7) “vieglais kvadricikls” ir transportlīdzeklis, kā minēts Regulas (ES) Nr. 168/2013 4. panta 2. punkta f) apakšpunktā;
- 8) “motocikls” ir divriteņu transportlīdzeklis ar blakusvāģi vai bez, kā minēts Regulas (ES) Nr. 168/2013 4. panta 2. punkta c) un d) apakšpunktā;
- 9) “motorizēts tricikls” ir transportlīdzeklis ar trim simetriski izkārtotiem riteņiem, kā minēts Regulas (ES) Nr. 168/2013 4. panta 2. punkta e) apakšpunktā
- 10) “mehāniskais transportlīdzeklis” ir jebkurš motorizēts transportlīdzeklis, ko parasti izmanto cilvēku vai kravu pārvadāšanai pa ceļiem, vai lai vilktu pa ceļu transportlīdzekļus, kurus izmanto cilvēku vai kravu pārvadāšanai. Šis termins ietver trolejbusus, t. i., transportlīdzekļus, kas ir pieslēgti elektriskajam vadītājam un nepārvietojas pa sliedēm;
- 11) “smagais kvadricikls” ir transportlīdzeklis, kā minēts Regulas (ES) Nr. 168/2013 4. panta 2. punkta g) apakšpunktā;

- 11a) *“neatliekamās medicīniskās palīdzības transportlīdzeklis” ir M kategorijas transportlīdzeklis, kas paredzēts slimnieku vai ievainotu cilvēku pārvadāšanai un kam ir īpašs šādam nolūkam paredzēts aprīkojums, kā minēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/858¹⁵ I pielikuma A daļas “Kritēriji transportlīdzekļu iedalīšanai kategorijās” iedaļas “Speciālie transportlīdzekļi” 5.3. punktā; [Gr. 39]*
- 11b) *“dzīvojamais mehāniskais transportlīdzeklis” ir M kategorijas transportlīdzeklis ar dzīvojamo telpu, kurā ir sēdekļi un galds, atsevišķas vai salokāmas guļvietas, ēdiena gatavošanas iekārtas, kā arī skapji un glabātavas, un tas viss ir stingri nostiprināts dzīvojamajā nodalījumā, kā minēts Regulas (ES) 2018/858 I pielikuma A daļas “Kritēriji transportlīdzekļu iedalīšanai kategorijās” iedaļas “Speciālie transportlīdzekļi” 5.1. punktā; [Gr. 40]*
- 11c) *“ar alternatīvu degvielu darbināms transportlīdzeklis” 1a. ir mehānisks transportlīdzeklis, kuru pilnībā vai daļēji darbina ar alternatīvu degvielu un kurš ir ticis apstiprināts saskaņā ar Regulu (ES) 2018/858; [Gr. 41]*

¹⁵ *Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/858 (2018. gada 30. maijs) par mehānisko transportlīdzekļu un to piekabju, kā arī tādiem transportlīdzekļiem paredzētu sistēmu, sastāvdaļu un atsevišķu tehnisku vienību apstiprināšanu un tirgus uzraudzību un ar ko groza Regulas (EK) Nr. 715/2007 un (EK) Nr. 595/2009 un atceļ Direktīvu 2007/46/EK (OV L 151, 14.6.2018., 1. lpp.).*

11d) “alternatīvās degvielas” ir degvielas vai enerģijas avoti, ar kuriem vismaz daļēji aizvieto fosilos naftas avotus transportlīdzekļu apgādē ar enerģiju un kuriem ir potenciāls veicināt transporta dekarbonizāciju un uzlabot transporta nozares ekoloģiskos raksturlielumus, kas ietver:

- a) elektrību, kas patērēta visu veidu elektrotransportlīdzekļos;**
- b) ūdeņradi;**
- c) dabasgāzi, tostarp biometānu, gāzveida agregātvokālī (saspiestā dabasgāze — CNG) un šķidrā agregātvokālī (sašķidrinātā dabasgāze — LNG);**
- d) sašķidrināto naftas gāzi (LPG);**
- e) mehānisku enerģiju, kas gūta no transportlīdzekļos uzstādītas uzglabāšanas iekārtas / uzstādītiem avotiem, tostarp siltuma pārpalikumu;**

- f) jebkura cita "CO2 neitrāla degviela" ir jebkura no Direktīvā (ES) 2018/2001 definētajām degvielām, ja izmantojamās degvielas (eu) emisijas var uzskatīt par neto nulles līmeņa emisijām, kas, piemēram, nozīmē, ka CO2 oglekļa ekvivalents, kurš ir izmantojamās degvielas (eu) ķīmiskajā sastāvā, ir biogēnas izcelsmes un/vai uztverts, lai nepieļautu tā izplūšanu atmosfērā CO2 veidā, vai tas tiek uztverts no apkārtējā gaisa, tostarp:*
- i) atjaunīgās un/vai sintētiskās degvielas, piemēram, biodegviela, biogāze, biomasas degviela, nebioloģiskas izcelsmes šķidra un gāzveida atjaunīgā degviela (RFNBO) vai reciklēta oglekļa degviela (RCF);*
 - ii) citas degvielas, kas nav uzskaitītas Direktīvā (ES) 2018/2001, var atbilst CO2 neitrālas degvielas definīcijai, ja tās atbilst šiem kritērijiem un ilgtspējas kritērijiem, kas noteikti minētajā direktīvā un saistītajos deleģētajos aktos, un*
 - iii) divu vai vairāku CO2 neitrālu degvielu maisījumu uzskata par CO2 neitrālu degvielu. [Gr. 42]*

- 12) “transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana” ir jebkurš lēmums, kura rezultātā motorizēta transportlīdzekļa vadītājam tiek atņemta, anulēta, ierobežota vai apturēta vadītāja apliecība vai transportlīdzekļa vadīšanas tiesības un kuru vairs nevar pārsūdzēt. Pasākums var būt vai nu primārs, vai sekundārs, vai papildu sods, vai drošības pasākums.

3. pants

Savienības standarta vadītāja apliecību specifikācijas un savstarpējā atzīšana

1. Dalībvalstis nodrošina, ka to nacionālās vadītāju apliecības tiek izdotas saskaņā ar šīs direktīvas noteikumiem un atbilst Savienības standarta specifikācijām un citiem kritērijiem saskaņā ar:
 - a) 4. pantu fizisku vadītāju apliecību gadījumā;
 - b) 5. pantu mobilu vadītāju apliecību gadījumā.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka vienai un tai pašai personai izdota fiziskā vadītāja apliecība un mobilā vadītāja apliecība ir pilnībā vienādas un ka uz šīm apliecībām ir norādīts pilnīgi vienāds tiesību un nosacījumu kopums, ar ko saskaņā šī persona drīkst vadīt transportlīdzekli.

3. Dalībvalstis, izdodot, aizstājot, atjaunojot vai apmainot vadītāja apliecību pret otro formātu, kā priekšnoteikumu neprasa, lai pretendents būtu fiziska vai mobila vadītāja apliecība.
4. No ... [pieņemšanas datums+4 gadi] dalībvalstis nodrošina, ka ***pretendentiem*** pēc noklusējuma tiek izdotas tikai mobilās vadītāju apliecības ***izdota gan mobilā vadītāja apliecība, gan fiziskā vadītāja apliecība***. Līdz minētajam datumam dalībvalstis var izlemt, vai izdot mobilās vadītāju apliecības. [Gr. 44]
5. Atkāpjoties no 4. punkta, dalībvalstis nodrošina iespēju pēc pretendenta ***pretendentiem tiesības pēc*** pieprasījuma izdot fizisku vadītāja apliecību mobilās ***atteikties no fiziskas vai digitālas*** vadītāja apliecības vietā vai kopā ar to. ***Dalībvalstis atvieglo šādu pretendentu pieprasījumu iesniegšanu un nemēģina tos nekādā veidā ietekmēt.*** [Gr. 45]
- 5.a ***Atkāpjoties no 5. punkta, dalībvalstis pretendentiem, kas atteikušies no viena no 4. punktā minētajiem vadītāja apliecības formātiem, dod tiesības pieprasīt minētā atteiktā formāta izdošanu vai atkārtotu izdošanu. Jebkura atteiktā formāta izdošana vai atkārtota izdošana notiek bez liekas kavēšanās un ne vēlāk kā 2 nedēļas no pretendenta pieprasījuma dienas.*** [Gr. 46]

6. Dalībvalstu izdotas vadītāju apliecības ir savstarpēji atzītas.
7. Atkāpjoties no 6. punkta, dalībvalstis savstarpēji atzīst tikai tādas mobilās vadītāju apliecības, kas izdotas pēc [pieņemšanas datums+3 gadi] saskaņā ar 5. pantu. Mobilās vadītāju apliecības, kas izdotas pirms minētā datuma, bet kas atbilst 5. panta prasībām, savstarpēji atzīst pēc minētā datuma.

4. pants

Fiziskas vadītāju apliecības

1. Dalībvalstis izdod fiziskās vadītāju apliecības, pamatojoties uz Savienības standarta specifikācijām, kas noteiktas I pielikuma A.1. daļā.
2. Dalībvalstis veic visus vajadzīgos pasākumus, lai izvairītos no iespējamās vadītāju apliecību viltošanas, tostarp arī tāda parauga vadītāju apliecību viltošanas, kuras izdotas pirms šīs direktīvas stāšanās spēkā. Dalībvalstis par to informē Komisiju.
Fiziskā vadītāja apliecība tiek aizsargāta pret viltošanu saskaņā ar Savienības standarta specifikācijām, kas noteiktas I pielikuma A.2. daļā. Dalībvalstis var ieviest papildu drošības elementus.

3. Ja tādas derīgas fiziskās vadītāja apliecības turētājs, uz ko neattiecas administratīvā derīguma termiņš, pārceļas uz pastāvīgu dzīvesvietu dalībvalstī, kas nav tā pati, kurā izdota vadītāja apliecība, atjaunojot vadītāja apliecību, uzņēmēja dalībvalsts var vadītāja apliecībai piemērot 10. panta 2. punktā paredzētos administratīvā derīguma termiņus, kad pagājuši divi gadi kopš dienas, kad apliecības turētājs ieguvis pastāvīgu dzīvesvietu tās teritorijā.
4. Dalībvalsts nodrošina, ka līdz ~~2030~~**2033.** gada 19. janvārim visas izdotās vai aprītē esošās fiziskās vadītāju apliecības atbilst šīs direktīvas prasībām. **[Gr. 47]**
5. Dalībvalstis var izlemt fiziskajā vadītāja apliecībā integrēt datu glabāšanas vidi (mikroshēmu). Ja dalībvalsts savā fiziskajā vadītāja apliecībā izlemj izmantot mikroshēmu, tā, ja to paredz valsts tiesību akti, kas attiecas uz vadītāju apliecībām, var arī lemt par papildu datu glabāšanu mikroshēmā, ne tikai to, kuri norādīti I pielikuma D daļā. ***Mikroshēmā uzglabāto personas datu glabāšanas termiņu, ja iespējams, saskaņo ar vadītāja apliecības derīguma termiņu.*** **[Gr. 48]**

Ja dalībvalstis fiziskajā vadītāja apliecībā paredz mikroshēmu, tās piemēro I pielikuma B daļā noteiktās tehniskās prasības. Dalībvalstis var ieviest papildu drošības elementus.

Dalībvalstis informē Komisiju, ja ir pieņemts lēmums par mikroshēmas integrēšanu to fiziskajās vadītāju apliecībās vai ja ir paredzētas izmaiņas attiecībā uz šādu lēmumu, trīs mēnešu laikā pēc tā pieņemšanas. Dalībvalstis, kas savās fiziskajās vadītāju apliecībās jau ir integrējušas mikroshēmu, attiecīgi informē Komisiju trīs mēnešu laikā pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā.

6. Ja fiziskajā vadītāja apliecībā netiek integrēta mikroshēma, dalībvalstis var arī izlemt uz valstī izdotajām fiziskajām vadītāju apliecībām attiecīgi paredzētajā vietā uzdrukāt QR kodu. QR kods ļauj verificēt uz fiziskās vadītāju apliecības norādītās informācijas autentiskumu.

7. Dalībvalstis nodrošina, ka verifikācijas veicējs nesaglabā uz fiziskās vadītāju apliecības norādītās informācijas verifikācijai vajadzīgos personas datus un ka vadītāja apliecības izdevējiestāde netiek informēta par verifikācijas procesu.

Komisija pieņem īstenošanas aktus, kas nosaka detalizētus noteikumus par sadarbības elementiem un drošības pasākumiem, kas jāievēro saistībā ar QR kodiem, kurus drukā uz fiziskajām vadītāju apliecībām. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 22. panta 2. punktā.

Dalībvalstis informē Komisiju par jebkuru pasākumu, kura mērķis ir to vadītāju apliecībās integrēt QR kodu, vai par jebkādam šāda pasākuma izmaiņām trīs mēnešu laikā pēc tā pieņemšanas.

8. Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 21. pantu, lai grozītu I pielikuma A, B un D daļu nolūkā ņemt vērā tehnisko, darbības vai zinātnisko attīstību.

5. pants

Mobilās vadītāju apliecības

1. Dalībvalstis izdod mobilās vadītāju apliecības, pamatojoties uz Savienības standarta specifikācijām, kas noteiktas I pielikuma C daļā.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka personām ar pastāvīgo dzīvesvietu to teritorijā vai personām, kurām citu iemeslu dēļ ir tiesības uz to izdotu mobilo vadītāja apliecību, ir bez maksas pieejami elektroniski pieteikumi, kas izstrādāti mobilajām vadītāju apliecībām, lai būtu iespējams verificēt vadītāja apliecības turētāja tiesību vadīt transportlīdzekli esību.

Pieteikumu pamatā ir ES digitālās identitātes maki, kas izdoti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 910/2014¹⁶, ***un šiem pieteikumiem būtu jānodrošina atbilstošs drošības līmenis.*** [Gr. 49]

¹⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 910/2014 (2014. gada 23. jūlijs) par elektronisko identifikāciju un uzticamības pakalpojumiem elektronisko darījumu veikšanai iekšējā tirgū (OV L 257, 28.8.2014., 73. lpp.).

3. Dalībvalstis publicē un regulāri atjaunina sarakstu ar pieejamajiem elektroniskajiem pieteikumiem, kas ir izveidoti un tiek uzturēti šā panta nolūkos.

Dalībvalstis nodrošina, ka elektroniskie pieteikumi neietver un ~~rādītāja izmantošanas gadījumā nedara pieejamus~~ vairāk datu nekā minēts I pielikuma D daļā. [Gr. 50]

4. Dalībvalstis dara pieejamu informāciju, kas vajadzīga, lai piekļūtu I pielikuma C daļā minētajām valstu sistēmām, kuras izmanto mobilo vadītāju apliecību verifikācijām, un regulāri sniedz cita citai jaunāko informāciju.

Dalībvalstis nodrošina, ka verifikācijas veicējs nesaglabā mobilās vadītāja apliecības turētāja transportlīdzekļa vadīšanas tiesību pārbaudei vajadzīgos personas datus un ka vadītāja apliecības izdevējstāde apstrādā ar paziņojuma starpniecību saņemto informāciju tikai, lai atbildētu uz verifikācijas pieprasījumu. *Personas datus apstrādā saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679 un Regulu (ES) 2018/1725 un, attiecīgā gadījumā, Direktīvu 2002/58/EK, piemērojot datu minimizācijas, mērķa ierobežojuma un integrētās datu aizsardzības un datu aizsardzības pēc noklusējuma principus, jo īpaši attiecībā uz tehniskajiem pasākumiem.* [Gr. 51]

5. Dalībvalstis informē Komisiju par sarakstu ar attiecīgajām valstu sistēmām, kurām ir atļauts izdot datus ~~un rādītājus~~ mobilajām vadītāju apliecībām. Izmantojot drošu kanālu, Komisija dara publiski pieejamu sarakstu ar šādām dalībvalstu sistēmām elektroniski parakstītā vai apzīmogatā formātā, kas piemērots automatizētai apstrādei. [Gr. 52]
6. Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 21. pantu, lai pēc vajadzības grozītu I pielikuma C daļu nolūkā ņemt vērā tehnisko, darbības vai zinātnisko attīstību.
7. Līdz ... [pieņemšanas datums+18 mēneši] Komisija pieņem īstenošanas aktus, kas nosaka detalizētus noteikumus par mobilo vadītāju apliecību sadarbību, drošību un testēšanu, ietverot ~~verifikācijas~~ **verifikācijas** elementus un saskarni ar valstu sistēmām, **un ņemot vērā prasības, kas vajadzīgas, lai nodrošinātu, ka trešās valsts iestādes atzīst šīs vadītāja apliecības**. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 22. panta 2. punktā. [Gr. 53]

7.a Šajā sakarā Komisija sniedz palīdzību dalībvalstīm, kurām būtu jāsadarbojas, lai panāktu, ka Eiropas mobilā vadītāja apliecība tiek izmantota un atzīta visā pasaulē, izdarot grozījumus Ženēvas 1949. gada 19. septembra Konvencijā par ceļu satiksmi, 1926. gada 24. aprīļa Starptautiskajā konvencijā par automobiļu satiksmi un Vīnes 1968. gada 8. novembra Konvencijā par ceļu satiksmi. [Gr. 54]

6. pants

Apliecību kategorijas

1. Vadītāja apliecība dod tiesības vadīt motorizētus transportlīdzekļus šādās kategorijās:

a) mopēdi:

AM kategorija:

- divriteņu vai trīsriteņu transportlīdzekļi, kuru projektētais maksimālais ātrums nepārsniedz 45 ~~km stundā~~**km/h un maksimālā lietderīgā jauda nepārsniedz 4 kW** (izņemot tos, kuru projektētais maksimālais ātrums ir 25 ~~km stundā~~**km/h** vai mazāks); **[Gr. 55]**
- viegie kvadricikli:

b) motocikli un motorizēti tricikli:

i) A1 kategorija:

- motocikli, kuru motora darba tilpums nepārsniedz 125 kubikcentimetrus, *maksimālā lietderīgā* jauda nepārsniedz 11 kW, un jaudas attiecība pret masu nepārsniedz 0,1 kW/kg; **[Gr. 56]**
- motorizēti tricikli, kuru *maksimālā lietderīgā* jauda nepārsniedz 15 kW; **[Gr. 57]**

ii) A2 kategorija:

- motocikli, kuru *maksimālā lietderīgā* jauda nepārsniedz 35 kW un kuru jaudas attiecība pret masu nepārsniedz 0,2 kW/kg, un kuri nav atvasināti no transportlīdzekļa ar jaudu lielāku nekā 70 kW; **[Gr. 58]**

iii) A kategorija:

- motocikli;

- motorizēti tricikli, kuru **maksimālā lietderīgā** jauda pārsniedz 15 kW;

neskarot attiecīgo transportlīdzekļu tipa apstiprināšanas noteikumus, a) un b) apakšpunktā minēto kategoriju mehāniskajiem transportlīdzekļiem var pievienot piekabi, kuras maksimālā atļautā masa nepārsniedz pusi no velkošā transportlīdzekļa pašmasas; [Gr. 59]

c) mehāniskie transportlīdzekļi:

i) B1 kategorija:

- smagie kvadricikli.

B1 kategorija nav obligāta; dalībvalstīs, kurās šīs kategorijas vadītāju apliecības neievieš, lai vadītu šādus transportlīdzekļus, ir vajadzīga B kategorijas vadītāja apliecība.

Dalībvalstis var arī izlemt ieviest šo kategoriju tikai attiecībā uz 9. panta 4. punkta pirmās daļas c) apakšpunktā minētajiem transportlīdzekļiem saskaņā ar minētā punkta nosacījumiem. Ja dalībvalsts izlemj tā rīkoties, tā to atzīmē uz vadītāja apliecības ar Savienības kodu 60.03.

ii) B kategorija:

- mehāniskie transportlīdzekļi, kuru maksimālā atļautā masa nepārsniedz 3500 kg un kuri ir konstruēti un ražoti, lai pārvadātu ne vairāk kā astoņus pasažierus, neskaitot vadītāju;
- šīs kategorijas mehāniskiem transportlīdzekļiem var būt piekabe, kuras maksimālā atļautā masa nepārsniedz 750 kg.

Neskarot noteikumus, kas reglamentē attiecīgo transportlīdzekļu tipa apstiprinājumus, mehāniskajiem transportlīdzekļiem šajā kategorijā drīkst būt piekabe, kuras maksimālā atļautā masa pārsniedz 750 kg, ar nosacījumu, ka sastāva maksimālā atļautā masa nepārsniedz 4250 kg. Ja šāda sastāva masa pārsniedz 3500 kg, dalībvalstis saskaņā ar V pielikumu prasa, lai šādus sastāvus vada tikai pēc tam, kad:

- ir pabeigta apmācība vai
- ir nokārtots braukšanas prasmju un uzvedības eksāmens.

Dalībvalstis var arī prasīt gan attiecīgu apmācību, gan nokārtotu braukšanas prasmju un uzvedības eksāmenu.

Dalībvalstis tiesības vadīt šādus sastāvus norāda vadītāja apliecībā, izmantojot I pielikuma E daļā norādīto Savienības kodu;

iii) BE kategorija:

- neskarot noteikumus, kas reglamentē attiecīgo transportlīdzekļu tipa apstiprinājumus, transportlīdzekļu sastāvi, ko veido velkošais transportlīdzeklis B kategorijā un piekabe vai puspiekabe, ja maksimālā atļautā piekabes vai puspiekabes masa nepārsniedz 3500 kg;

iv) C1 kategorija:

- mehāniskie transportlīdzekļi, kuri neietilpst D1 vai D kategorijā, kuru maksimālā atļautā masa pārsniedz 3500 kg, bet nepārsniedz 7500 kg, un kuri ir konstruēti un ražoti, lai pārvadātu ne vairāk kā astoņus pasažierus, neskaitot vadītāju.
- Mehāniskiem transportlīdzekļiem šajā kategorijā var būt piekabe, kuras maksimālā atļautā masa nepārsniedz 750 kg;

v) C1E kategorija:

- neskarot noteikumus, kas reglamentē attiecīgo transportlīdzekļu tipa apstiprinājumus, transportlīdzekļu sastāvi, ko veido velkošais transportlīdzeklis C1 kategorijā un tā piekabe vai puspiekabe, kuras atļautā masa ir lielāka par 750 kg, ar nosacījumu, ka sastāva atļautā masa nepārsniedz 12 000 kg;
- neskarot noteikumus, kas reglamentē attiecīgo transportlīdzekļu tipa apstiprinājumus, transportlīdzekļu sastāvi, ko veido velkošais transportlīdzeklis B kategorijā un kur piekabes vai puspiekabes atļautā masa ir lielāka par 3500 kg, ar nosacījumu, ka sastāva atļautā masa nepārsniedz 12 000 kg;

vi) C kategorija:

- mehāniskie transportlīdzekļi, kuri neietilpst D1 vai D kategorijā, kuru maksimālā atļautā masa ir lielāka par 3500 kg un kuri ir konstruēti un ražoti, lai pārvadātu ne vairāk kā astoņus pasažierus, neskaitot vadītāju.

- Mehāniskajiem transportlīdzekļiem šajā kategorijā var būt piekabe, kuras maksimālā atļautā masa nepārsniedz 750 kg;

vii) CE kategorija:

- neskarot noteikumus, kas reglamentē attiecīgo transportlīdzekļu tipa apstiprinājumus, transportlīdzekļu sastāvi, ko veido velkošais transportlīdzeklis C kategorijā un kur piekabes vai puspiekabes maksimālā atļautā masa ir lielāka par 750 kg;

viii) D1 kategorija:

- mehāniskie transportlīdzekļi, kuri ir konstruēti un ražoti, lai pārvadātu *vairāk nekā 8 pasažierus, bet* ne vairāk kā 16 pasažierus, neskaitot vadītāju, un kuru maksimālais garums nepārsniedz 8 m.
[Gr. 60]
- Mehāniskajiem transportlīdzekļiem šajā kategorijā var būt piekabe, kuras maksimālā atļautā masa nepārsniedz 750 kg;

ix) D1E kategorija:

- neskarot noteikumus, kas reglamentē attiecīgo transportlīdzekļu tipa apstiprinājumus, transportlīdzekļu sastāvi, ko veido velkošais transportlīdzeklis D1 kategorijā un kur piekabes maksimālā atļautā masa ir lielāka par 750 kg;

x) D kategorija:

- mehāniskie transportlīdzekļi, kas ir konstruēti un ražoti, lai pārvadātu vairāk nekā astoņus pasažierus, neskaitot vadītāju. mehāniskajiem transportlīdzekļiem, kurus var vadīt ar D kategorijas apliecību var būt piekabe, kuras maksimālā atļautā masa nepārsniedz 750 kg;

xi) DE kategorija:

- neskarot noteikumus, kas reglamentē attiecīgo transportlīdzekļu tipa apstiprinājumus, transportlīdzekļu sastāvi, ko veido velkošais transportlīdzeklis D kategorijā un kur piekabes maksimālā atļautā masa ir lielāka par 750 kg.

2. Ar Komisijas iepriekšēju piekrišanu pēc tam, kad tā ir novērtējusi ierosinātā pasākuma ietekmi uz ceļu satiksmes drošību, dalībvalstis var šo pantu nepiemērot konkrētiem motorizētu transportlīdzekļu veidiem, tostarp īpašiem transportlīdzekļiem personām ar invaliditāti *vai transportlīdzekļiem, ko izmanto būvniecības nozarē un ko cita starpā klasificē kā autoceļiem neparedzētu mobilo tehniku.* [Gr. 69]

Dalībvalstis var neattiecināt šo direktīvu uz to transportlīdzekļu veidiem, ko izmanto vai kontrolē bruņotie spēki un civilā aizsardzība. Dalībvalstis par to informē Komisiju.

7. pants

Minimālie vecumi

1. Minimālie vecumi vadītāja apliecības izdošanai ir šādi:
- a) 16 gadi AM, A1, **B1 un T** ~~un B1~~ kategorijai; [Gr. 70]
 - b) 18 gadi A2, B, BE, C1 un C1E kategorijai;
 - c) attiecībā uz A kategoriju:

- i) 20 gadi motociklu gadījumā. Tomēr, lai varētu vadīt šīs kategorijas motociklus, ir vajadzīga vismaz divu gadu pieredze, braucot ar motocikliem ar A2 vadītāja apliecību. Divu gadu iepriekšējas pieredzes prasību var nepiemērot, ja pretendents ir vismaz 24 gadus vecs;
- ii) 21 gads motorizētu triciklu gadījumā, kuru jauda pārsniedz 15 kW;
- d) 21 gads C, D1 un D1E kategorijai;
- da) neskarot Direktīvas (ES) 2022/2561 6. panta 1. punktā izklāstītos apstākļus, 18 gadi C, CE, D1 un D1E kategorijai — profesionāliem vadītājiem, kas izmanto vadītāja apliecību valsts un starptautiskā līmenī, ar nosacījumu, ka tiem ir arodprasmes apliecība (APA); [Gr. 71]**
- e) 24 gadi D un DE kategorijai.
- ea) neskarot Direktīvas (ES) 2022/2561 6. panta 1. punktā izklāstītos apstākļus, 21 gads D un DE kategorijai — profesionāliem vadītājiem, kas izmanto vadītāja apliecību valsts un starptautiskā līmenī, ar nosacījumu, ka tiem ir arodprasmes apliecība (APA). [Gr. 72]**

2. Dalībvalstis var paaugstināt vai pazemināt minimālo vecumu vadītāja apliecības izdošanai:

- a) AM kategorijai — pazemināt līdz 14 gadiem vai paaugstināt līdz 18 gadiem;
- b) B1 kategorijai — paaugstināt līdz 18 gadiem;

Dalībvalstis nedrīkst izdot B1 kategorijas vadītāja apliecību kandidātam, kas vecāks par 21 gadu, attiecībā uz 9. panta 4. punkta pirmās daļas c) apakšpunktā minētajiem transportlīdzekļiem un saskaņā ar minētā punkta nosacījumiem. [Gr. 73]

- c) A1 kategorijai — paaugstināt līdz 18 gadiem, ja ir izpildīti abi šādi nosacījumi:
 - i) ir divu gadu starpība starp minimālo vecumu A1 kategorijai un minimālo vecumu A2 kategorijai;
 - ii) ir prasīta vismaz divu gadu pieredze, braucot ar motocikliem A2 kategorijā, pirms var piekļūt braukšanai ar motocikliem A kategorijā, kā norādīts 1. punkta c) apakšpunkta i) punktā;
- d) B un BE kategorijai — pazemināt līdz 17 gadiem.

3. Dalībvalstis var pazemināt minimālo vecumu C kategorijai līdz 18 gadiem un D kategorijai līdz 21 gadam attiecībā uz:
- a) transportlīdzekļiem, ko izmanto ugunsdzēsības dienests, *civilā aizsardzība*, un transportlīdzekļiem, ko izmanto sabiedriskās kārtības uzturēšanai; [Gr. 74]
 - b) transportlīdzekļiem, kam veic testus uz ceļa remonta vai uzturēšanas vajadzībām.

Dalībvalstis savstarpēji savā teritorijā par derīgām var atzīt vadītāju apliecības, kas izdotas vadītājiem, kuri nav sasnieguši šajā punktā noteikto minimālo vecumu.

[Gr. 75]

4. Vadītāju apliecības, kas izdotas saskaņā ar ~~2.~~ 3. punktu, ir spēkā tikai to izdevējas dalībvalsts teritorijā, līdz apliecības turētājs sasniedz 1. punktā noteikto minimālo vecumu. [Gr. 76]

Dalībvalstis savā teritorijā par derīgām var atzīt vadītāju apliecības, kas izdotas vadītājiem, kuri nav sasnieguši 1. punktā noteikto minimālo vecumu.

5. Atkāpjoties no šā panta 1. punkta d) un e) apakšpunkta, ja pretendents ir Direktīvas (ES) 2022/2561 6. pantā minētā arodprasmes apliecība, minimālais vecums vadītāja apliecības izdošanai ir šāds:

- a) C un CE kategorijai — minimālie vecumi, kā noteikts Direktīvas (ES) 2022/2561 5. panta 2. punkta a) apakšpunkta i) punktā;
- b) D1 un D1E kategorijai — minimālais vecums, kā noteikts minētās direktīvas 5. panta 3. punkta a) apakšpunkta i) punkta otrajā daļā;
- e) D un DE kategorijai — minimālie vecumi, kā noteikts minētās direktīvas 5. panta 3. punkta a) apakšpunkta i) punkta pirmajā daļā un 5. panta 3. punkta a) apakšpunkta ii) punkta pirmajā daļā un 5. panta 3. punkta b) apakšpunktā.

[Gr. 77]

Ja saskaņā ar Direktīvas (ES) 2022/2561 5. panta 3. punkta a) apakšpunkta i) punkta otro daļu vai 5. panta 3. punkta a) apakšpunkta ii) punkta otro daļu dalībvalsts atļauj vadīt transportlīdzekļus no jaunāka vecuma, šāda vadītāja apliecība ir derīga tikai tās dalībvalsts teritorijā, kura to izdevusi, līdz apliecības turētājs ir sasniedzis attiecīgo minimālo vecumu, kas minēts šā punkta pirmajā daļā, un ir saņēmis arodprasmes apliecību.

8. pants

Nosacījumi un ierobežojumi

1. Dalībvalsts apzīmē vadītāju apliecības, kas tiek izdotas personām, uz kurām attiecas viens vai vairāki nosacījumi, ar ko saskaņā šīs personas drīkst vadīt transportlīdzekli. Šajā nolūkā dalībvalstis izmanto attiecīgos Savienības kodus, kā noteikts I pielikuma E daļā. Tās var arī izmantot nacionālos kodus nosacījumiem, kas nav ietverti I pielikuma E daļā, ***un, ja tās to dara, tās nekavējoties par to ziņo Komisijai, kā arī sniedz sīkāku informāciju par kodiem un gadījumiem, kādos tos izmanto, šīs direktīvas spēkā stāšanās brīdī un esošo kodu [turpmāku] jaunu papildinājumu vai izmaiņu gadījumā. [Gr. 78]***

Ja fizisku traucējumu dēļ ir atļauts vadīt vienīgi konkrētu veidu transportlīdzekļus vai pielāgotus transportlīdzekļus, lai kompensētu šādus traucējumus, tad 10. panta 1. punktā noteikto braukšanas prasmes un uzvedības eksāmenu kārtu ar šādu transportlīdzekli.

2. Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 21. pantu, lai pēc vajadzības grozītu I pielikuma E daļu nolūkā ņemt vērā tehnisko, darbības vai zinātnisko attīstību.

9. pants

Kategoriju pakāpes un atbilstmes

1. BE, C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D un DE kategorijas vadītāju apliecības izdod tikai tādiem vadītājiem, kam jau ir tiesības vadīt transportlīdzekļus B kategorijā.
2. Vadītāju apliecību derīgumu nosaka šādi:
 - a) C1E, CE, D1E un DE kategorijas vadītāju apliecības ir derīgas attiecībā uz transportlīdzekļu sastāviem BE kategorijā;
 - b) CE kategorijas vadītāju apliecības ir derīgas attiecībā uz DE kategoriju, ja to turētājiem ir tiesības vadīt transportlīdzekļus D kategorijā;

- c) C1E vai CE kategorijas vadītāju apliecības ir derīgas attiecībā uz D1E kategoriju, ja to turētājiem ir tiesības vadīt transportlīdzekļus D1 kategorijā;
- ca) *CE un DE kategorijas vadītāju apliecības ir derīgas attiecīgi C un D kategorijai; [Gr. 80]***
- d) CE un DE kategorijas vadītāju apliecības ir derīgas attiecībā uz transportlīdzekļu sastāviem attiecīgi C1E un D1E kategorijā;
- da) *C1E un D1E kategorijas vadītāju apliecības ir derīgas attiecīgi C1 un D1 kategorijai; [Gr. 81]***
- e) visu kategoriju vadītāju apliecības ir derīgas, lai vadītu transportlīdzekļus AM kategorijā; tomēr dalībvalsts savā teritorijā izdotām vadītāju apliecībām var ierobežot AM kategorijas atbilsti līdz A1, A2 un A kategorijai, ja attiecīgajā dalībvalstī jānokārto praktisks eksāmens kā nosacījums tam, lai iegūtu AM kategoriju;
- f) A2 kategorijas vadītāju apliecības ir derīgas attiecībā uz A1 kategoriju;

- g) A, B, C vai D kategorijas vadītāju apliecības ir derīgas attiecīgi A1, A2, B1, C1 vai D1 kategorijai;
- h) kad ir pagājuši divi gadi kopš B kategorijas apliecības pirmās izdošanas, tā ir derīga, lai vadītu ~~Padomes~~^{šīs} direktīvas 96/53/EK¹⁷ 2. pantā **2. panta [11.c] punktā** minētos ar alternatīvu degvielu darbināmos transportlīdzekļus **M un N kategorijā, kā noteikts Regulā (ES) 2018/858¹⁸, kuri paredzēti izmantošanai uz koplietošanas ceļiem, tostarp tos, kas projektēti un konstruēti vienā vai vairākos posmos**, kuru maksimālā atļautā masa pārsniedz 3500 kg, bet nepārsniedz 4250 kg bez piekabes, **un transportlīdzekļus, kas paredzēti pasažieru pārvadāšanai, kuros bez vadītāja ir 8 sēdvietas. Šiem transportlīdzekļiem var pievienot piekabi vai puspiekabi, ja šīs kombinācijas maksimālā atļautā masa nepārsniedz 5000 kg; [Gr. 82]**

¹⁷ Padomes Direktīva 96/53/EK (1996. gada 25. jūlijs), ar kuru paredz noteiktu Kopienā izmantotu transportlīdzekļu maksimālos pieļaujamos gabarītus iekšzemes un starptautiskajā satiksmē, kā arī šo transportlīdzekļu maksimālo pieļaujamo svaru starptautiskajā satiksmē (OV L 235, 17.9.1996., 59. lpp.).

¹⁸ **Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/858 (2018. gada 30. maijs) par mehānisko transportlīdzekļu un to piekabju, kā arī tādiem transportlīdzekļiem paredzētu sistēmu, sastāvdaļu un atsevišķu tehnisku vienību apstiprināšanu un tirgus uzraudzību un ar ko groza Regulas (EK) Nr. 715/2007 un (EK) Nr. 595/2009 un atceļ Direktīvu 2007/46/EK (OV L 151, 14.6.2018., 1. lpp.).**

ha) divus gadus pēc tam, kad B kategorijas vadītāja apliecība izdota pirmo reizi, tā ir derīga neatliekamās medicīniskās palīdzības transportlīdzekļu vadīšanai, kā noteikts šīs direktīvas 2. pantā (11.a punkts), un citu speciālo transportlīdzekļu un dzīvojamo mehānisko transportlīdzekļu vadīšanai, kā noteikts 2. pantā (11.b punkts), kuru masa nepārsniedz 4250 kg;

Periodiskajos ziņojumos Eiropas Parlamentam un Padomei, kas minēti šīs direktīvas 20. pantā, Komisija izvērtē, kā neatliekamās medicīniskās palīdzības aprīkojuma un/vai alternatīvo degvielu izmantošanas tehnoloģiju attīstība ietekmē neatliekamās medicīniskās palīdzības transportlīdzekļu kopējo masu. Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar šīs direktīvas 21. pantu, lai, pamatojoties uz minēto periodisko ziņojumu secinājumiem, grozītu šo direktīvu, atjauninot neatliekamās medicīniskās palīdzības transportlīdzekļu maksimālo svaru.

Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 21. pantu, lai grozītu šo direktīvu, atjauninot šā punkta pirmajā daļā minēto transportlīdzekļu maksimālo masu, ņemot vērā tehniskās attīstības ietekmi un alternatīvo degvielu izstrādi neatliekamās medicīniskās palīdzības transportlīdzekļiem; [Gr. 83]

hb) kad ir pagājuši 2 gadi kopš BE kategorijas apliecības pirmās izdošanas, tā ir derīga, lai vadītu ar alternatīvu degvielu darbināmus transportlīdzekļus, kā minēts šīs direktīvas 2. panta 11.c punktā, M un N kategorijā, kā noteikts Regulā (ES) 2018/858, kuri paredzēti izmantošanai uz koplietošanas ceļiem, tostarp tos, kas projektēti un konstruēti vienā vai vairākos posmos, kuru maksimālā atļautā masa pārsniedz 3500 kg, bet nepārsniedz 4250 kg bez piekabes. Šiem transportlīdzekļiem var pievienot piekabi vai puspiekabi, ja piekabes vai puspiekabes maksimālā atļautā masa nepārsniedz 3500 kg; [Gr. 84]

hc) kad ir pagājuši 3 gadi kopš C1 kategorijas apliecības pirmās izdošanas, tā ir derīga, lai vadītu šās direktīvas 2. panta [11.c] punktā minētos ar alternatīvu degvielu darbināmos transportlīdzekļus, kuru maksimālā atļautā masa pārsniedz 7500 kg, bet nepārsniedz 8250 kg bez piekabes, un kuri ir konstruēti un ražoti, lai pārvadātu ne vairāk kā astoņus pasažierus, neskaitot vadītāju. Šiem transportlīdzekļiem drīkst piejūgt piekabi, kuras maksimālā atļautā masa nepārsniedz 750 kg; [Gr. 85]

hd) kad ir pagājuši 3 gadi kopš C1E kategorijas apliecības pirmās izdošanas, tā ir derīga, lai vadītu 9. panta 2. punkta hc) apakšpunktā minētos ar alternatīvu degvielu darbināmos transportlīdzekļus, kuru maksimālā atļautā masa pārsniedz 750 kg, ar nosacījumu, ka sastāva atļautā masa nepārsniedz 12 750 kg; [Gr. 86]

he) kad ir pagājuši 3 gadi kopš D1 kategorijas apliecības pirmās izdošanas, tā ir derīga, lai vadītu transportlīdzekļus, kuri ir konstruēti un ražoti, lai pārvadātu ne vairāk kā 22 pasažierus, neskaitot vadītāju, un kuru maksimālais garums nepārsniedz 8 m; [Gr. 88]

Otrajā īstenošanas ziņojumā Eiropas Parlamentam un Padomei, kas minēts šīs direktīvas 20. pantā, Komisija novērtē ar alternatīvu degvielu darbināmu transportlīdzekļu izstrādes un ieviešanas un/vai [šā panta h) līdz hd) punkta] piemērošanas ietekmi uz ceļu satiksmes drošību. Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 21. pantu, lai grozītu šo direktīvu, atjauninot ar alternatīvu degvielu darbināmu transportlīdzekļu masas robežvērtības. [Gr. 89]

3. Dalībvalstis transportlīdzekļu vadīšanai savā teritorijā var paredzēt šādas atbildes:
- a) motorizētu triciklu vadīšana ar B kategorijas vadītāja apliecību — attiecībā uz motorizētiem tricikliem, kuru jauda pārsniedz 15 kW, minimālais vecums ir 21 gads;
 - b) motociklu A1 kategorijā vadīšana ar B kategorijas vadītāja apliecību.

Pirmajā daļā noteikto atbilsmi savstarpēji atzīst tās dalībvalstis, kuras ir to piešķirušas.

Dalībvalstis uz vadītāja apliecības nenorāda, ka turētājam ir tiesības vadīt pirmajā daļā minētos transportlīdzekļus, izņemot ar attiecīgajiem I pielikuma E daļā norādītajiem Savienības kodiem.

Dalībvalstis nekavējoties informē Komisiju par pirmajā daļā minētajām atbilsmēm, kas ir piešķirtas to teritorijā, tostarp par valsts kodiem, kuri, iespējams, izmantoti pirms šīs direktīvas stāšanās spēkā. Komisija šo informāciju dara pieejamu dalībvalstīm, lai atvieglotu šā punkta piemērošanu.

4. Dalībvalstis var atļaut savā teritorijā vadīt transportlīdzekļus šādās kategorijās :
- a) transportlīdzekļi D1 kategorijā ar maksimālo atļauto masu 3500 kg, kuriem nav nekādu īpašu pierīču, kas paredzētas, lai pārvadātu pasažierus ar invaliditāti — personām, kuras sasniegušas 21 gada vecumu un kurām ir B kategorijas vadītāja apliecība, kas pirmo reizi izdota pirms vismaz diviem gadiem, ja transportlīdzekļus izmanto nekomerciālas struktūras sociālos nolūkos un ja vadītājs pakalpojumus sniedz brīvprātīgi;
 - b) transportlīdzekļi ar maksimālo atļauto masu 3500 kg apmērā — personām, kuras sasniegušas 21 gada vecumu un kurām ir B kategorijas vadītāja apliecība, kas pirmo reizi izdota pirms vismaz diviem gadiem, ja ir izpildīti visi šie nosacījumi:
 - i) šie transportlīdzekļi paredzēti izmantošanai stacionāri tikai kā izglītošanas vai izklaides vieta,

- ii) šos transportlīdzekļus izmanto nekomerciālas struktūras sociālos nolūkos,
 - iii) šie transportlīdzekļi ir pārveidoti tā, lai tos nevarētu izmantot vairāk kā deviņu cilvēku pārvadāšanai vai jebkādu kravu pārvadāšanai, izņemot tādu, kas ir noteikti vajadzīgas to mērķiem;
- c) transportlīdzekļi B kategorijā, kuru maksimālā atļautā masa ir 2500 kg un maksimālais ātrums ir fiziski ierobežots līdz 45 km/h, ar vadītāju līdz 21 gada vecumam, kam ir B1 kategorijas vadītāja apliecība.

Dalībvalstis uz vadītāja apliecības nenorāda, ka turētājam ir tiesības vadīt pirmās daļas a) un b) apakšpunktā minētos transportlīdzekļus, izņemot ar attiecīgajiem nacionālajiem kodiem.

Dalībvalstis informē Komisiju par jebkādām atļaujām, kas piešķirtas saskaņā ar šo punktu.

4.a Dalībvalstis ir tiesīgas savā teritorijā atļaut vadīt D vai D1 kategorijas transportlīdzekļus C kategorijas vadītāja apliecības turētājiem ar noteikumu, ka transportlīdzeklī netiek pārvadātas citas personas un transportlīdzekļa vadītājs ir persona, kas veic tehnisko apskati saskaņā ar Direktīvu 2014/45/ES, vai automobiļu remontdarbnīcas mehāniķis, kas veic izmēģinājuma braucienu 5 km rādiusā no darbnīcas pēc tam, kad transportlīdzeklis ir remontēts, vai tehniskās apkopes vai apskates brauciena nolūkā. Dalībvalstis informē Komisiju par jebkādam atļaujām, kas piešķirtas saskaņā ar šo punktu. [Gr. 91]

10. pants

Izdošana, derīgums un atjaunošana

1. Vadītāju apliecības izdod pretendentiem, kas atbilst šādiem nosacījumiem:
 - a) viņi ir nokārtojuši braukšanas prasmes un uzvedības eksāmenu un teorijas eksāmenu un atbilst minimālajiem standartiem attiecībā uz fizisko un garīgo piemērotību transportlīdzekļu vadīšanai saskaņā ar II un III pielikuma noteikumiem;

- b) attiecībā uz AM kategoriju viņi ir nokārtojuši tikai teorijas eksāmenu. Dalībvalstis var prasīt, lai pretendenti nokārto braukšanas prasmes un uzvedības eksāmenu, kā arī izgājuši veselības pārbaudi, kas atbilst šai kategorijai.

Attiecībā uz trīsriteņu transportlīdzekļiem un kvadricikliem šajā kategorijā dalībvalstis var paredzēt īpašu braukšanas prasmes un uzvedības eksāmenu. Lai nošķirtu transportlīdzekļus AM kategorijā, vadītāja apliecībā var iekļaut nacionālo kodu;

- c) attiecībā uz A2 vai A kategoriju un ar nosacījumu, ka viņiem ir vismaz divu gadu pieredze motocikla vadīšanā attiecīgi A1 vai A2 kategorijā, vai nu:
- i) viņi ir nokārtojuši braukšanas prasmes un uzvedības eksāmenu, vai
 - ii) pabeiguši apmācību saskaņā ar VI pielikumu;
- d) viņi ir pabeiguši apmācību vai nokārtojuši braukšanas prasmes un uzvedības eksāmenu vai ir pabeiguši apmācību vai nokārtojuši braukšanas prasmes un uzvedības eksāmenu saskaņā ar V pielikumu attiecībā uz B kategoriju, lai vadītu transportlīdzekļu sastāvu, kā minēts 6. panta 1. punkta c) apakšpunkta ii) punkta trešajā daļā;

- e) viņu pastāvīgā dzīvesvieta ir dalībvalstī, kura izdod vadītāja apliecību, vai viņi var pierādīt, ka ir tajā mācījušies vismaz sešus mēnešus.

1.a *Dalībvalstis pieņem vajadzīgos noteikumus, lai nodrošinātu, ka personas ar invaliditāti, kuras kārtu eksāmenu ar transportlīdzekli, kas pielāgots to invaliditātei, ir atbrīvotas no tādu uzdevumu veikšanas, kas nav saderīgi ar viņu invaliditāti. [Gr. 94]*

2. Dalībvalstu izdotajām vadītāju apliecībām ir **vismaz** šāds administratīvais derīgums:
[Gr. 95]

- a) 15 gadi AM, A1, A2, A, B, B1 un BE kategorijai;
- b) pieci gadi C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 un D1E kategorijai.

Vadītāja apliecības atjaunošana var sākt jaunu administratīvā derīguma termiņu attiecībā uz citas kategorijas vai citu kategoriju transportlīdzekļiem, ko apliecības turētājs ir tiesīgs vadīt, ciktāl tas atbilst šajā direktīvā izklāstītajiem nosacījumiem.

Lai vadītāja apliecība būtu derīga, nav priekšnoteikuma, ka uz tās ir jābūt mikroshēmai vai QR kodam saskaņā ar 4. panta attiecīgi 5. un 6. punktu.

Mikroshēmas vai QR koda pazaudēšana vai nelasāmība, vai jebkādi citi bojājumi neiespaido vadītāja apliecības derīgumu.

Dalībvalstis var 15. panta 1. punkta izpratnē ierobežot iesācējiem vadītājiem izdoto vadītāju apliecību administratīvā derīguma termiņu jebkurai kategorijai, lai varētu šādiem vadītājiem piemērot konkrētus pasākumus nolūkā uzlabot viņu drošību ceļu satiksmē.

Ievērojot subsidiaritātes principu, dalībvalstis var ierobežot individuālo jebkuras kategorijas vadītāju apliecību administratīvā derīguma termiņu, vienlaikus ņemot vērā veselības stāvokli un spēju droši vadīt transportlīdzekli saskaņā ar III pielikumu, ja tās konstatē vajadzību piemērot biežākas veselības pārbaudes vai citus konkrētus pasākumus, tostarp ierobežojumus ceļu satiksmes noteikumu pārkāpējiem, lai vēl vairāk uzlabotu ceļu satiksmes drošības pasākumus. [Gr. 253, 315 un 335]

~~Dalībvalstis saīsina pirmajā daļā noteiktos administratīvā derīguma termiņus līdz pieciem gadiem vai mazāk tādām vadītāju apliecībām, kuru turētāji dzīvo to teritorijā un ir sasnieguši 70 gadu vecumu, lai piemērotu biežākas veselības pārbaudes vai citus specifiskus pasākumus, tostarp prasmju pilnveides kursus. Šo saīsināto administratīvā derīguma termiņu piemēro tikai pie vadītāja apliecības atjaunošanas.~~
[Gr. 97]

Dalībvalstis var saīsināt šajā punktā noteikto administratīvā derīguma termiņu tādu personu vadītāju apliecībām, kurām ir to teritorijā piešķirta pagaidu uzturēšanās atļauja vai pagaidu aizsardzība, vai atbilstīga aizsardzība saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Šajā nolūkā šis administratīvā derīguma samazinātais termiņš ir vienāds ar pagaidu uzturēšanās atļaujas vai pagaidu aizsardzības, vai atbilstīgas aizsardzības administratīvā derīguma termiņu vai īsāks par to.

3. Beidzoties vadītāju apliecību administratīvajam derīgumam, to atjaunošanai piemēro abus šādus nosacījumus:
 - a) apliecinājums, ka joprojām pastāv atbilstība III pielikumā noteiktajiem minimālajiem fiziskās un garīgās piemērotības minimālajiem standartiem;

b) pastāvīga dzīvesvieta tās dalībvalsts teritorijā, kura izdod apliecību, vai pierādījums, ka pretendents tajā ir mācījies vismaz sešus mēnešus brīdī, kad iesniedz pieteikumu.

4. Krīzes gadījumā dalībvalsts var par ne vairāk kā sešiem mēnešiem pagarināt administratīvā derīguma termiņu vadītāju apliecībām, kurām pretējā gadījumā šis termiņš beigtos. Šo pagarinājumu var atjaunot, ja krīze turpinās.

Jebkuru šādu pagarinājumu pienācīgi pamato un nekavējoties paziņo Komisijai. Komisija šo informāciju nekavējoties publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. Dalībvalstis atzīst tādu vadītāju apliecību derīgumu, kuru administratīvā derīguma termiņš ir pagarināts saskaņā ar šo punktu.

Ja krīze skar vairākas dalībvalstis, Komisija var pieņemt īstenošanas aktus, lai pagarinātu administratīvā derīguma termiņu visām vadītāju apliecībām vai konkrētu kategoriju apliecībām, kurām pretējā gadījumā termiņš beigtos. Pagarinājums nedrīkst pārsniegt sešus mēnešus, un to var atjaunot, ja krīze turpina pastāvēt. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 22. panta 3. punktā.

Ja dalībvalsti neskar un, visticamāk, neskar sarežģījumi, kuru dēļ saistībā ar trešajā daļā minēto krīzi nav iespējams atjaunot vadītāju apliecības, vai ja tā ir īstenojusi atbilstīgus valsts pasākumus, lai mazinātu krīzes ietekmi, šī dalībvalsts var izlemt nepiemērot ar trešajā daļā minēto īstenošanas aktu ieviesto pagarinājumu, pirms tam informējot Komisiju. Komisija par to informē pārējās dalībvalstis un publicē paziņojumu *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šajā punktā par krīzi uzskata izņēmuma, negaidītu un pēkšņu dabas vai cilvēka radītu ārkārtēja rakstura vai apmēra notikumu, kas norisinās Savienībā vai ārpus tās un kam ir būtiska tieša vai netieša ietekme uz autotransporta nozari, kā arī kas liedz vadītāju apliecību turētājiem vai attiecīgajām valstu iestādēm īstenot nepieciešamās atjaunošanas procedūras vai būtiski apgrūtina šīs procedūras.

5. Neskarot valstu krimināltiesību aktus un policijas tiesību aktus, dalībvalstis, izdodot vadītāju apliecības, var piemērot savus valsts noteikumus attiecībā uz tādiem nosacījumiem, kas nav minēti šajā direktīvā. Dalībvalstis par to informē Komisiju.

6. Izdodot vai atjaunojot AM, A, A1, A2, B, B1 un BE kategorijas vadītāju apliecības, dalībvalstis var pieprasīt pārbaudi, piemērojot III pielikumā noteiktos minimālos standartus attiecībā uz fizisko un garīgo piemērotību transportlīdzekļu vadīšanai, nevis minētā pielikuma 3. punktā noteikto pašnovērtējumu. Tādā gadījumā veselības pārbaude ietver visus III pielikumā minētos ar veselību saistītas darbnespējas veidus.

~~Komisija līdz [pieņemšanas datums+18 mēneši] pieņem īstenošanas aktus, nosakot III pielikuma 3. punktā minētā pašnovērtējuma saturu un ietverot visus minētajā pielikumā norādītos ar veselību saistītas darbnespējas veidus. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 22. panta 2. punktā.~~

[Gr. 99]

Ievērojot subsidiaritātes principu, atjaunojot AM, A1, A2, B, B1, BE un T kategorijas vadītāju apliecības, dalībvalstis var pieprasīt eksāmenu, piemērojot III pielikumā noteiktos minimālos standartus attiecībā uz piemērotību transportlīdzekļa vadīšanai. [Gr. 256 un 318]

- 6.a *Dalībvalstis izstrādā ar pierādījumiem pamatotas vadlīnijas vispārējās prakses ārstiem un ģimenes ārstiem, lai apzinātu personas, kuras varētu apdraudēt transportlīdzekļa vadīšana, un sadarbojas saskaņoti ar vadītāju apliecību izdevējām iestādēm. [Gr. 100]*
- 6.b *Dalībvalstis izstrādā valsts izpratnes veidošanas kampaņas, lai sabiedrībā palielinātu informētību par mentālām vai fiziskām pazīmēm, kas varētu apdraudēt personu transportlīdzekļa vadīšanas laikā. [Gr. 101]*
7. Nevienai personai nedrīkst būt vairāk kā viena fiziskā vadītāja apliecība. Tomēr personai var būt vairākas mobilās *persona var glabāt mobilo* vadītāja apliecības, ja tās ir izdevusi viena un tā pati dalībvalsts *apliecību vairākās ierīcēs. [Gr. 102]*

Personai drīkst būt tikai vienas dalībvalsts izdotas vadītāja apliecības.

Dalībvalsts atsakās izdot vadītāja apliecību pretendentam, ja tā konstatē, ka viņam jau ir citas dalībvalsts izdota vadītāja apliecība.

Dalībvalstis īsteno vajadzīgos pasākumus, lai piemērotu trešo daļu. Attiecībā uz vadītāju apliecību izdošanu, aizstāšanu, atjaunošanu vai apmainīšanu šādi vajadzīgie pasākumi ir verifikācijas veikšana citās dalībvalstīs, ja ir pamatots iemesls aizdomām, ka pretendents jau ir citas vadītāja apliecības turētājs. Šajā nolūkā dalībvalstis izmanto 19. pantā minēto ES vadītāju apliecību tīklu.

Neskarot 3. panta 6. punktu, dalībvalsts, kas izdod vadītāja apliecību, ievēro pienācīgu rūpību, lai nodrošinātu, ka persona atbilst šā panta 1. punktā noteiktajām prasībām, un piemēro savus valsts noteikumus, anulējot vai atņemot vadītāja apliecību vai transportlīdzekļa vadīšanas tiesības, ja tiek konstatēts, ka vadītāja apliecība ir izdota bez atbilstības prasībām.

8. Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 21. pantu, lai pēc vajadzības grozītu II, III, V un VI pielikumu nolūkā ņemt vērā tehnisko, darbības vai zinātnisko attīstību.

8.a Komisija, ņemot vērā ekspertu padomus, izstrādā tiešsaistes apmācības kursu ģimenes ārstiem, lai viņi varētu novērtēt visus aspektus pretendenta piemērotībai vadīt transportlīdzekli. [Gr. 103]

11. pants

Dalībvalstu izdoto vadītāju apliecību apmaiņa un aizstāšana

1. Ja dalībvalsts izdotas derīgas vadītāja apliecības turētājs pārceļas uz pastāvīgu dzīvesvietu citā dalībvalstī, viņš vai viņa var lūgt savu vadītāja apliecību apmainīt pret līdzvērtīgu vadītāja apliecību. Dalībvalsts, kas veic apmaiņu, pārbauda, kādai kategorijai iesniegtā vadītāja apliecība joprojām ir faktiski derīga.
2. Ievērojot krimināltiesību aktu un policijas tiesību aktu teritoriālo principu, dalībvalsts, kurā personai ir pastāvīga dzīvesvieta, uz citā dalībvalstī izdotas vadītāja apliecības turētāju var attiecināt savus valsts noteikumus par transportlīdzekļu vadīšanas tiesību ierobežošanu, apturēšanu, atņemšanu vai anulēšanu un vajadzības gadījumā šai nolūkā apmainīt vadītāja apliecību.

3. Dalībvalsts, kas veic *fiziskas vadītāja apliecības* apmaiņu, veco vadītāja apliecību nosūta atpakaļ to izdevušās dalībvalsts iestādēm un paskaidro savas rīcības iemeslus. ***Dalībvalsts, kas veic vadītāja apliecības nomaiņu, informē izdevējas dalībvalsts iestādes, norādot šādas nomaiņas iemeslus. Dalībvalstis, kas sākotnēji izsniegušas vadītāja apliecību, nodrošina, ka agrāko mobilo vadītāja apliecību vairs nevar apskatīt. Saziņas nolūkos dalībvalstis izmanto 19. panta 1. punktā minēto ES vadītāju apliecību tīklu. [Gr. 104]***
4. Dublikātu vadītāja apliecībai, kas ir bijusi pazaudēta vai nozagta, var saņemt vienīgi no tās dalībvalsts kompetentajām iestādēm, kurā apliecības turētājam ir pastāvīga dzīvesvieta. Šīs iestādes izdod dublikātu, pamatojoties uz to rīcībā esošo informāciju vai attiecīgā gadījumā pierādījumiem no tās dalībvalsts kompetentajām iestādēm, kurā izdots vadītāja apliecības oriģināls.

11a. pants

Pagaidu vadītāja apliecība

- 1. Vadītāja apliecības nomaiņas, atjaunošanas vai apmaiņas laikā dalībvalsts, kas veic aizstāšanu, atjaunošanu vai apmaiņu, izsniedz pagaidu vadītāja apliecību sertifikāta formā, pat ja tā ir tā pati dalībvalsts, kas izdevusi iepriekšējo apliecību. Komisija tiek pilnvarota līdz 2025. gada 31. decembrim pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 21. pantu, lai papildinātu šo direktīvu, nosakot standarta veidlapas paraugu šādam sertifikātam. Pieņemot minētos deleģētos aktus, Komisija pienācīgi ņem vērā jebkādu šādu veidlapu viltošanas risku.*
- 2. Sertifikāts, ko dalībvalsts izdevusi saskaņā ar šo pantu, ir derīgs ne ilgāk kā vienu mēnesi. Šādus sertifikātus dalībvalstis savstarpēji atzīst. Ja vadītāja apliecības nomaiņa, atjaunošana vai apmaiņa aizņem ilgāku laiku, dalībvalstis var atjaunot minēto apliecību divas reizes, katru reizi uz laikposmu, kas nepārsniedz vienu mēnesi. Šāda sertifikāta derīgums automātiski beidzas, tiklīdz tā turētājam ir fiziska vai mobila apliecība saskaņā ar 3. pantu. [Gr. 105]*

12. pants

Trešo valstu izdotu vadītāju apliecību apmaiņa

1. Ja dalībvalsts paredz apmainīt trešās valsts izdotu vadītāja apliecību turētājam, kas tās teritorijā ir ieguvis pastāvīgu dzīvesvietu, dalībvalsts vadītāja apliecību apmaina saskaņā ar šā panta noteikumiem.
2. Ja dalībvalsts apmaina vadītāja apliecību, ko izdevusi trešā valsts, uz kuru neattiecas 7. punktā minētais īstenošanas lēmums, šādu apmaiņas faktu norāda uz šīs dalībvalsts izdotās vadītāja apliecības, iekļaujot attiecīgo kodu no I pielikuma E daļas; tāpat apzīmē jebkuru turpmāku atjaunotu vai aizstātu apliecību. Ja šādas vadītāja apliecības turētājs pārceļas uz pastāvīgu dzīvesvietu citā dalībvalstī, tajā nav jāpiemēro 3. panta 6. punktā noteiktais savstarpējas atzīšanas princips.

Dalībvalstis šādas apmaiņas gadījumos piemēro savu valsts tiesību aktu noteikumus saskaņā ar šā punkta nosacījumiem.

3. Ja vadītāja apliecība ir izdota kategorijā un ja to ir izdevusi trešā valsts, uz kuru attiecas 7. punktā minētais īstenošanas lēmums, šādu apmaiņas faktu nenorāda uz attiecīgās dalībvalsts izdotās vadītāja apliecības. Šādos gadījumos dalībvalstis apmaina vadītāja apliecību saskaņā ar attiecīgajā īstenošanas lēmumā paredzētajiem nosacījumiem.
4. Ja dalībvalsts izdota vadītāja apliecība ir apmainīta pret trešās valsts izdotu vadītāja apliecību, dalībvalstis nepieprasa atbilstību nekādiem papildu nosacījumiem kā vien 10. panta 3. punkta a) apakšpunktā noteiktajiem un neregistrē nekādu papildu informāciju saistībā ar šīs sevis izdotās vadītāja apliecības apmaiņu attiecībā uz sākotnējās vadītāja apliecības kategorijām.

Pirmajā daļā minētajā situācijā, ja pretendents pieprasa apmainīt vadītāja apliecību, kas ir derīga arī tādām kategorijām, kurām pretendents ir ieguvis transportlīdzekļa vadīšanas tiesības trešā valstī, piemēro šādus noteikumus:

- a) ja vadītāja apliecība bija izdota kategorijā un ja to izdeva trešā valsts, uz kuru attiecas 7. punktā minētais īstenošanas lēmums, piemēro 3. punktu;

- b) ja šāda īstenošanas lēmuma nav, piemēro 2. punktu.
5. Panta 2., 3. un 4. punktā minētā apmaiņa notiek tikai tad, ja trešās valsts izdotā vadītāja apliecība ir iesniegta tās dalībvalsts kompetentajām iestādēm, kas veic apmaiņu.
 6. Komisija var konstatēt, ka trešai valstij ir ceļu satiksmes satvars, kas pilnībā vai daļēji garantē ar Savienību salīdzināmu ceļu satiksmes drošības līmeni, un ka tādēļ šīs trešās valsts izdotas vadītāju apliecības var apmainīt, uz dalībvalstu izdotajām vadītāju apliecībām nenorādot šo apmaiņas faktu (un, ja nepieciešams, vispirms prasot izpildīt konkrētus iepriekš paredzētus nosacījumus).

Ja Komisija identificē šādu trešo valsti, tā var šīs trešās valsts ceļu satiksmes satvaru novērtēt kopā ar dalībvalstīm. Dalībvalstu rīcībā ir seši mēneši, lai sniegtu savu atzinumu par identificētās trešās valsts ceļu satiksmes satvaru. Komisija turpina novērtējumu pēc tam, kad ir saņēmusi atzinumu no visām dalībvalstīm vai kad ir izteicējis **beidzies** atzinumu sniegšanas termiņš, atkarībā no tā, kas ir **vēlāks** **agrāks**.

[Gr. 106]

Novērtējot trešās valsts ceļu satiksmes satvaru, Komisija ņem vērā vismaz šādus elementus:

- a) piemērotās prasības vadītāju apliecību izdošanai, piemēram, vadītāju apliecību kategoriju klasificēšana, minimālā vecuma prasības, apmācība un braukšanas eksāmenu prasības un nosacījumi, kā arī veselības standarti apliecību izdošanai;
 - b) tas, vai trešā valsts izdod mobilās vadītāju apliecības, un, ja izdod, piemērojamie tehniskie un strukturālie dati sistēmas darbībai;
 - c) tas, kādā apmērā aprītē ir viltotas vadītāju apliecības un kādi pasākumi ir īstenoti, lai novērstu vadītāju apliecību viltošanu;
 - d) trešās valsts izdoto vadītāju apliecību administratīvā derīguma termiņš;
 - e) ceļu satiksmes nosacījumi trešā valstī un tas, vai tie ir salīdzināmi ar ceļu satiksmes nosacījumiem Savienības autoceļu tīklos;
 - f) trešās valsts ceļu satiksmes drošības rādītāji.
- fa) trešās valsts īstenota sistēma ES vadītāja apliecību apmaiņai; [Gr. 107]***

7. Komisija, kad ir veikusi 6. punktā minēto novērtējumu, var ar īstenošanas lēmumiem lemt par to, ka trešā valstī ir ieviests ceļu satiksmes satvars, kas pilnībā vai daļēji garantē ar Savienību salīdzināmu ceļu satiksmes drošības līmeni, lai šīs trešās valsts izdotas vadītāju apliecības apmainītu, uz dalībvalsts izdotās vadītāja apliecības nenorādot šādas apmaiņas faktu.

Īstenošanas lēmumā ietver vismaz:

- a) 6. pantā minētās vadītāju apliecību kategorijas, kuru gadījumā apmaiņu var veikt, uz dalībvalsts izdotās vadītāja apliecības nenorādot šādas apmaiņas faktu;
- b) trešās valsts vadītāju apliecību izdošanas datumus, sākot no kuriem apmaiņu var veikt, uz dalībvalsts izdotās vadītāja apliecības nenorādot šādas apmaiņas faktu;
- c) jebkārus vispārīgus nosacījumus, kas jāievēro, lai verificētu apmaināmā oficiālā dokumenta autentiskumu;

d) jebkādus vispārīgus nosacījumus, kas pretendents ir jāievēro, lai pirms apmaiņas pierādītu atbilstību III pielikumā noteiktajiem veselības standartiem.

Ja pretendenta vadītāja apliecība neļauj ievērot šā punkta otrās daļas a) vai b) apakšpunktu, dalībvalstis var izlemt vadītāja apliecību apmainīt saskaņā ar 2. punktu. Ja pretendents nespēj izpildīt šā punkta otrās daļas c) vai d) apakšpunktu, dalībvalstis atsaka vadītāja apliecības apmaiņu. Jebkādi papildu nosacījumi, ko varētu ietvert īstenošanas lēmums, paredz vai nu dalībvalsts noteikumu piemērojamību saskaņā ar 2. punktu, vai vadītāja apliecības apmaiņas atteikumu, ja pretendents neizpilda šādus nosacījumus.

Minētos īstenošanas lēmumus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 22. panta 2. punktā.

8. Panta 7. punktā minētais īstenošanas lēmums paredz periodisku pārskatīšanu vismaz reizi četros gados attiecībā uz ceļu satiksmes drošības situāciju attiecīgajā trešā valstī. Atkarībā no šīs pārskatīšanas secinājumiem Komisija saglabā, groza vai aptur, ciktāl vajadzīgs, vai atceļ 7. punktā minēto īstenošanas lēmumu.

8.a *Arodprasmes apliecību (APA) vai līdzvērtīgu sertifikātu, ko izdevusi 2. punktā minētā trešā valsts, var aizstāt ar jaunu APA, ko izdevusi dalībvalsts, ja tās turētājs minētajā dalībvalstī ir pabeidzis līdz 35 stundām ilgu papildu kompetences apmācību. Minēto papildu kompetenču apmācību veic [kandidātam] vislabāk saprotamā ES valodā. Vajadzības gadījumā saskaņā ar Direktīvu (ES) 2022/2561 par dažu kravu vai pasažieru pārvadāšanai paredzētu autotransporta līdzekļu vadītāju sākotnējās kvalifikācijas iegūšanu un periodisku apmācību¹⁹, lai nodrošinātu augstu kompetences un ceļu satiksmes drošības līmeni, sniedz pienācīgu lingvistisku atbalstu.*

¹⁹ *Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2022/2561 (2022. gada 14. decembris) par dažu kravu vai pasažieru pārvadāšanai paredzētu autotransporta līdzekļu vadītāju sākotnējās kvalifikācijas iegūšanu un periodisku apmācību (OV L 330, 23.12.2022., 46. lpp.).*

Lai noteiktu, vai trešās valstīs ir noteikumi, kas pilnībā vai daļēji ir salīdzināmi ar attiecīgajiem Savienības noteikumiem, kuri garantē tādu ceļu satiksmes drošības līmeni, kas ir pilnībā vai daļēji salīdzināms ar drošības līmeni Savienībā, Komisija ir pilnvarota līdz... [2 gadi pēc šīs grozošās direktīvas stāšanās spēkā] pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 21. pantu, lai papildinātu šo direktīvu, nosakot nosacījumus un kritērijus un metodiku, kas jāizmanto, novērtējot trešo valstu noteikumus par transportlīdzekļu vadītāju profesionālo apmācību vai trešo valstu noteikumus par sertificēšanas un eksaminācijas procedūrām, vai abus.

Pamatojoties uz minētajiem [deleģētajiem aktiem/novērtējuma nosacījumiem, kritērijiem un metodikām] un sadarbībā ar dalībvalstīm saskaņā ar 6. punktā izklāstīto procedūru Komisija pieņem īstenošanas aktus, kuros izklāsta savu lēmumu par to, ka konkrētai trešai valstij ir noteikumi par vadītāju profesionālo apmācību un/vai noteikumi par sertificēšanas un eksaminācijas procedūrām, kas pilnībā vai daļēji ir salīdzināmi ar attiecīgajiem Savienības noteikumiem, kuri garantē ceļu satiksmes drošības līmeni, kas ir pilnībā vai daļēji salīdzināms ar Savienības noteikumiem. Šos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 22. panta 2. punktā minēto pārbaudes procedūru. [Gr. 108]

9. Komisija *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* un savā tīmekļa vietnē publicē sarakstu ar trešām valstīm, uz kurām attiecas saskaņā ar 7. **un 8.a** punktu pieņemts īstenošanas lēmumus, kā arī attiecīgi publicē jebkādas relevantas izmaiņas, kas ieviestas saskaņā ar 98. punktu. **[Gr. 109]**
10. Komisija izveido zināšanu tīklu, lai apkopotu, apstrādātu un izplatītu zināšanas un informāciju par paraugpraksi ārvalstu profesionālo vadītāju integrēšanai iekšējā tirgū. Tīkls ietver attiecīgās dalībvalstu iestādes, izcilības centrus, universitātes un pētniekus, sociālos partnerus un citus attiecīgus autotransporta nozares dalībniekus.

12a. pants

Sadarbības platforma

1. ***Komisija izveido sadarbības platformu, lai apkopotu, apstrādātu un izplatītu zināšanas un informāciju par paraugpraksi attiecībā uz:***
 - a) ***transportlīdzekļu vadītāju apmācības shēmām dalībvalstīs, tostarp mācībām par īpaši lietojamiem transportlīdzekļiem, piemēram, autoceļiem neparedzētu mobilo tehniku;***

b) speciālo transportlīdzekļu, piemēram, autoceļiem neparedzētas mobilās tehnikas, licencēšanu un parasto izmantošanu dažādās dalībvalstīs, tostarp šo noteikumu atšķirību pārrobežu ietekmi, lai atvieglotu šādas tehnikas izmantošanu; un

c) jebkuru citu jautājumu, ko uzskata par piemērotu.

2. Platforma ietver attiecīgās dalībvalstu iestādes un attiecīgās ieinteresētās personas autotransporta nozarē un veicina šīs paraugprakses pilnveidošanu, kur tas ir iespējams. [Gr. 320]

13. pants

Transportlīdzekļa vadīšanas tiesību vai vadītāja apliecības ierobežojuma, apturēšanas, atņemšanas vai anulēšanas ietekme

1. Dalībvalsts atsakās izdot vadītāja apliecību pretendentam, kura vadītāja apliecība citā dalībvalstī ir ierobežota, apturēta, atņemta vai anulēta.
2. Dalībvalsts atsakās atzīt jebkuras tādas vadītāja apliecības derīgumu, ko kāda cita dalībvalsts ir izdevusi personai, kuras vadītāja apliecība vai tiesības vadīt transportlīdzekli pirmās minētās dalībvalsts teritorijā ir ierobežotas, apturētas, atņemtas vai anulētas.

3. Vadītāja apliecību vai tiesības vadīt transportlīdzekli uzskata par ierobežotām, apturētām, atņemtām vai anulētām šā panta izpratnē, kamēr attiecīgā persona vēl nav izpildījusi kādus dalībvalsts nosacījumus, kas šai personai ir jāizpilda, lai spētu atgūt savas tiesības vadīt transportlīdzekli vai vadītāja apliecību vai lai spētu pieteikties uz jaunu apliecību.

Dalībvalstis nodrošina, ka jebkādi nosacījumi, ko tās piemēro, lai turētājs spētu atgūt savas tiesības vadīt transportlīdzekli vai vadītāja apliecību vai pieteikties uz jaunu apliecību, ir samērīgi un nediskriminējoši attiecībā pret jebkuras citas dalībvalsts izdotu vadītāju apliecību turētājiem un ka tie nenoved pie bezgalīga atteikuma izdot vadītāja apliecību vai atzīt citas dalībvalsts izdotu vadītāja apliecību.

Dalībvalsts aptur vadītāja apliecības darbību, ja veselības stāvokļa pārbaude apliecības derīguma apstiprināšanai, kā minēts 10. pantā, uzrāda īslaicīgu fizisko un garīgo spēju zudumu attiecībā uz III pielikumā izklāstītajiem veselības stāvokļiem. [Gr. 110]

4. Neko šajā pantā neinterpretē kā apstākli, kas dalībvalstīm neļautu uz nenoteiktu laiku aizliegt personai vadīt transportlīdzekli to teritorijās, nedodot šai personai iespēju atgūt savas tiesības vadīt transportlīdzekli vai vadītāja apliecību vai pieteikties uz jaunu apliecību, ja to pamato šīs personas rīcība.

Ja dalībvalsts saskaņā ar šo punktu ir uz nenoteiktu laiku piemērojusi aizliegumu vadīt transportlīdzekli, šāda dalībvalsts var atteikties uz nenoteiktu laiku savā attiecīgajā teritorijā atzīt jebkuras vadītāja apliecības, ko izdevusi cita dalībvalsts, derīgumu. Atkāpjoties no 1. punkta, citas dalībvalstis pēc apspriešanās ar dalībvalsti, kas uz nenoteiktu laiku piemēro aizliegumu vadīt transportlīdzekli, var izdot vadītāja apliecību šādai personai.

14. pants

Shēma transportlīdzekļa vadīšanai ar pavadošo personu

1. Atkāpjoties no 7. panta 1. punkta attiecīgi b) un d) apakšpunkta, dalībvalstis izdod vadītāju apliecības saskaņā ar 10. panta 1. punktu B, **C un C1** ~~un E~~ kategorijām ar Savienības koda 98.02 atzīmi, kā noteikts I pielikuma E daļā, pretendentiem, kas sasnieguši 17 gadu vecumu. **[Gr. 111]**

2. Ar Savienības kodu 98.02 apzīmētu vadītāju apliecību turētāji, kas vēl nav sasnieguši 18 gadu vecumu, vada transportlīdzekli tikai kopā ar personu **priekšējā pasažiera sēdekļī, kura braukšanas laikā spēj sniegt norādījumus. Pavadošā persona ievēro noteikumus attiecībā uz transportlīdzekļa vadīšanu alkohola vai narkotiku reibumā vai rīcībnespējīgā stāvoklī kāda cita iemesla dēļ un**, kura atbilst šādiem nosacījumiem: **[Gr. 112]**

- a) ir vismaz 25 gadus veca;
- b) tai ir attiecīgās kategorijas **ES** vadītāja apliecība, kas izdota pirms vairāk nekā pieciem gadiem; **[Gr. 113]**
- c) tai pēdējos piecos gados nav piemērota transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana;
- d) uz to neattiecas krimināltiesību jomas lēmums, kas pieņemts ceļu satiksmes noteikumu pārkāpuma rezultātā;
- e) ja transportlīdzeklis ir C kategorijā ~~un~~ **CI kategorijās** — tai ir Direktīvā (ES) 2022/2561 noteiktā kvalifikācija un apmācība.; **[Gr. 114]**

ea) ja transportlīdzeklis ir C un C1 kategorijā — tā savas periodiskās APA apmācības ietvaros ir apmeklējusi īpašu 7 stundu apmācības kursu, lai apgūtu nepieciešamās profesionālās un pedagoģiskās prasmes; [Gr. 115]

Dalībvalstis var nolemt pagarināt apmācības ilgumu līdz 14 stundām; [Gr. 116]

3. Dalībvalstis var pieprasīt 2. punktā minēto pavadošo personu identifikāciju, lai nodrošinātu atbilstību šim pantam. Dalībvalstis var ierobežot iespējamo pavadošo personu skaitu.

3.a Shēma transportlīdzekļa vadīšanai ar pavadošo personu neierobežo dalībvalstu iespējas samazināt minimālo vecumu B kategorijai, kā noteikts šīs direktīvas 7. panta 2. punktā, un piemērot saistītus nosacījumus valsts līmenī. [Gr. 117]

4. Dalībvalstis var piemērot papildu nosacījumus attiecībā uz tādas vadītāja apliecības izdošanu, kas apzīmēta ar Savienības kodu 98.02, pretendentiem, kuri nav sasnieguši 18 gadu vecumu. Dalībvalstis par to informē Komisiju. Komisija šo informāciju publisko.

4.a Dalībvalstis var samazināt 1. punktā noteikto vecumu, attiecinot to uz personām, kuru pastāvīgā dzīvesvieta ir to teritorijā, lai īstenotu izmēģinājuma projektus un vāktu datus par shēmu transportlīdzekļa vadīšanai mazākā vecumā ar pavadošo personu ietekmi kā daļu no pretendenta apmācības līdz 3500 km sasniegšanai. Ja dalībvalsts vēlas izmantot šo iespēju, tā iesniedz Komisijai pamatotu pieprasījumu. Komisija novērtē šādu pieprasījumu dialogā ar attiecīgo dalībvalsti un pieņem lēmumu 3 mēnešu laikā. Komisija var apstiprināt vai noraidīt pieprasījumu, iesniedzot argumentētu atzinumu, vai apstiprināt to ar papildu nosacījumiem, lai nodrošinātu ceļu satiksmes drošību. Ja Komisija piešķir atkāpi, spēkā paliek 2., 3. un 4. punkta noteikumi. Dalībvalstis uzrauga apstiprināto izmēģinājuma projektu rezultātus un ziņo par tiem Komisijai. Komisija savos periodiskajos pārskatos novērtē pieprasījumus un, ja iespējams, apstiprināto izmēģinājuma projektu rezultātus. [Gr. 118]

15. pants

Pārbaudes laiks

1. Pirmo reizi izdotas konkrētas kategorijas vadītāja apliecības turētāju uzskata par iesācēju vadītāju, kam piemēro vismaz divu gadu pārbaudes laiku. ***Dalībvalstis paredz noteikumus par šā laikposma ilgumu un sodiem jauniem transportlīdzekļu vadītājiem. [Gr. 119]***
- 1.a Dalībvalstis nosaka pienākumu iesācējiem vadītājiem visā pārbaudes laikā uz sava transportlīdzekļa aizmugurējā stikla novietot standarta Savienības disku. Komisija ne vēlāk kā [6 mēnešus pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] saskaņā ar 21. pantu pieņem deleģēto aktu, ar ko nosaka vienotā diska kopējās vizuālās specifikācijas. [Gr. 268]***

2. Dalībvalstis paredz noteikumus par sodiem iesācējiem vadītājiem, kas vada transportlīdzekli, kad alkohola līmenis asinīs pārsniedz ~~0,0 g/mL~~ **0,02 g/ml**, vai **psihotropo vai narkotisko vielu ietekmē. Dalībvalstu izpildiestādes nosaka tehnisko nulles pielāides mērīšanas sliekšni, pamatojoties uz zemāko kvantitatīvās noteikšanas robežu, kurā ņemta vērā pasīva vai nejauša iedarbība**, un īsteno visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu šo noteikumu piemērošanu. Šiem sodiem ir jābūt iedarbīgiem, samērīgiem, ~~preventīviem~~ **atturošiem** un nediskriminējošiem, **un tie var ietvert transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanu.** [Gr. 120]
- 2.a **Dalībvalstis paredz stingrākus noteikumus par sodiem jauniem vadītājiem, tostarp gadījumos, kad viņi neizmanto drošības aprīkojumu vai vada transportlīdzekli bez derīgas vadītāja apliecības, un īsteno visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu šo noteikumu piemērošanu. Šie sodi ir iedarbīgi, samērīgi, atturoši un nediskriminējoši.** [Gr. 121]
- 2.b **Dalībvalstis alkohola un nelegālu psihoaktīvu vielu nulles tolerances sistēmu var attiecināt uz visiem vadītājiem.** [Gr. 269]

3. Dalībvalstis var paredzēt to teritorijās piemērojamus papildu noteikumus attiecībā uz iesācējiem vadītājiem pārbaudes laikā, lai uzlabotu ceļu satiksmes drošību. Dalībvalstis par to informē Komisiju. ***Ar šādiem noteikumiem neierobežo transportlīdzekļa vadīšanu nakts laikā.*** [Gr. 122]
4. Dalībvalstis apzīmē pārbaudes laikā izdotās vadītāju apliecības ar Savienības kodu 98.01, kā noteikts I pielikuma E daļā.
5. Pārbaudes laiku nepiemēro vadītājiem, kas saņem A2 vai A kategorijas vadītāja apliecību saskaņā ar 10. panta 1. punkta c) apakšpunktu.
- 5.a ***Vadītājiem, kas iegūst jaunu kategoriju iepriekš izsniegtas vadītāja apliecības kategorijas pārbaudes laikā, pārbaudes laiku jaunajai kategorijai var samazināt, ņemot vērā jau pabeigto pārbaudes laiku, bet tas nevar būt īsāks par 6 mēnešiem. Šādu samazinājumu nepiemēro, ja esošā vadītāja apliecība ir izdota tikai AM kategorijai.*** [Gr. 123]

5.b *Dalībvalstis tiek aicinātas pamatskolas un vidusskolas mācību programmās iekļaut vecumam atbilstošu apmācību par ceļu satiksmes drošības noteikumiem un apmācību par satiksmes riska apzināšanos. Lai finansiāli atbalstītu šādas iniciatīvas, dalībvalstis var izmantot ieņēmumus, kas iezīmēti saskaņā ar [Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2015/413²⁰]. Komisija var izmantot [minētās direktīvas 8.a pantā] norādītos resursus, lai arī finansiāli atbalstītu šādas iniciatīvas. [Gr. 124]*

16. pants

Eksaminētāji

1. Vadītāju apliecību pretendentu eksaminētāji atbilst IV pielikumā noteiktajiem minimālajiem standartiem.

Uz vadītāju apliecību pretendentu eksaminētājiem, kas jau strādājuši par eksaminētājiem pirms ~~2013. gada 19. janvāra~~ *šīs direktīvas stāšanās spēkā*, attiecinā tikai prasības saistībā ar kvalitātes nodrošināšanas un regulāras periodiskas apmācības pasākumiem. [Gr. 125]

2. Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 21. pantu, lai pēc vajadzības grozītu IV pielikumu nolūkā ņemt vērā tehnisko, darbības vai zinātnisko attīstību.

²⁰ *Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/413 (2015. gada 11. marts), ar ko veicina pārrobežu apmaiņu ar informāciju par ceļu satiksmes drošības noteikumu pārkāpumiem (OV L 68, 13.3.2015., 9. lpp.).*

17. pants

Pastāvīga dzīvesvieta

1. Šajā direktīvā pastāvīga dzīvesvieta ir vieta, kur persona parasti dzīvo, t. i., vismaz 185 dienas katrā kalendārajā gadā personisko ~~un~~*vai* darba saišu dēļ, ~~vai~~*un*, ja personai nav darba saišu, personisko saišu dēļ, kas liecina par attiecīgās personas ciešu saistību ar vietu, kur tā dzīvo. **[Gr. 126]**

Tomēr par tādas personas pastāvīgo dzīvesvietu, kuras darba un personiskās saiknes ir dažādās vietās un kura tāpēc dzīvo dažādās vietās divās vai vairākās dalībvalstīs, tiek uzskatīta vieta, ar kuru to saista personiskās saiknes, ar noteikumu, ka persona tur regulāri atgriežas. Šis pēdējais nosacījums nav jāievēro, ja persona dalībvalstī atrodas, lai noteiktu laiku veiktu kādu uzdevumu. Mācības universitātē vai skolā nenozīmē pastāvīgās dzīvesvietas maiņu.

2. Direktīvas 10. panta 3. punkta b) apakšpunkta un 11. panta 4. punkta nolūkā par Savienības vai tās dalībvalstu diplomātisko dienestu darbinieku vai viņu ģimenes locekļu, kas ir daļa no viņu mājsaimniecības, pastāvīgo dzīvesvietu uzskata to dalībvalstu teritoriju, kuras ir izdevušas vadītāju apliecības, kas tiek atjaunotas vai aizstātas.

Šajā pantā “Savienības diplomātiskais dienests” ietver amatpersonas no Padomes Ģenerālsēkretariāta un Komisijas Ģenerālsēkretariāta attiecīgajiem departamentiem, kā arī dalībvalstu nacionālo diplomātisko dienestu norīkotos darbiniekus un jebkuru citu darbinieku vai darbuzņēmēju, kas strādā Savienības iestādēm, struktūrām, birojiem un aģentūrām ārējās pārstāvības jomā un kam, lai spētu pildīt savus līgumā noteiktos pienākumus, ir vismaz 181 diena kalendārajā gadā jādzīvo vienas vai vairāku trešo valstu teritorijā.

3. Ja vadītāja apliecības turētājs nespēj pierādīt savu pastāvīgo dzīvesvietu konkrētā dalībvalstī saskaņā ar 1. punktu, turētājs var kā galējo līdzekli savu vadītāja apliecību atjaunot dalībvalstī, kura to sākotnēji izdeva.

4. Atkāpjoties no 10. panta 1. punkta e) apakšpunkta, kā arī ~~B~~ kategorijas vadītāja apliecības pirmās izdošanas nolūkā pretendētājam, kura pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts nav tā pati, kas ir viņa pilsonības dalībvalsts, vadītāja apliecību var izdot pilsonības dalībvalsts, ja pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts neparedz iespēju teorijas un praktisko eksāmenu kārtot vienā no pilsonības dalībvalsts oficiālajām *ES* valodām vai ar tulka palīdzību. [Gr. 127]

18. pants

Savienības standartparaugam neatbilstošu apliecību atbilstes

1. Dalībvalstis piemēro Komisijas Lēmumā (ES) 2016/1945²¹ noteikto savstarpējo atbilstību starp tiesībām, kas iegūtas pirms ~~2013. gada 19. janvāra~~ *šīs direktīvas stāšanās spēkā*, un šīs direktīvas 6. pantā noteiktajām kategorijām. [Gr. 128]
2. Šī direktīva neatņem vai jebkādi nekvalificē tiesības vadīt transportlīdzekli, kas piešķirtas pirms ~~2013. gada 19. janvāra~~ *šīs direktīvas stāšanās spēkā*. [Gr. 129]

²¹ Komisijas Lēmums (ES) 2016/1945 (2016. gada 14. oktobris) par vadītāja apliecību kategoriju savstarpējo atbilstību (OV L 302, 9.11.2016., 62. lpp.).

19. pants

Savstarpējā palīdzība

1. Dalībvalstis cita citai palīdz īstenot šo direktīvu. Tās apmainās ar informāciju par vadītāju apliecībām, ko tās ir izdevušas, apmainījušas, aizstājušas, atjaunojušas, ierobežājušas, apturējušas, atņēmušas, anulējušas vai atsaukušas, un par transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanu, ko tās ir piemērojušas vai plāno piemērot, un cita ar citu apspriežas, lai verificētu, vai kādā no dalībvalstīm uz vadītāja apliecības pretendentu neattiecas transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana. Dalībvalstis izmanto šim nolūkam izveidoto ES vadītāju apliecību tīklu.
2. Dalībvalstis var ES vadītāju apliecību tīklu izmantot arī, lai apmainītos ar informāciju šādos nolūkos:
 - a) lai to iestādes varētu verificēt vadītāja apliecības derīgumu un autentiskumu pārbaūžu uz ceļa laikā vai pretviltojumu pasākumu ietvaros;
 - b) lai sekmētu izmeklēšanas, kuru mērķis ir identificēt atbildīgo personu par ceļu satiksmes drošības noteikumu pārkāpumiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2015/413²²;

²² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/413 (2015. gada 11. marts), ar ko veicina pārrobežu apmaiņu ar informāciju par ceļu satiksmes drošības noteikumu pārkāpumiem (OV L 68, 13.3.2015., 9. lpp.).

- c) lai novērstu, atklātu un izmeklētu *ar ceļu satiksmi saistītus* noziedzīgus nodarījumus, kā minēts *saskaņā ar* [ATSAUCE UZ PRĪME II], *ar nosacījumu, ka tiek piemēroti visi tajā paredzētie nosacījumi un pienācīgi ievēroti mērķa ierobežojuma, nepieciešamības un proporcionalitātes principi;*
[Gr. 130]
- d) lai piemērotu Direktīvu (ES) 2022/2561;
- e) lai īstenotu un piemērotu [JAUNA DIREKTĪVA PAR KONKRĒTU TRANSPORTLĪDZEKĻA VADĪŠANAS TIESĪBU ATŅEMŠANAS SEKĀM SAVIENĪBAS MĒROGĀ].

3. Piekļuve tīklam ir droša. Tīkls nodrošina gan sinhronu (reāllaika), gan asinhronu informācijas apmaiņu, kā arī drošu ziņu, paziņojumu un pielikumu nosūtīšanu un saņemšanu.

Dalībvalstis īsteno visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka tīklā kopīgajā informācija ir atjaunināta.

Dalībvalstis var piešķirt piekļuvi tīklam tikai tādām iestādēm, kas ir kompetentas 1. un 2. punktā minētajos nolūkos.

4. Dalībvalstis arī cita citai palīdz ieviest mobilo vadītāja apliecību, it sevišķi lai garantētu netraucētu sadarbību starp lietotnēm un verifikācijas elementiem, kā minēts I pielikuma C daļā.
5. Lai nodrošinātu sadarbību starp valstu sistēmām, kas savienotas ar ES vadītāju apliecību tīklu, un aizsargātu personas datus, ar kuriem šajā kontekstā notiek apmaiņa, Komisija līdz 2026. gada 6. jūnijam pieņem īstenošanas aktus, nosakot detalizētas ES vadītāju apliecību tīkla darbības, saskarnes un tehniskās prasības. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 22. panta 2. punktā.
6. Dalībvalstis var sadarboties saistībā ar jebkura transportlīdzekļa vadīšanas tiesību vai vadītāja apliecības daļēja ierobežojuma, apturēšanas, atņemšanas vai anulēšanas izpildi, it sevišķi ja attiecīgie pasākumi attiecas uz konkrētām vadītāja apliecības kategorijām vai konkrētu dalībvalstu teritorijām, jo īpaši ar apstiprinājumiem uz to izdotajām vadītāju apliecībām.

20. pants

Pārskatīšana

Dalībvalstis reizi gadā informē Komisiju par izdoto, atjaunoto, aizstāto, anulēto un apmainīto vadītāju apliecību skaitu katrā kategorijā, ietverot datus par mobilo vadītāju apliecību izdošanu un izmantošanu. *Dalībvalstis trīs mēnešu laikā informē Komisiju arī tad, ja to pieņemtie normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības, tiek mainīti tā, ka tas ietekmē šīs direktīvas nosacījumu piemērošanu.* [Gr. 131]

Dalībvalstis arī kopīgo datus par savu paraugpraksi attiecībā uz ceļu satiksmes drošības pasākumiem un apmācību riska apzināšanās jomā, jo īpaši attiecībā uz jauniem vadītājiem un mūžizglītības ietvaros, par medicīniskās atbilstības pārbaūžu veidiem katrā vecuma grupā, atbalsta sistēmas izmantošanu katrā vecuma grupā, izmantojot atgriezeniskās saites pasākumus ar pierādījumiem par dalību un ieteikumiem, ko sniedz braukšanas instruktors, satiksmes psihologs vai braukšanas eksaminētājs, kā arī par pasākumiem, ar kuriem pastiprina ceļu satiksmes drošības pasākumus mazaisargātu satiksmes dalībnieku vidū, tostarp pasākumiem, ar ko regulē mikromobilitāti. [Gr. 132]

Komisija tiek aicināta līdz 2027. gada 1. jūlijam iesniegt Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par to, kā valstu noteikumi par autoceļiem neparedzētu mobilo tehniku ietekmē iekšējo tirgu un ceļu satiksmes drošību. Vajadzības gadījumā ziņojumam var pievienot priekšlikumu Eiropas Parlamentam un Padomei par to, lai atvieglotu autoceļiem neparedzētas mobilās tehnikas izmantošanu visā Savienībā. [Gr. 321]

Dalībvalstis katru gadu sniedz Komisijai statistikas datus pa vadītāja apliecību kategorijām par ceļu satiksmes negadījumiem, ko izraisījuši jauni vadītāji saskaņā ar shēmu transportlīdzekļa vadīšanai ar pavadošo personu, kā noteikts 14. pantā. Komisija tiek aicināta reizi 3 gados sagatavot ziņojumu, kurā salīdzināti ceļu satiksmes negadījumi, ko izraisījuši vadītāji, kuri ieguvuši vadītāja apliecību saskaņā ar shēmu transportlīdzekļa vadīšanai ar pavadošo personu, un tie, ko izraisījuši pārējie vadītāji. Ziņojumā ņem vērā datus par katru vadītāja apliecības kategoriju. Komisija ziņojumu dara publiski pieejamu, tostarp izmantojot CBE portālu, kas izveidots ar [CBE direktīvu]. [Gr. 133]

Līdz [pieņemšanas datums+5 gadi] un reizi piecos gados pēc tam Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par šīs direktīvas īstenošanu, ietverot ietekmi uz ceļu satiksmes drošību.

21. pants

Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.
2. Pilnvaras pieņemt 4. panta 8. punktā, 5. panta 6. punktā, 8. panta 2. punktā, **9. panta 2. punktā**, 10. panta 8. punktā, **11. panta a) punktā**, **12. panta 8.a punktā**, **16. panta 2. punktā** un 16.a panta 2. punktā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz piecu gadu laikposmu no [šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas]. Komisija sagatavo ziņojumu par pilnvaru deleģēšanu vēlākais deviņus mēnešus pirms piecu gadu laikposma beigām. Pilnvaru deleģēšana tiek automātiski pagarināta uz tāda paša ilguma laikposmiem, ja vien Eiropas Parlaments vai Padome neiebilst pret šādu pagarinājumu vēlākais trīs mēnešus pirms katra laikposma beigām. **[Gr. 134]**

3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 4. panta 8. punktā, 5. panta 6. punktā, 8. panta 2. punktā, 10. panta 8. punktā un 16. panta 2. punktā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.
4. Pirms deleģētā akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar katras dalībvalsts ieceltajiem ekspertiem saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.
5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģēto aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.
6. Saskaņā ar 4. panta 8. punktu, 5. panta 6. punktu, 8. panta 2. punktu, 10. panta 8. punktu un 16. panta 2. punktu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja divos mēnešos no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

22. pants

Komiteju procedūra

1. Komisijai palīdz Vadītāju apliecību komiteja. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.
2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.

Ja komitejas atzinums ir jāsaņem rakstiskā procedūrā, minēto procedūru izbeidz, nepanākot rezultātu, ja atzinuma sniegšanas termiņā tā nolemj komitejas priekšsēdētājs vai to pieprasa vienkāršs komitejas locekļu vairākums.

Ja komiteja atzinumu nesniedz, Komisija īstenošanas aktu nepieņem, un tiek piemērota Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. panta 4. punkta trešā daļa.
3. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 8. pantu.

23. pants

Grozījumi Direktīvā (ES) 2022/2561

Direktīvu (ES) 2022/2561 groza šādi:

(1) Direktīvas (ES) 2022/2561 5. panta 2. punktam pievieno šādu c) apakšpunktu:

“c) no 17 gadiem —vadītāja apliecībā norādītās **C un C1** kategorijas transportlīdzekļi, ja tiem ir APA, kas minēta 6. panta 1. punktā, un tikai saskaņā ar Direktīvas [ATSAUCE UZ ŠO DIREKTĪVU] 14.panta 2. punktu;”
[Gr. 135]

(2) *direktīvas 5. panta 3. punkta a) apakšpunktu aizstāj ar šādu:*

“a) *“a) no 21 gada:*

*i) vadītāja apliecībā norādītās **D un D + E** kategorijas transportlīdzekļi, ja tiem ir 6. panta 2. punktā minētā APA.*

Dalībvalstis savā teritorijā drīkst atļaut D1 un D1 + E kategorijas transportlīdzekļu vadītājiem vadīt šādus transportlīdzekļus no 18 gadiem, ja tiem ir 6. panta 1. punktā minētā APA.

Dalībvalstis var pazemināt minimālo vecumu D un DE kategorijai profesionāliem autobusu vadītājiem līdz:

- *19 gadiem savā teritorijā ar noteikumu, ka vadītāji ir izgājuši pilnu profesionālo apmācību un ir APA turētāji saskaņā ar Direktīvas (ES) 2022/2561 6. panta 1. punktu;*
- *18 gadiem savā teritorijā ar noteikumu, ka vadītāji ir izgājuši pilnu profesionālo apmācību un ir APA turētāji saskaņā ar Direktīvas (ES) 2022/2561 6. panta 1. punktu, un vada šādus transportlīdzekļus bez pasažieriem vai līnijās, kas ir īsākas nekā 50 km;*

ii) vadītāja apliecībā norādītās D un D + E kategorijas transportlīdzekļi, ja tiem ir 6. panta 1. punktā minētā APA.

Dalībvalstis var pazemināt minimālo vecumu D un DE kategorijai profesionāliem autobusu vadītājiem līdz:

- 19 gadiem savā teritorijā ar noteikumu, ka vadītāji ir izgājuši pilnu profesionālo apmācību un ir APA turētāji saskaņā ar Direktīvas (ES) 2022/2561 6. panta 1. punktu;*
- 18 gadiem savā teritorijā ar noteikumu, ka vadītāji ir izgājuši pilnu profesionālo apmācību un ir APA turētāji saskaņā ar Direktīvas (ES) 2022/2561 6. panta 1. punktu, un vada šādus transportlīdzekļus bez pasažieriem vai līnijās, kas ir īsākas nekā 50 km;” [Gr. 322]*

(3) direktīvas 5. panta 3. punkta b) apakšpunkts tiek svītrots. [Gr. 323]

24. pants

Grozījumi Regulā (ES) 2018/1724

Regulas (ES) 2018/1724 II pielikumu groza šādi:

- a) otrajā slejā rindā “Pārceļšanās” pievieno šādu nodaļījumu: “Vadītāja apliecības saņemšana un atjaunošana”;
- b) trešajā slejā rindā “Pārceļšanās” pievieno šādu nodaļījumu: “ES vadītāju apliecību izdošana, apmaiņa un aizstāšana”.

25. pants

Transponēšana

1. **Neskarot 1.a punktu**, dalībvalstis vēlākais līdz [pieņemšanas datums+2 gadi] pieņem un publicē normatīvos un administratīvos aktus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstis tūlīt dara zināmus Komisijai minēto noteikumu tekstus. **[Gr. 324]**

Neskarot 1.a punktu, tās piemēro šos aktus no [pieņemšanas datums+3 gadi].
[Gr. 325]

Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsauce.

1.a *Dalībvalstis vēlākais līdz [pieņemšanas datums+4 mēneši] pieņem un publicē normatīvos un administratīvos aktus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas 9. panta 2. punkta prasības.*

Tās piemēro minētos aktus no [pieņemšanas datums+4 mēneši]. [Gr. 326]

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

26. pants

Atcelšana

1. Direktīvu 2006/126/EK atceļ no [pieņemšanas datums+3 gadi].

Atsauces uz Direktīvu 2006/126/EK uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu un lasa saskaņā ar atbilstības tabulu VII pielikumā.

2. Regulu (ES) Nr. 383/2012 atceļ no [pieņemšanas datums+3 gadi].

3. Atsauces uz Regulu (ES) Nr. 383/2012 uzskata par atsaucēm uz šīs direktīvas I pielikuma B daļu un lasa saskaņā ar atbilstības tabulu VII pielikumā.

27. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

28. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

...

*Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētāja*

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*

(3) Apliecība satur D daļā norādīto informāciju.

1. pusē norāda:

- a) tekstu “Vadītāja apliecība”, kas drukāti lieliem burtiem tās dalībvalsts valodā vai valodās, kura izsniedz apliecību;
- b) tās dalībvalsts nosaukumu, kura izsniegusi apliecību (nav obligāti);
- c) tās dalībvalsts, kas izdod apliecību, atšķirības zīmi, kura iespiesta negatīvā uz zila taisnstūra un kurai apkārt izvietotas 12 dzeltenas zvaigznes, kā noteikts D daļas 1. punktā;
- d) informāciju, kas attiecas uz izdoto apliecību (1.–9. lauks), kā noteikts D daļas 3. punktā;
- e) vārdus “Eiropas Savienības modelis” tās dalībvalsts valodā(-ās), kura izsniedz apliecību, un vārdus “Vadītāja apliecība” Eiropas Savienības pārējās valodās, iespiesti rozā krāsā, veidojot apliecības fonu, kā noteikts D daļas 2. punktā.

2. pusē norāda:

- f) informāciju, kas attiecas uz izdotās apliecības kategorijām (9.–12. lauks), kā noteikts D daļa 4. punktā;
- g) informāciju, kas attiecas uz apliecības pārvaldību (13. un 14. lauks), kā noteikts D daļa 5. punktā;
- h) skaidrojumu par apliecības 1. un 2. pusē iespiestajiem numurētajiem laukiem: 1, 2, 3, 4a, 4b, 4c, 5, 10, 11 un 12.

Ja dalībvalsts šos ierakstus vēlas veikt citā valsts valodā, kas nav: angļu, bulgāru, čehu, dāņu, franču, grieķu, holandiešu, igauņu, itāļu, latviešu, lietuviešu, maltiešu, poļu, portugāļu, rumāņu, slovāku, slovēņu, somu, spāņu, ungāru, vācu vai zviedru valoda, tā, neskarot citus šā pielikuma noteikumus, izstrādā minēto apliecību divās valodās, izmantojot vienu no iepriekš minētajām valodām.

Savienības parauga vadītāja apliecībā atstāj vietu, dodot iespēju vēlāk integrēt mikroshēmu vai līdzīgu datošanas ierīci vai potenciāli uzdrukāt *QR* kodu.

Krāsu norādes:

– zilā: *Pantone Reflex Blue*,

dzeltenā: *Pantone Yellow*.

(4) Īpašie noteikumi

- a) Ja saskaņā ar šo pielikumu izdotās vadītāja apliecības turētāja pastāvīgā dzīvesvieta parasti ir citā dalībvalstī, šī dalībvalsts var ierakstīt apliecībā tās pārvaldīšanai svarīgu informāciju ar noteikumu, ka šāda veida informāciju ieraksta arī šajā dalībvalstī izdotajās apliecībās un tam ir pietiekami daudz vietas.

- b) Dalībvalstis drīkst pievienot krāsas vai marķējumu, piemēram, svītrkodus un valstu simbolus, neskarot citus šā pielikuma noteikumus. Dalībvalsti par to informē Komisiju.

Sakarā ar vadītāju apliecību savstarpēju atzišanu svītrkodā nedrīkst ietvert informāciju, kas nav ierakstīta vadītāja apliecībā vai nav būtiska apliecības izdošanas procesā.

- c) Informācija apliecības pirmajā un otrajā pusē ir acīm salasāma, no 9. līdz 12. laukā 2. pusē burtu lielums ir vismaz 5 punkti.

A.2. DAĻA. FIZISKĀS VADĪTĀJU APLIECĪBAS PRETVILTOJUMU SPECIFIKĀCIJAS

- (1) Vadītāju apliecību fizisko drošību apdraud:
 - a) viltotu karšu izgatavošana: tādu jaunu priekšmetu izgatavošana, kuri ļoti atgādina īstus dokumentus, izgatavojot tos pilnīgi no jauna vai kopējot kādu oriģināldokumentu;
 - b) būtiski pārveidojumi: oriģināldokumenta īpašības mainīšana, piemēram, pārveidojot dažus dokumentā drukātos datus.

- (2) Kopējā drošība ir atkarīga no sistēmas kopumā, un to veido pieteikumu iesniegšanas process, datu pārsūtīšana, kartes pamatnes materiāls, iespiedpaņēmiens, dažādu drošības elementu kopuma minimums un personalizācijas process.
- (3) Materiālu, ko lieto vadītāju apliecībām, nodrošina pret viltojumiem, izmantojot šādus paņēmienu (obligāti drošības elementi):
- a) kartes pamatnes neatstaro ultravioletos starus;
 - b) fona drošības raksts izstrādāts tā, lai to nevarētu viltot skenējot, drukājot vai kopējot, izmantojot varavīksnes iespiedumu ar daudzkrāsainām drošības krāsām un vijumdruku pozitīvā un negatīvā. Rakstu neveido pamatkrāsas (CMYK), tajā ir sarežģīti raksti vismaz divās īpašās krāsās, un raksts satur mikrotekstu;
 - c) optiski maināmi elementi nodrošina pietiekamu aizsardzību pret fotoattēla kopēšanu un pārveidošanu;
 - d) lāzergravējums;
 - e) fotoattēla laukumā aizsargfons un fotoattēls pārklājas vismaz malās (rakstam jābūt blāvākam).
- (4) Turklāt materiālu, ko lieto vadītāju apliecībām, nodrošina pret viltojumiem, izmantojot vismaz trīs šādus paņēmienu (papildu drošības elementi):
- a) iespiedkrāsas, kas maina krāsu*;
 - b) iespiedkrāsas, kas maina krāsu siltuma iespaidā*;

- c) pielāgotas hologrammas*;
 - d) mainīgi lāzerattēli*;
 - e) ultravioleta fluorescējoša iespiedkrāsa, gan redzama, gan caurspīdīga;
 - f) īrisspiedums;
 - g) digitāla ūdenszīme fonā;
 - h) infrasarkano starojumu atstarojoši pigmenti vai fosforescējoši pigmenti;
 - i) reljefi burti, simboli vai raksti*.
- (5) Dalībvalstis var ieviest papildu drošības elementus. Pamatā dod priekšroku ar zvaigznīti apzīmētiem paņēmieniem, jo tie ļauj tiesībsargājošiem darbiniekiem pārbaudīt kartes derīgumu bez īpašiem palīgīdzekļiem.

B DAĻA. SPECIFIKĀCIJAS MIKROSHĒMAI, KAS INTEGRĒTA FIZISKAJĀ VADĪTĀJA APLIECĪBĀ

- (1) Mikroshēma un tajā saglabātie dati, tostarp papildu informācija, kas noteikta dalībvalsts tiesību aktos attiecībā uz vadītāju apliecībām, atbilst B.1. daļas noteikumiem.
- (2) Vadītāju apliecībām, kurās ir integrētas mikroshēmas, piemērojamo standartu saraksts ir dots B.2. daļā.

- (3) Vadītāju apliecības, kurās ir integrētas mikroshēmas, ir pakļautas ES tipa apstiprināšanas procedūrai saskaņā ar B.3. daļā izklāstītajiem noteikumiem.
- (4) Ja attiecībā uz vadītāja apliecību, kurā ir integrēta mikroshēma, ir izpildīti visi attiecīgie ES tipa apstiprināšanas noteikumi saskaņā ar 1.–3. punktu, dalībvalstis izgatavotājam vai tā pārstāvim izdod ES tipa apstiprinājuma sertifikātu.
- (5) Ja vajadzīgs, it sevišķi lai nodrošinātu šīs daļas noteikumu ievērošanu, dalībvalsts var anulēt tās izdoto ES tipa apstiprinājuma sertifikātu.
- (6) ES tipa apstiprinājuma sertifikāti un paziņojumi par to anulēšanu atbilst B.4. daļā dotajam paraugam.
- (7) Komisiju informē par visiem izdotajiem vai anulētajiem ES tipa apstiprinājuma sertifikātiem. Anulēšanas gadījumā tiek sniegts detalizēts pamatojums.

Komisija informē dalībvalstis par visiem gadījumiem, kad tiek anulēts ES tipa apstiprinājuma sertifikāts.

- (8) Dalībvalstis savstarpēji atzīst to izdotos ES tipa apstiprinājuma sertifikātus.
- (9) Ja dalībvalsts konstatē, ka ievērojams skaits vadītāju apliecību, kurās ir integrētas mikroshēmas, atkārtoti neatbilst šai I pielikuma daļai, tā informē par to Komisiju. Dalībvalsts norāda attiecīgā ES tipa apstiprinājuma sertifikāta numuru, kas saistīts ar šīm vadītāju apliecībām, un sniedz neatbilstības aprakstu. Komisija bez liekas kavēšanās informē visas pārējās dalībvalstis par faktiem, kas tai paziņoti saskaņā ar šo punktu.
- (10) Dalībvalsts, kas izdevusi šīs vadītāju apliecības, nekavējoties izmeklē problemātisko gadījumu un veic pienācīgus korektīvos pasākumus, tostarp vajadzības gadījumā anulē ES tipa apstiprinājuma sertifikātu.

B.1. DAĻA. Vispārīgas prasības attiecībā uz vadītāju apliecībām, kurās ir integrētas mikroshēmas

Šajā pielikumā aprakstītās vispārīgās prasības attiecībā uz vadītāju apliecībām, kurās integrētas mikroshēmas, ir noteiktas atbilstīgi starptautiskajiem standartiem, it īpaši *ISO/IEC 18013* sērijas standartiem. Tās aptver:

- a) mikroshēmas un tās loģiskās datu struktūras specifikācijas;
- b) saskaņoto un papildus uzglabājamo datu specifikācijas;
- c) mikroshēmā digitāli uzglabātu datu aizsardzības mehānismu specifikācijas.

1. SAĪSINĀJUMI

Saīsinājums	Nozīme
<i>AID</i>	Lietotnes identifikators
<i>BAP</i>	Pamatpiekļuves aizsardzība
<i>DG</i>	Datu grupa
<i>EAL 4+</i>	Drošības līmeņa novērtējums – 4. līmenis, paaugstināts
<i>EF</i>	Elementārdatne
<i>EFID</i>	Elementārdatnes identifikators
<i>eMRTD</i>	Mašīnlasāmi ceļošanas dokumenti
<i>ICC</i>	Karte ar integrālshēmu
<i>ISO</i>	Starptautiskā Standartizācijas organizācija
<i>LDS</i>	Loģiskā datu struktūra
<i>PICC</i>	Tuvnolases karte ar integrālshēmu
<i>PIX</i>	Īpašnieklietotnes identifikatora paplašinājums
<i>RID</i>	Reģistrēts lietotnes identifikators
<i>SOd</i>	Dokumenta drošības objekts

2. MIKROSHĒMĀ GLABĀTIE DATI

(1) Saskaņotie vadītāja apliecības obligātie un neobligātie dati

Mikroshēmā uzglabā saskaņotus vadītāja apliecības datus, kas minēti D daļā. Ja dalībvalsts nolemj vadītāju apliecībās iekļaut datus, kuri D daļā atzīmēti kā neobligāti, šos datus uzglabā mikroshēmā.

(2) Papildu dati

Dalībvalstis var mikroshēmā glabāt papildu datus, kas paredzēti to valsts tiesību aktos attiecībā uz vadītāju apliecībām. Dalībvalstis par to informē Komisiju.

3. MIKROSHĒMA

(1) Datu glabāšanas līdzekļa veids

Vadītāja apliecībā iekļaujamo datu glabāšanas līdzeklis ir mikroshēma, kurai ir kontakta, bezkontakta vai kombinētā – kontakta un bezkontakta (dubultā) – saskarne, kā norādīts šīs B.2. daļas 1. pozīcijā.

(2) Lietotnes

Visus datus mikroshēmā uzglabā elektroniskās lietotnēs. Visas mikroshēmas lietotnes identificē ar unikālu kodu, tā saukto “lietotnes identifikatoru” (*AID*), kā norādīts B.2. daļas 2. pozīcijā.

a) ES Vadītāja apliecības lietotne

Obligātos un neobligātos vadītāja apliecības datus, kā minēts I pielikuma D daļā, uzglabā īpaši izveidotā ES Vadītāja apliecības lietotnē. ES Vadītāja apliecības lietotnes *AID* ir šāds:

“A0 00 00 04 56 45 44 4C 2D 30 31”,

kas sastāv no abiem turpmāk minētajiem:

- Eiropas Komisijas reģistrēta lietotnes identifikatora (*RID*): “A0 00 00 04 56”;
- attiecībā uz ES Vadītāja apliecības lietotni ieviesta Īpašnieklitotnes identifikatora paplašinājuma (*PIX*): “45 44 4C 2D 30 31” (*EDL-01*).

Datus sakārto datu grupās (*DG*), kas veido loģisko datu struktūru (*LDS*).

DG uzglabā kā elementārdatnes (*EF*) ES Vadītāja apliecības lietotnē, un tās aizsargā saskaņā ar B.2. daļas 3. pozīciju.

b) Citas lietotnes

Citus papildu datus uzglabā vienā vai vairākās īpaši izveidotās lietotnēs, kas ieviestas papildus ES Vadītāja apliecības lietotnei. Identificējot jebkuru šādu lietotni, izmanto unikālu *AID*.

4. ES VADĪTĀJA APLIECĪBAS LIETOTNES LOĢISKĀ DATU STRUKTŪRA

(1) Loģiskā datu struktūra

Vadītāja apliecības datus uzglabā mikroshēmā loģiskā datu struktūrā (*LDS*), kā norādīts B.2. daļas 4. pozīcijā. Šajā punktā ir izklāstītas papildu prasības obligātajām un papildu DG.

Visas DG glabā vienā *EF*. *EF*, ko izmanto saistībā ar ES Vadītāja apliecības lietotni, identificē ar elementārdatnes identifikatoriem (*EFID*) un īsajiem *EF* identifikatoriem, kā norādīts B.2. daļas 5. pozīcijā.

(2) Obligāto datu grupas

Obligāto un neobligāto datu elementus uzglabā šādās DG:

- a) DG 1: visi obligāto un neobligāto datu elementi, kuri nodrukāti dokumentā, izņemot sejas attēlu un paraksta attēlu;
- b) DG 5: apliecības turētāja paraksta attēls;
- c) DG 6: apliecības turētāja sejas attēls.

DG 1 datus strukturē, kā norādīts 6. punktā un kā noteikts B.2. daļas 6. pozīcijā.

DG 5 un DG 6 iekļauto informāciju uzglabā saskaņā ar B.2. daļas 7. pozīcijā dotajām specifikācijām.

(3) Papildu datu grupas

Papildu datu elementus, ja tie ir paredzēti dalībvalstu tiesību aktos attiecībā uz vadītāju apliecībām, uzglabā šādās DG:

- a) DG 2: informācija par apliecības turētāju, izņemot biometrijas datus;
- b) DG 3: informācija par izdevējiestādi;
- c) DG 4: portreta fotoattēls;
- d) DG 7: biometrijas dati, kas saistīti ar apliecības turētāja pirkstu nospiedumiem;
- e) ~~DG 8: biometrijas dati, kas saistīti ar apliecības turētāja acs varavīksneni;~~
[Gr. 138]
- f) DG 11: cita informācija, piemēram, apliecības turētāja pilns vārds un uzvārds ar valsts valodas alfabēta burtiem.

Šajās DG iekļauto informāciju uzglabā saskaņā ar B.2. daļas 8. pozīcijā izklāstītajām specifikācijām.

5. DATU DROŠĪBAS MEHĀNISMI

Lai validētu mikroshēmas un tajā iekļauto datu autentiskumu un integritāti un ierobežotu piekļuvi vadītāja apliecības datiem, izmanto pienācīgus mehānismus.

Mikroshēmas datus aizsargā saskaņā ar B.2. daļas 3. pozīcijā dotajām specifikācijām. Šajā iedaļā ir norādītas papildu prasības, kas jāievēro.

(1) Autentiskuma verifikācija

a) Obligātā pasīvā autentifikācija

Visas DG, kas uzglabātas ES Vadītāja apliecības lietotnē, aizsargā, izmantojot pasīvo autentifikāciju.

Ar pasīvo autentifikāciju saistītie dati atbilst B.2. daļas 9. pozīcijā noteiktajām prasībām.

b) Neobligāta aktīvā autentifikācija

Neobligātās aktīvās autentifikācijas mehānismus izmanto, lai nodrošinātu, ka oriģinālā mikroshēma nav nomainīta.

(2) Piekļuves ierobežojums

a) Obligātā pamatpiekļuves aizsardzība

Pamatpiekļuves aizsardzības (*BAP*) mehānismu izmanto attiecībā uz visiem ES Vadītāja apliecības lietotnē iekļautajiem datiem. Lai nodrošinātu savietojamību ar esošajām sistēmām, piemēram, tādām, kurās izmanto mašīnlasāmus ceļošanas dokumentus (*eMRTD*), ir obligāti jāiestrādā vienlīnijas mašīnlasāmā zona (*MRZ*), kā norādīts B.2. daļas 10. pozīcijā.

Kdoc dokumenta atslēgu, ko izmanto, lai piekļūtu mikroshēmai, ģenerē no vienlīnijas mašīnlasāmās zonas, ko var ievadīt manuāli vai ar rakstzīmju optiskās atpazīšanas (*OCR*) lasītāju. Izmanto *BAP* 1. konfigurāciju, kas noteikta vienlīnijas mašīnlasāmajai zonai, kā norādīts B.2. daļas 10. pozīcijā.

b) Nosacītās paplašinātās piekļuves kontrole

Ja mikroshēmā glabājas personas dati, kā minēts Regulas (ES) 2016/679 9. panta 1. punktā, piekļuvi šādiem datiem aizsargā, veicot papildu pasākumus.

Paplašinātās piekļuves kontroles mehānismi atbilst B.2. daļas 11. pozīcijā dotajām specifikācijām.

(3) Publiskās atslēgas infrastruktūra (*PKI*) vadītāju apliecībām, kurās ir integrētas mikroshēmas

Dalībvalstis atbilstīgi ISO standarta 18013_3 A pielikumam veic vajadzīgos valsts pasākumus saistībā ar publiskās atslēgas pārvaldību.

6. DATU SNIEGŠANA

(1) DG 1 datu formatēšana

Tag s	L	Vērtība			Kodēšana	O/N		
61	V	DG 1 datu elementi (ligzdoti)						
		Tags	L	Vērtība				
		5F 01	V	Tipa apstiprinājuma numurs	ans	O		
		5F 02	V	No demogrāfisku datu elementiem veidots datu objekts		O		
				Tags	L	Vērtība		
				5F 03	3	Izdevēja dalībvalsts	a3	O
				5F 04	V	Turētāja uzvārds(-i)	as	O
				5F 05	V	Citi turētāja vārdi	as	O
				5F 06	4	Dzimšanas datums (ddmmgggg)	n8	O
				5F 07	V	Dzimšanas vieta	ans	O
				5F 08	3	Valstspiederība	a3	N
				5F 09	1	Dzimums	V/S/U	N
				5F 0A	4	Apliecības izdošanas datums (ddmmgggg)	n8	O
				5F 0B	4	Apliecības derīguma termiņš (ddmmgggg)	n8	O
				5F 0C	V	Izdevējstāde	ans	O
				5F 0D	V	Administratīvais numurs (atšķirīgs no dokumenta numura)	ans	N
				5F 0E	V	Dokumenta numurs	an	O
				5F 0F	V	Pastāvīgā dzīvesvieta vai pasta adrese	ans	N
		7F 63	V	No transportlīdzekļu/ierobežojumu/nosacījumu kategorijām veidots datu objekts				O
				Tags	L	Vērtība (kodēta, kā noteikts turpmāk)		
				02	1	Kategoriju/ierobežojumu/nosacījumu skaits	N	O
				87	V	Kategorija/ierobežojums/nosacījums	ans	O
				87	V	Kategorija/ierobežojums/nosacījums	ans	N
			
				87	V	Kategorija/ierobežojums/nosacījums	ans	N

(2) Loģiskais ieraksta formāts

Transportlīdzekļu, ierobežojumu vai nosacījumu kategorijas apvieno datu objektā atbilstīgi struktūrai, kas norādīta šajā tabulā:

Transportlīdzekļa kategorijas kods	Izdošanas datums	Derīguma termiņš	Kods	Zīme	Vērtība
------------------------------------	------------------	------------------	------	------	---------

tajā:

- a) transportlīdzekli atbilstošo kategoriju kodus norāda atbilstīgi 6. pantam (piemēram, AM, A1, A2, A, B1, B utt.);
- b) transportlīdzeklīm atbilstošās kategorijas izdošanas datumu norāda DDMMGGGG formātā (divciparu datums, kam seko divciparu mēnesis, kuram seko četrpārņu gads);
- c) transportlīdzeklīm atbilstošās kategorijas derīguma termiņu norāda DDMMGGGG formātā (divciparu datums, kam seko divciparu mēnesis, kuram seko četrpārņu gads);
- d) kods, zīme un vērtība ir papildu informācija vai ierobežojumi, kas attiecas uz transportlīdzeklīm atbilstošo kategoriju vai vadītāju.

**B.2. DAĻA. Vadītāju apliecībām, kurās ir integrēts datu glabāšanas līdzeklis,
piemērojamo standartu saraksts**

Pozīcija	Priekšmets	Prasība	Attiecas uz
1.	Datu glabāšanas līdzekļa saskarne	ISO/IEC 7816 sērijas (kontakta), ISO/IEC 14443 sērijas (bezkontakta), kā minēts ISO/IEC 18013-2:2008, C pielikums	B.1. daļas 3. punkta 1. apakšpunkts
2.	Lietotnes identifikators	ISO/IEC 7816-5:2004	B.1. daļas 3. punkta 2. apakšpunkts
3.	Datu drošības mehānismi	ISO/IEC 18013-3:2009	B.1. daļas 3. punkta 2. apakšpunkta a) punkts B.1. daļas 5. punkts
4.	Loģiskā datu struktūra	ISO/IEC 18013-2:2008	B.1. daļas 4. punkta 1. apakšpunkts
5.	Elementārdatnes identifikatori	ISO/IEC 18013-2:2008, C.2. tabula	B.1. daļas 4. punkta 1. apakšpunkts
6.	DG 1 datu norādīšana	ISO 18013-2:2008, C.3.8. pielikums	B.1. daļas 4. punkta 2. apakšpunkts B.1. daļas 6. punkta 1. apakšpunkts
7.	DG 5 un DG 6 obligāto datu norādīšana	ISO/IEC 18013-2:2008, C.6.6. pielikums un C.6.7. pielikums; sejas attēls un paraksta attēls jāuzglabā <i>JPEG</i> vai <i>JPEG2000</i> formātā	B.1. daļas 4. punkta 2. apakšpunkts
8.	Neobligāto un papildu datu norādīšana	ISO/IEC 18013-2:2008, C pielikums	B.1. daļas 4. punkta 3. apakšpunkts
9.	Pasīvā autentifikācija	ISO/IEC 18013-3:2009, 8.1. punkts, datus uzglabā <i>EF.SOd</i> (Dokumenta drošības objekts), loģiskā datu struktūrā	B.1. daļas 5. punkta 1. apakšpunkta a) punkts
10.	Pamatpiekļuves ierobežošana	ISO/IEC 18013-3:2009 un tā grozījums Nr. 1	B.1. daļas 5. punkta 2. apakšpunkta a) punkts
	Pamatpiekļuves ierobežošanas konfigurācija	ISO/IEC 18013-3:2009, B.8. pielikums	

11.	Paplašinātās piekļuves ierobežošana	Tehniskās pamatnostādnes <i>TR-03110</i> , Progresīvi drošības mehānismi mašīnlasāmiem ceļošanas dokumentiem – paplašinātās piekļuves kontrole (<i>EAC</i>), 1.11. versija	B.1. daļas 5. punkta 2. apakšpunkta b) punkts
12.	Testēšanas metodes	<i>ISO 18013-4:2011</i>	B.3. daļas 1. punkts
13.	Drošības sertifikāts	Drošības līmeņa novērtējums – 4. līmenis, paaugstināts (<i>EAL 4+</i>) vai ekvivalents	B.3. daļas 2. punkts
14.	Funkcionalitātes sertifikāts	Viedkaršu pārbaude atbilstīgi <i>ISO 10373</i> sērijas dokumentiem	B.3. daļas 3. punkts.

B.3. DAĻA. Vadītāju apliecību, kurās ir integrēta mikroshēma, ES tipa apstiprināšanas procedūra

1. VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

Ražotāji, piesakoties uz tādu vadītāju apliecību ES tipa apstiprinājumu, kurās ir integrētas mikroshēmas, iesniedz drošības sertifikātu un funkcionalitātes sertifikātu.

Par visām izmaiņām, ko paredzēts veikt izgatavošanas procesā, tostarp programmatūrā, iestādei, kas piešķirusi tipa apstiprinājumu, nosūta iepriekšēju paziņojumu. Pirms izmaiņu apstiprināšanas iestāde var pieprasīt papildu informāciju un testus.

Testos izmanto B.2. daļas 12. pozīcijā noteiktās metodes.

2. DROŠĪBAS SERTIFIKĀTS

Lai izvērtētu drošību, vadītāju apliecību mikroshēmas izvērtē atbilstīgi B.2. daļas 13. pozīcijā noteiktajiem kritērijiem.

Drošības sertifikātu izdod vienīgi tad, ja pozitīvi novērtēta mikroshēmas spēja nepieļaut mēģinājumus viltot datus vai tos sagrozīt.

3. FUNKCIONALITĀTES SERTIFIKĀTS

Vadītāju apliecību, kurās ir integrētas mikroshēmas, funkcionalitātes novērtējumu testē laboratorijā atbilstīgi B.2. daļas 14. pozīcijā noteiktajiem kritērijiem.

Dalībvalstis, kuras nolemj vadītāju apliecībās integrēt mikroshēmas, nodrošina, lai būtu ievēroti attiecīgie funkcionalitātes standarti un B.1. daļas prasības.

Mikroshēmas izgatavotājam izdod funkcionalitātes sertifikātu, ja ir izpildīti visi turpmāk uzskaitītie nosacījumi:

- attiecībā uz mikroshēmu ir saņemts derīgs drošības sertifikāts;
- ir pierādīta atbilstība B.2. daļas prasībām;
- ir sekmīgi nokārtoti funkcionalitātes testi.

Attiecīgās dalībvalsts iestāde ir atbildīga par funkcionalitātes sertifikāta izdošanu. Funkcionalitātes sertifikātā norāda izdevējiestādi, pieteikuma iesniedzēju, mikroshēmas identifikatoru un detalizētu sarakstu, kurā uzskaitīta testēšana un tās rezultāti.

4. ES TIPA APSTIPRINĀJUMA SERTIFIKĀTS

(1) Sertifikāta paraugs

Dalībvalstis izdod ES tipa apstiprinājuma sertifikātu pēc tam, kad tām iesniegts drošības un funkcionalitātes sertifikāts, kā noteikts šajā pielikumā. ES tipa apstiprinājuma sertifikāti atbilst B.4. daļā sniegtajam paraugam.

(2) Numerācijas sistēma

ES tipa apstiprinājuma numerācijas sistēma sastāv no šādiem elementiem:

a) burta “e”, kam seko tās dalībvalsts identifikācijas numurs, kas piešķirusi ES tipa apstiprinājumu:

- 1 Vācija,
- 2 Francija,
- 3 Itālija,
- 4 Nīderlande,
- 5 Zviedrija,
- 6 Beļģija,
- 7 Ungārija,
- 8 Čehijas Republika,
- 9 Spānija,

12	Austrija,
13	Luksemburga,
17	Somija,
18	Dānija,
19	Rumānija,
20	Polija,
21	Portugāle,
23	Grieķija,
24	Īrija,
25	Horvātija,
26	Slovēnija,
27	Slovākija,
29	Igaunija,
32	Latvija,
34	Bulgārija,
36	Lietuva,
49	Kipra,
50	Malta;

- b) burtiem “DL”, pirms tiem ievietojot defisi, un pēc tiem – divus ciparus, kas norāda kārtas numuru, kas piešķirts šim pielikumam vai jaunākajam būtiskajam tajā izdarītajam tehniskajam grozījumam. Šim pielikumam ir piešķirts kārtas numurs “00”;
- c) ES tipa apstiprinājuma unikālā identifikācijas numura, ko piešķir izdevēja dalībvalsts.

ES tipa apstiprinājuma numerācijas sistēmas piemērs: e50-DL00 12345.

Katrai vadītāja apliecībai, kurā ir integrēta mikroshēma, apstiprinājuma numuru glabā mikroshēmā DG 1.

B.4. DAĻA. Vadītāja apliecības ar integrētu mikroshēmu ES tipa apstiprinājuma sertifikāta paraugs

Kompetentās iestādes nosaukums: ...

Paziņojums par (*):

— apstiprinājumu

— apstiprinājuma anulēšanu

ES vadītāja apliecībai, kurā ir integrēta mikroshēma

Apstiprinājuma Nr.: ...

1. Ražotāja zīmols vai preču zīme: ...

2. Modeļa nosaukums: ...

3. Ražotāja vai tā pārstāvja, ja attiecināms, nosaukums: ...

...

4. Ražotāja vai tā pārstāvja, ja attiecināms, adrese: ...

...

5. Laboratorijas testu ziņojumi:

5.1. Drošības sertifikāts Nr. ... Datums: ...

Izdevējiestāde: ...

5.2. Funkcionalitātes sertifikāts Nr.: ... Datums: ...

Izdevējiestāde: ...

6. Apstiprināšanas datums: ...

7. Apstiprinājuma anulēšanas datums: ...

8. Vieta: ...

9. Datums: ...

10. Pielikumā pievienotie aprakstošie dokumenti: ...

11. Paraksts: ...

(*). Atzīmēt attiecīgo lodziņu.

C DAĻA. MOBILĀS VADĪTĀJU APLIECĪBAS SPECIFIKĀCIJAS

- (1) Mobilo vadītāju apliecību lietotnes ir pieejamas visbiežāk izmantotajām mobilajām operētājsistēmām un pilnvarotām personām nodrošina vismaz šādas funkcijas:
 - a) datu vai rādītāja iegūšanu un glabāšanu, kas ļauj pierādīt personas tiesības vadīt transportlīdzekli;
 - b) šo datu vai rādītāja attēlošanu un nosūtīšanu.
- (2) Lietotne un citas relevantās sistēmas atbilst ISO/IEC 18013-5 standartam par mobilajām vadītāju apliecībām un Regulai (ES) Nr. 910/2014.
- (3) Šajā pielikumā saskaņā ar šo direktīvu izdotas mobilās vadītāja apliecības turētāju uzskata par apliecības pilnvaroto lietotāju tikai tad, ja šis turētājs ir par tādu identificēts. Galvenais identificēšanas līdzeklis ir elektroniska identificēšana. Šādu personu elektroniskai identificēšanai pieņem vismaz visus Regulā (ES) Nr. 910/2014 minētos elektroniskās identificēšanas līdzekļus.
- (4) Attiecīgā valsts sistēma ir kompetentais vadītāju apliecību reģistrs dalībvalstī, kurā vadītāja apliecības turētājam ir pastāvīgā dzīvesvieta.

- (5) Lietotne ļauj vadītāja apliecības turētājam no attiecīgās valsts sistēmas izgūt pārbaudāmus datus, kas satur D daļā uzskaitīto informāciju un vienreizlietojamu marķieri. Ja daļa no D daļā uzskaitītās informācijas valsts sistēmā nav pieejama, vadītāja apliecības turētājs var izgūt savus trūkstošos datu elementus, izmantojot citus drošus līdzekļus (piemēram, turētāja fotoattēlu no savas biometriskās pases ar tuvā lauka komunikācijas starpniecību).

Lietotne ļauj automātiski vai manuāli atjaunināt pārbaudāmos datus (vadītāja apliecībā iekļautie dati par turētāju saskaņā ar D daļu) no attiecīgās valsts sistēmas pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalstī. Lietotne neatļauj nekādus citus līdzekļus izgūto datu modificēšanai.

Lietotne ļauj vadītāja apliecības turētājam trešai pusei parādīt vai nosūtīt visus vai daļu datu, kas ir mobilajā vadītāja apliecībā. Dalībvalstu kompetentās iestādes ir pilnvarotas izgūt mobilajās vadītāju apliecībās esošos datus, lai pārliecinātos par vadītāja apliecības turētāja tiesībām vadīt transportlīdzekli (verifikācija).

Lietotne ļauj vadītāja apliecības turētājam trešai pusei nosūtīt no valsts sistēmas izgūtu vienreizlietojamu marķieri. Šo marķieri saņēmēja puse var izmantot, lai izgūtu D daļā uzskaitīto informāciju no attiecīgajām valsts sistēmām, ja attiecīgā dalībvalsts ir pilnvarojusi saņēmēju pusi. Dalībvalstu kompetentās iestādes ir pilnvarotas piekļūt citu dalībvalstu sistēmām. Dalībvalstis nodrošina, ka pēc apliecības turētāja datu verifikācijas nosūtītie dati vairs netiek saglabāti.

Tieši no lietotnes nosūtīta vai ar vienreizlietojamo marķieri izgūta informācija ļauj kompetentajām iestādēm noteikt mobilās vadītāja apliecības turētāja tiesības vadīt transportlīdzekli (verifikācija), ieskaitot jebkādus ierobežojumus, kas ir piemērojami Savienībā vai dalībvalsts teritorijā. Dalībvalsts neuzskata datus par derīgiem, ja pārbaudes brīdī tie ir izgūti pirms vairāk nekā 7 dienām vai ja vadītāja apliecības numurs ir iekļauts atsaukšanas sarakstā, ko pārvalda dalībvalsts, kura izdevusi mobilo vadītāja apliecību. Atsaukšanas sarakstā ir informācija par visām vadītāju apliecībām, kas to turētājiem vairs nedod tiesības vadīt transportlīdzekli.

- (6) Atkāpjoties no Regulas (ES) Nr. 910/2014, kā arī vienīgi lai sniegtu iespēju mobilās vadītāja apliecības turētājam šādās situācijās pierādīt savas tiesības vadīt transportlīdzekli, funkcijas datu vai vienreizlietojama marķiera parādīšanai un nosūtīšanai saglabā pieejamību gadījumā, ja ar minētās regulas 3. pantā noteiktajiem ES digitālās identitātes makšiem saistītie personas identifikācijas dati nav derīgi.
- (7) Valsts sistēmas nesaglabā vai neapstrādā pieprasījumu, pamatojoties uz iepriekš minēto vienreizlietojamo marķieri, citiem mērķiem kā vien šīs direktīvas noteikumu izpildei. Šajā nolūkā var izmantot 19. pantā minēto ES vadītāju apliecību tīklu.
- (8) Mobilo vadītāju apliecību turētājiem ir iespēja Savienībā atjaunot, aizstāt vai apmainīt savas vadītāju apliecības, izmantojot lietotni vai īpašu digitālo pakalpojumu portālu, ko nodrošina dalībvalstis.

D DAĻA. ES VADĪTĀJA APLIECĪBĀ IEKĻAUJAMIE DATI

(1) Apliecības izsniedzēju dalībvalstu pazīšanas zīmes ir šādas:

B : Beļģija

BG : Bulgārija

CZ : Čehijas Republika

DK : Dānija

D : Vācija

EST : Igaunija

GR : Grieķija

E : Spānija

F : Francija

HR : Horvātija

IRL : Īrija

I : Itālija

CY : Kipra

LV : Latvija

LT : Lietuva

L : Luksemburga:

H : Ungārija

M : Malta

NL : Nīderlande

A : Austrija

PL : Polija

P : Portugāle

RO : Rumānija

SLO : Slovēnija

SK : Slovākija

FIN : Somija

S : Zviedrija

(2) Uz vadītāju apliecībām ir šādi drukāti vārdi “vadītāja apliecība” dalībvalstu valodā(-s):

Свидетелство за управление на МПС

Permiso de Conducción

Řidičský průkaz

Kørekort

Führerschein

Juhiluba

Άδεια Οδήγησης

Driving Licence

Permis de conduire

Ceadúas Tiomána

Vozačka dozvola

Patente di guida

Vadītāja apliecība

Vairuotojo pažymėjimas

Vezetői engedély

Licenzja tas-Sewqan

Rijbewijs

Prawo Jazdy

Carta de Condução

Permis de conduire

Vodičský preukaz

Vozniško dovoljenje

Ajokortti

Körkort;

(3) Informācija par izdoto apliecību:

Lauks	Informācija
1	turētāja uzvārds
2	citi turētāja vārdi
3	dzimšanas datums un vieta
4a	apliecības izdošanas datums
4b	apliecības derīguma termiņš vai svītra, ja apliecība saskaņā ar 10. panta 2. punkta otro daļu ir beztermiņa
4c	izdevējietādes nosaukums
4d	no 5. laukā norādītā numura atšķirīgs numurs, administratīviem mērķiem (nav obligāti)
5	apliecības numurs
6	turētāja fotoattēls
7	turētāja paraksts
8	pastāvīgās dzīvesvietas vai pasta adrese (nav obligāti)
9	kategorija transportlīdzeklim, ko turētājam ir tiesības vadīt (nacionālās kategorijas drukā citādā veidā nekā saskaņotās kategorijas)

(4) Apliecības kategorijām specifiska informācija:

Lauks	Informācija
9	kategorija transportlīdzeklim, ko turētājam ir tiesības vadīt (nacionālās kategorijas drukā citādā veidā nekā saskaņotās kategorijas)
10	pirmās izdošanas datums katrai kategorijai (šis datums jāatkārto arī uz jaunās apliecības, ja tā tiek atkārtoti aizvietota vai nomainīta); katrā datuma ailē ieraksta divus ciparus šādā secībā: diena.mēnesis.gads (DD.MM.GG.)
11	derīguma termiņš katrai kategorijai; katrā datuma ailē ieraksta divus ciparus šādā secībā: diena.mēnesis.gads (DD.MM.GG.)
12	pretī attiecīgajai kategorijai kodu norādes par papildu informāciju/ierobežojumu(-iem), kā noteikts E daļā

Ja E daļā noteikto kodu piemēro visām kategorijām, par kurām apliecība ir izdota, to var iespiest 9., 10. un 11. laukā.

(5) Informācija, kas attiecas uz izdotās apliecības pārvaldību:

Lauks	Informācija
13	vieta, lai uzņēmēja dalībvalsts norādītu svarīgu informāciju par apliecības pārvaldību, īstenojot A.1. daļas 4. punkta a) apakšpunktu;
14	<p>vieta iespējamam svarīgas informācijas par apliecības pārvaldību vai ceļu satiksmes drošību (nav obligāti) ierakstam, ko veic dalībvalsts, kura izsniedz apliecību. Ja informācija attiecas uz kādu no šajā pielikumā definētajiem virsrakstiem, tad pirms tās norāda attiecīgā lauka numuru.</p> <p>Pēc rakstiskas vienošanās ar turētāju šajā vietā var ierakstīt informāciju, kas nav saistīta ar vadītāja apliecības pārvaldību vai ceļu satiksmes drošību; šāds ieraksts nekādā gadījumā nedrīkst izmainīt vadītāja apliecības parauga izmantošanu.</p>

E DAĻA. SAVIENĪBAS UN NACIONĀLIE KODI

Kodi no 01 līdz 99 ir saskaņoti Eiropas Savienības kodi

VADĪTĀJS (medicīniski apsvērumi)

01		Redzes korekcija un/vai aizsardzība
	01.01.	Brilles
	01.02.	Kontaktlēca(-as)
	01.05.	Acu aizsegs
	01.06.	Brilles vai kontaktlēcas
	01.07.	Specifiski optiskie palīgīdzekļi
02		Dzirdes aparāti/saziņas palīgīdzekļi
03		Locekļu protēze/ortoze
	03.01.	Augšējo ekstremitāšu protēze/ortoze
	03.02.	Apakšējo ekstremitāšu protēze/ortoze

TRANSPORTLĪDZEKĻA PIELĀGOŠANA

10		Pārveidota pārveidota pārnesumkārbā
	10.02.	Automātiska pārnesumu pārslēgšana
	10.04.	Pielāgota pārnesumkārbas vadības ierīce
15		Pārveidots sajūgs
	15.01.	Pielāgots sajūga pedālis
	15.02.	Ar roku darbināms sajūgs
	15.03.	Automātisks sajūgs
	15.04.	Līdzeklis, kas novērš traucēkļus sajūga pedālim vai tā darbināšanu
20		Pārveidotas bremžu sistēmas
	20.01.	Pielāgots bremžu pedālis
	20.03.	Bremžu pedālis, kas piemērots darbībai ar kreiso kāju
	20.04.	Slīdošs bremžu pedālis
	20.05.	Noliekts bremžu pedālis
	20.06.	Ar roku darbināmas bremzes
	20.07.	Maksimālais spēks bremžu darbināšanai ...N ²⁴ (piemēram, "20,07(300N)")
	20.09.	Pielāgotas stāvbremzes
	20.12.	Līdzeklis, kas novērš traucēkļus bremžu pedālim vai tā iedarbināšanu
	20.13.	Ar celi darbināmas bremzes
	20.14.	Bremžu sistēma, kuru palīdz darbināt ārējs spēks
25		Pārveidota akseleratora sistēma
	25.01.	Pielāgots akseleratora pedālis
	25.03.	Noliekts akseleratora pedālis
	25.04.	Ar roku darbināms akselerators

	25.05.	Ar celi darbināms akselerators
	25.06.	Akselerators, kuru palīdz darbināt ārējs spēks
	25.08.	Akseleratora pedālis kreisajā pusē
	25.09.	Līdzeklis, kas novērš traucēkļus akseleratora pedālim vai tā darbināšanu
31		Pedāļu pielāgojumi un pedāļu aizsargierīces
	31.01.	Paralēlu pedāļu papildu komplekts
	31.02.	Pedāļi vienā (vai gandrīz vienā) līmenī
	31.03.	Līdzeklis, kas novērš traucēkļus akseleratora un bremžu pedālim vai to darbināšanu, ja pedāļus nedarbina ar kāju
	31.04.	Paaugstināta grīda
32		Kombinētas darba bremžu un akseleratora sistēmas
	32.01.	Ar vienu roku darbināma kombinēta darba bremžu un akseleratora sistēma

	32.02.	Kombinēta darba bremžu un akseleratora sistēma, ko darbina ārējs spēks
33		Kombinētas darba bremžu, akseleratora un stūres sistēmas
	33.01.	Ar vienu roku darbināma kombinēta akseleratora, darba bremžu un stūres sistēma, ko darbina ārējs spēks
	33.02.	Ar divām rokām darbināma kombinēta akseleratora, darba bremžu un stūres sistēma, ko darbina ārējs spēks
35		Pārveidots vadības ierīču izkārtojums (lukturu, vējstikla tīrītāja/apskalotāja, skaņas signālierīces, virzienrādītāju u. c. slēdži)
	35.02.	Vadības ierīces darbināmas, neatlaižot stūrēšanas ierīci
	35.03.	Vadības ierīces darbināmas ar kreiso roku, neatlaižot stūrēšanas ierīci
	35.04.	Vadības ierīces darbināmas ar labo roku, neatlaižot stūrēšanas ierīci
	35.05.	Vadības ierīces darbināmas, neatlaižot stūrēšanas ierīci un akseleratora un bremzēšanas mehānismus
40		Pārveidota stūres iekārta
	40.01.	Maksimālais spēks stūres iekārtas darbināšanai ... N ²⁵ (piemēram, "40.01.(140N)")
	40.05.	Pielāgots stūres rats (lielāka/biezāka stūres rata daļa, samazināts diametrs utt.)
	40.06.	Pielāgota stūres rata pozīcija
	40.09.	Ar kāju darbināma stūres iekārta
	40.11.	Stūres rats ar palīgierīci
	40.14.	Ar vienu plaukstu/roku darbināma alternatīva pielāgotā stūres sistēma
	40.15.	Ar divām plaukstām/rokām darbināma alternatīva pielāgotā stūres sistēma
42		Pārveidotas atpakaļskata/sānskata ierīces
	42.01.	Pielāgota atpakaļskata ierīce

	42.03.	Papildu iekšējā ierīce sānskatam
	42.05.	Aklās zonas pārredzamības ierīce
43		Vadītāja sēdvietā
	43.01.	Vadītāja sēdekļa augstums normālai pārredzamībai un normālā attālumā no stūres rata un pedāļiem
	43.02.	Vadītāja sēdeklis pielāgots ķermeņa formai
	43.03.	Vadītāja sēdeklis ar sānu balstu labai stabilitātei
	43.04.	Vadītāja sēdeklis ar roku balstu
	43.06.	Pielāgota drošības josta
	43.07.	Drošības jostas veids ar balstu labai stabilitātei
44		Motociklu pārveidojumi (obligāti norādīt apakš kodu)
	44.01.	Vienoti darbināmas bremzes
	44.02.	Pielāgotas priekšējā riteņa bremzes
	44.03.	Pielāgotas aizmugurējā riteņa bremzes
	44.04.	Pielāgots akselerators
	44.08.	Sēdekļa augstums ļauj vadītājam, atrodoties sēdus stāvoklī, vienlaicīgi nolikt abas kājas uz virsmas un līdzsvarot motociklu apstāšanās un stāvēšanas laikā
	44.09.	Maksimālais spēks priekšējā riteņa bremžu darbināšanai ... N ²⁶ (piemēram, "44.09(140N)")
	44.10.	Maksimālais spēks aizmugurējā riteņa bremžu darbināšanai ... N ²⁷ (piemēram, "44.10(240N)")
	44.11.	Pielāgots kāju atbalsts
	44.12.	Pielāgots rokturis
45		Motocikls tikai ar blakusvāģi
46		Tikai tricikli

²⁶ Šis spēks norāda uz vadītāja spēju darbināt sistēmu.

²⁷ Šis spēks norāda uz vadītāja spēju darbināt sistēmu.

47		Vienīgi transportlīdzekļiem ar vairāk nekā diviem riteņiem, kuru vadītājam nav jātur līdzsvars, sāktu braukt, apstātos vai stāvētu
50		Vienīgi konkrēts transportlīdzeklis/šasijas numurs (transportlīdzekļa identifikācijas numurs, <i>VIN</i>)

Burti izmantošanai kopā ar kodiem 01–44 turpmākai detalizācijai:

- a kreisā puse
- b labā puse
- c rokas
- d pēda
- e vidus
- f visa roka
- g īkšķis

IEROBEŽOTA LIETOJUMA KODI

60		Izvēles saderības
	60.01.	Apliecības turētājam ir piešķirta 9. panta 3. punkta a) apakšpunktā noteiktā izvēles saderība
	60.02.	Apliecības turētājam ir piešķirta 9. panta 3. punkta b) apakšpunktā noteiktā izvēles saderība
	60.03.	Ar B1 kategoriju piešķirtās tiesības vadīt transportlīdzekli attiecas tikai uz 9. panta 4. punkta c) apakšpunktā noteiktajiem transportlīdzekļiem
61		Tikai braukšanai dienas laikā (piemēram, vienu stundu pēc saullēkta un vienu stundu pirms saulrieta)
62		Tikai braukšanai ... km rādiusā ap turētāja dzīvesvietu vai tikai pilsētā/reģionā
63		Braukšana bez pasažieriem
64		Tikai braukšanai ar ātrumu, kas nepārsniedz ... km/h
65		Braukšana atļauta tikai kopā ar vismaz līdzvērtīgas kategorijas vadītāja apliecības turētāju
66		Bez piekabes
67		Nedrīkst braukt pa automaģistrālēm
68		Nedrīkst lietot alkoholiskus dzērienus
69		Vienīgi tādu transportlīdzekļu vadīšanai, kas aprīkoti ar alkometrisku autobloķētāju saskaņā ar EN 50436. Norāde par derīguma termiņu nav obligāta (piemēram, "69" vai "69(01.01.2016.)")

ADMINISTRATĪVI JAUTĀJUMI

70		Apliecības Nr. ..., kas izdota ... (ES/ANO pazīšanas zīme trešās valsts gadījumā; piemēram, “70.0123456789.NL”), maiņa
71		Apliecības Nr. ..., kas izdota ... (ES/ANO pazīšanas zīme trešās valsts gadījumā; piemēram, “71.987654321.HR”), dublikāts
73		Vienīgi transportlīdzekļi B kategorijā – kvadricikli ar motoru (B1)
78		Vienīgi transportlīdzekļi ar automātisko pārnenumkārbu
79		Šīs direktīvas 19. panta piemērošanas nolūkā – vienīgi transportlīdzekļi, kas atbilst iekavās norādītajām specifikācijām
	79.01.	Vienīgi divriteņu transportlīdzekļi ar blakusvāģi vai bez tā
	79.02.	Vienīgi trīsriteņu vai vieglā kvadricikla veida transportlīdzekļi AM kategorijā
	79.03.	Vienīgi tricikli
	79.04.	Vienīgi tricikli kopā ar piekabi, kuras maksimālā pieļaujamā masa nepārsniedz 750 kg
	79.05.	Motocikls A1 kategorijā, kura jaudas un masas attiecība ir lielāka par 0,1 kW/kg
	79.06.	Transportlīdzeklis BE kategorijā, kam piekabes maksimālā atļautā masa pārsniedz 3500 kg
80		Vienīgi motorizēta tricikla veida transportlīdzekļa A kategorijas vadītāja apliecības turētāji, kas nav sasnieguši 24 gadu vecumu
81		Vienīgi divriteņu motocikla veida transportlīdzekļa A kategorijas vadītāja apliecības turētāji, kas nav sasnieguši 21 gada vecumu
95		Vadītājs, kam ir APA, kura atbilst arodprasmes pienākumam saskaņā ar Direktīvu (ES) 2022/2561 līdz ... (piemēram, “95(01.01.12.)”)
96		Transportlīdzekļi B kategorijā kopā ar piekabi, kuras maksimālā atļautā masa pārsniedz 750 kg, ja šāda sastāva maksimālā atļautā masa pārsniedz 3500 kg, bet nepārsniedz 4250 kg

97		Aizliegts vadīt tādu transportlīdzekli C1 kategorijā, kurš ir Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 165/2014 ²⁸ darbības jomā.
98		
	98.01	Vadītāju uzskata par iesācēju vadītāju, uz kuru attiecas pārbaudes laika nosacījumi. Apliecības maiņas, atjaunošanas vai aizstāšanas gadījumā kodu papildina ar pārbaudes laika beigu datumu (piemēram, “98.01.13.04.2028.”)
	98.02	Apliecības turētājs ievēro shēmas transportlīdzekļa vadīšanai ar pavadošo personu nosacījumus, kamēr nav sasniedzis 18 gadu vecumu

Kodi, sākot no 100, ir nacionālie kodi, kas derīgi vadīšanai tikai dalībvalstī, kura izsniegusi šo vadītāja apliecību.

²⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 165/2014 (2014. gada 4. februāris) par tahogrāfiem autotransportā, ar kuru atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 3821/85 par reģistrācijas kontrolierīcēm, ko izmanto autotransportā, un groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 561/2006, ar ko paredz dažu sociālās jomas tiesību aktu saskaņošanu saistībā ar autotransportu (OV L 060, 28.2.2014., 1. lpp.).

II PIELIKUMS

BRAUKŠANAS EKSĀMENU MINIMĀLĀS PRASĪBAS UN MOTORIZĒTA TRANSPORTLĪDZEKĻA VADĪŠANAS ZINĀŠANAS, PRASMES UN UZVEDĪBA

I. BRAUKŠANAS EKSĀMENU MINIMĀLĀS PRASĪBAS

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka vadītāja apliecību pretendentiem ir zināšanas un prasme, un tāda braukšanas uzvedība, kāda prasīta, lai vadītu motorizētu transportlīdzekli. Šim mērķim veiktajā eksaminēšanā ir jāietver:

- teorijas eksāmens;
- pēc teorijas eksāmena sekmīgas nokārtošanas — braukšanas prasmju un uzvedības eksāmens.

Turpmāk izklāstīti eksaminēšanas veikšanas nosacījumi.

A. TEORIJAS EKSĀMENS

1. Forma

Izvēlas tādu formu, lai varētu pārliecināties, ka pretendents ir prasītās zināšanas par 2., 3. un 4. punktā uzskaitītajiem jautājumiem.

Pretendentu uz vadītāja apliecību vienā kategorijā, kas ir nokārtojis teorijas eksāmenu, lai iegūtu vadītāja apliecību citā kategorijā, var atbrīvot no 2., 3. un 4. punkta vispārīgo noteikumu izpildes.

2. Teorijas eksāmena saturs attiecībā uz transportlīdzekļiem visās kategorijās

Jautājumus uzdod par katru no turpmākajos punktos uzskaitītajiem tematiem, jautājumu saturu un formu atstājot katras dalībvalsts ziņā.

a) Ceļu satiksmes noteikumi:

- jo īpaši attiecībā uz ceļa zīmēm, apzīmējumiem un signāliem, priekšroku un ātruma ierobežojumiem.

b) Vadītājs:

- modrības un attieksmes pret pārējiem ceļu satiksmes dalībniekiem, tostarp mikromobilitātes izmantotājiem, nozīmīgums;
- vispārēja uztvere, tostarp bīstamības uztvere, situācijas novērtējums un lēmumu pieņemšana, it sevišķi reakcijas laiks, kā arī braukšanas uzvedības izmaiņas alkohola, narkotiku un zāļu ietekmē, garastāvoklis un nogurums.

– *ietekme uz uzmanības novēršanas risku, ja braukšanas laikā tiek izmantota GSM ierīce vai citas elektroniskās ierīces, kā arī ietekme uz drošību;*
[Gr. 139]

c) Ceļš:

- vissvarīgākie principi attiecībā uz drošas distances ievērošanu starp transportlīdzekļiem, bremsēšanas ceļu un noturību uz ceļu dažādos laika un ceļa apstākļos, *tostarp jo īpaši sniega un slidena ceļa apstākļos;* [Gr. 140]
- braukšanas riska faktori dažādos ceļa apstākļos, tostarp bīstamības uztvere un prognozēšana, jo īpaši izmaiņas atkarībā no laika apstākļiem un diennakts laika;
- dažāda veida ceļu pazīmes un attiecīgās ar tiesību aktiem noteiktās prasības;
- droša vadīšana autoceļu tuneļos.

d) Citi ceļu satiksmes dalībnieki:

- specifiski riska faktori saistībā ar citu ceļu satiksmes dalībnieku pieredzes trūkumu, it sevišķi attiecībā uz neaizsargātajiem ceļu satiksmes dalībniekiem, kas satiksmē ir mazāk aizsargāti salīdzinājumā ar tādu mehānisko transportlīdzekļu kā vieglo automobiļu, autobusu un kravas automobiļu lietotāji, un kas ir tieši pakļauti sadursmes spēkam. Šī kategorija ietver **bērnus**, gājējus, velosipēdistus, motorizētu divriteņu transportlīdzekļu lietotājus, individuālu mobilitātes ierīču lietotājus, personas ar invaliditāti vai ar ierobežotām pārvietošanās vai orientēšanās spējām; [Gr. 141]
 - riski, kas saistīti ar dažādu veidu transportlīdzekļu kustību, **mijiedarbību ar tiem** un vadīšanu un ~~ar to~~ **vadīšanu dažāda mēroga un braukšanas dinamikas dēļ, kā arī to vadītāju atšķirīgo skata lauku** ~~vadītāju atšķirīgo skata lauku,~~ ietverot transportlīdzekļus ar pilnveidotām vadītājam asistējošām sistēmām un ~~citām automatizācijas funkcijām.~~ [Gr. 142]
 - **aklās zonas un ceļa slīpuma izmaiņas;** [Gr. 143]
 - **virziena rādītāju atbilstīga un savlaicīga izmantošana;** [Gr. 144]
- e) Vispārīgi noteikumi un citi jautājumi:

- noteikumi par administratīvajiem dokumentiem, kas prasīti transportlīdzekļa lietošanai;
 - vispārīgi noteikumi, kas nosaka, kā vadītājam jārīkojas pēc satiksmes negadījuma (brīdināšanas ierīču novietošana un citu satiksmes dalībnieku brīdināšana), un pasākumi, ko vadītājs var veikt, lai palīdzētu ceļu satiksmes negadījumā cietušajiem, ja tas nepieciešams;
 - ***noteikumi, kas paredz to, kā jārīkojas, ja tuvojas neatliekamās palīdzības transportlīdzeklis, un kā rīkoties sadursmes vietā; [Gr. 145]***
 - drošības faktori, kas attiecas uz transportlīdzekli, pārvadājamo kravu un personām;
 - zināšanas par drošības aspektiem saistībā ar transportlīdzekļiem, kurus darbina ar alternatīvām degvielām, ***un/vai akumulatoru, jo īpaši pārklāšanās un uzliesmošanas vai ķīmiskas reakcijas riskiem negadījuma vai darbības traucējumu situācijā. [Gr. 146]***
- f) Piesardzības pasākumi, izkāpjot no transportlīdzekļa, ***tostarp nodrošinot transportlīdzekļa durvju drošu atvēršanu un to, ka durvju atvēršana nerada bīstamību citiem ceļa lietotājiem, piemēram, gājējiem, velosipēdistiem un mikromobilitātes transportlīdzekļu lietotājiem. [Gr. 147]***

- g) Mehānikas aspekti saistībā ar ceļu satiksmes drošību; pretendentiem jāspēj konstatēt izplatītākie bojājumi, jo īpaši stūres, balstiekārtas un bremžu sistēmā, riepu, apgaismes ierīču un virzienrādītāju, atstarotāju, atpakaļskata spoguļu, vējstikla un stikla tīrītāju, izplūdes sistēmas, drošības jostu un skaņas signālierīču bojājumi.
- h) Transportlīdzekļa drošības iekārtas, jo īpaši drošības jostu, pagalvju, bērna drošības ierīču lietošana un elektrotransportlīdzekļu uzlāde.
- i) Transportlīdzekļu izmantošanas noteikumi un aspekti saistībā ar vidi, arī attiecībā uz elektrotransportlīdzekļiem: skaņas signālierīču atbilstīga izmantošana, degvielas/enerģijas mērens patēriņš, emisiju ierobežošana (siltumnīcefekta gāzu emisijas, gaisa piesārņotāji, troksnis un mikroplastmasa, ko rada riepu, **bremžu** un ceļu dilšana, utt.). [Gr. 148]

ia) pamatzināšanas par to, kā izmantot pirmās palīdzības aprīkojumu, un spēja sniegt pirmo palīdzību, tostarp CPR;

dalībvalstis var alternatīvi paredzēt iespēju, ka iepriekš sertificētas pirmās palīdzības praktiskās mācības, kas ietver CPR, ļauj atbrīvot no pirmās palīdzības satura teorijas eksāmenā; [Gr. 149]

ib) droša mijiedarbība ar progresīvām vadītājam asistējošu sistēmu funkcijām un citām automatizācijas funkcijām, tostarp informētība par saistītajām priekšrocībām, trūkumiem un riskiem; [Gr. 150]

ic) pamata tiesiskais regulējums par transportlīdzekļu satiksmei slēgtām zonām pilsētās, tostarp mazemisiju zonām; [Gr. 151]

3. Specifiski noteikumi attiecībā uz A1, A2 un A kategoriju

Obligāta vispārīgo zināšanu pārbaude par:

a) aizsargtērpa izmantošanu, piemēram, cimdu, zābaku, apģērba un aizsargķiveres izmantošanu;

- b) motobraucēja pamanāmību pārējiem satiksmes dalībniekiem;
- c) riska faktoriem, kas saistīti ar dažādiem ceļa apstākļiem, kā izklāstīts iepriekš, papildus pievēršot uzmanību slidenām brauktuves daļām, piemēram, noteku lūkām, ceļa apzīmējumiem, piemēram, līnijām un bultām, kā arī tramvaja sliedēm;
- d) mehānikas aspektiem saistībā ar ceļu satiksmes drošību, kas izklāstīts iepriekš, papildus pievēršot uzmanību avārijas slēdzim, eļļas līmenim un ķēdei.

4. Specifiski noteikumi attiecībā uz C, CE, C1, C1E, D, DE, D1, ~~un D1E~~ **un T** kategoriju [Gr. 152]

(1) Obligāta vispārīgo zināšanu pārbaude par:

- a) noteikumiem par braukšanas un atpūtas laikposmiem, kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 561/2006¹; reģistrācijas kontrolierīču izmantošanu, kā noteikts Regulā (ES) Nr. 165/2014;
- b) noteikumiem par attiecīgo pārvadājumu veidu: preču vai pasažieru;
- c) transportlīdzekļa un pārvadājuma dokumentiem, kas vajadzīgi iekšzemes un starptautiskiem kravu un pasažieru pārvadājumiem;

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 561/2006 (2006. gada 15. marts), ar ko paredz dažu sociālās jomas tiesību aktu saskaņošanu saistībā ar autotransportu, groza Padomes Regulu (EEK) Nr. 3821/85 un Padomes Regulu (EK) Nr. 2135/98 un atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 3820/85 (OV L 102, 11.4.2006., 1. lpp.).

- d) rīcību pēc ceļu satiksmes negadījuma; pasākumiem, kas veicami pēc ceļu satiksmes negadījuma vai līdzīga notikuma, tostarp ārkārtas rīcību, piemēram, pasažieru evakuāciju, un pamatzināšanas par pirmo palīdzību, ***tostarp CPR;***
[Gr. 153]
- e) piesardzības pasākumiem, kas veicami, noņemot un nomainot riteņus;
- f) noteikumiem par transportlīdzekļa masu un gabarītiem; noteikumiem par ātruma ierobežotājiem;
- fa) lēninātāju, izplūdes sistēmu un bremžu lietošanas mērķi un izmantošanu;***
[Gr. 154]
- g) redzamības lauka ierobežojumiem, ko rada attiecīgā transportlīdzekļa īpatnības, ***jo īpaši saistībā ar gājējiem, kas atrodas priekšā transportlīdzeklim, un velosipēdistiem, kas atrodas priekšā un sānos transportlīdzeklim;***
[Gr. 155]
- h) ceļu kartes izprašanu un maršruta plānošanu, tostarp elektronisku navigācijas sistēmu lietošanu (nav obligāti);
- ha) piesardzīgu braukšanu un ekobraukšanu: attālumu līdz priekšā braucošajam transportlīdzeklim; apbraukšanu, braukšanas joslas maiņu, priekšrokas noteikumiem, ātruma ierobežojumiem;*** **[Gr. 156]**

- i) drošības faktoriem, kas attiecas uz transportlīdzekļa piekraušanu: kravas pārvaldību (sakraušanu un nostiprināšanu), grūtībām ar dažāda veida kravu (piemēram, šķidrums, iekarināta krava,...), kravu iekraušanu un izkraušanu un kraušanas iekārtu lietošanu (tikai C, CE, C1, C1E *un T* kategorija); **[Gr. 157]**
- ia) drošuma pasākumiem, procedūrām un protokoliem attiecībā uz drošām stāvvietām; [Gr. 158]*
- j) vadītāja atbildību par pasažieru pārvadāšanu; pasažieru *un jo īpaši personu ar invaliditāti un ierobežotu mobilitāti* ērtībām un drošību, *kā arī atbilstošu reakciju ar dzimumu saistītas uzņēmējdarbības gadījumā*; bērnu pārvadāšanu; vajadzīgajām pārbaudēm pirms braukšanas uzsākšanas; teorijas eksāmenā aptver visu veidu autobusus (sabiedriskā transporta un tālsatiksmes autobusus, īpašu gabarītu autobusus,...) (tikai D, DE, D1, D1E kategorija). **[Gr. 159]**
- k) Dalībvalstis no zināšanu pārbaudes par 4. punkta 1. apakšpunkta a)–c) punktā uzskaitītajiem tematiem var atbrīvot pretendētus, kuri vēlas iegūt transportlīdzekļa, kas nav Regulas (ES) Nr. 165/2014 darbības jomā, C1 vai C1E kategorijas vadītāja apliecību.

- (2) Obligāta vispārīgo zināšanu pārbaude C, CE, D un DE kategorijai par šādiem papildu jautājumiem:
- a) uzbūves un darbības principi attiecībā uz: iekšdedzes motoriem, šķidrumiem (piemēram, motoreļļu, dzesēšanas šķidrumu, apskalošanas šķidrumu), degvielas sistēmu, elektroiekārtu, aizdedzes sistēmu, transmisijas sistēmu (sajūgu, pārnesumkārbu utt.);
 - b) eļļošana un aizsargāšana pret sasalšanu;
 - c) riepu uzbūves principi, montāža, pareiza izmantošana un kopšana;
 - d) bremžu iekārtu un apgriezīgu ierobežotāju veidu principi, darbība, galvenās sastāvdaļas, pievienošana, izmantošana un ikdienas uzturēšana un *ABS* bremžu izmantošana;
 - e) sakābes sistēmu veidu principi, darbība, galvenās sastāvdaļas, pievienošana, izmantošana un ikdienas uzturēšana (tikai CE un DE kategorija);
 - f) bojājumu cēloņu atrašanas metodes;

- g) transportlīdzekļu preventīvā uzturēšana un nepieciešamie kārtējie remontu;
- h) vadītāja atbildība par kravas saņemšanu, pārvadāšanu un piegādi saskaņā ar vienošanos (tikai C un CE kategorija).

B. PRASMJU UN UZVEDĪBAS EKSĀMENS

5. Transportlīdzeklis un tā iekārtas

(1) Transportlīdzekļa pārnesumkārbā

- a) Lai vadītu transportlīdzekli ar manuālu pārnesumkārbu, braukšanas prasmju un uzvedības eksāmenu kārtu ar transportlīdzekli, kam ir manuāla pārnesumkārbā.

“Transportlīdzeklis ar manuālu pārnesumkārbu” ir transportlīdzeklis, kam ir sajūga pedālis (vai manuāli darbināma svira transportlīdzekļos A, A2 un A1 kategorijā) un kas jādarbina vadītājam, uzsākot kustību vai apstājoties un pārslēdzot pārnesumus.

- b) Transportlīdzekļus, kas neatbilst 5. punkta 1. apakšpunkta a) punktā noteiktajam kritērijam, uzskata par tādiem, kam ir automātiska pārnesumkārbā.

Neskarot 5. punkta 1. apakšpunkta c) punktu, ja pretendents prasmju un uzvedības eksāmenu kārtā ar transportlīdzekli, kam ir automātiska pārnesumkārbā, to norāda ikvienā apliecībā, kas izdota uz šāda eksāmena pamata, ar attiecīgo Savienības kodu, kā noteikts I pielikuma E daļā. Apliecības, kam ir šāda norāde, izmanto, lai vadītu tikai transportlīdzekļus ar automātisko pārnesumkārbu.

- c) Savienības kodu, kas atzīmēts uz A1, A2, A, B1, B un BE kategorijas vadītāja apliecības, kura izdota pēc prasmju un uzvedības eksāmena, kas nokārtots ar transportlīdzekli ar automātisko pārnesumkārbu, ***neattieci obligāti vai*** noņem, ja apliecības turētājs šim nolūkam nokārtā attiecīgu braukšanas prasmju un uzvedības eksāmenu vai attiecīgu apmācību, ***kas var notikt pirms vai pēc braukšanas prasmes un uzvedības pārbaudes transportlīdzeklī ar automātisko pārnesumkārbu. [Gr. 160]***

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai:

- i) apstiprinātu un pārraudzītu attiecīgo apmācību, ***tostarp vispārīgās vadītāju apmācības ietvaros, vai [Gr. 161]***

ii) organizētu attiecīgo prasmju un uzvedības eksāmenu.

Šajā punktā aprakstītajā apmācībā vai eksāmenā izmantotie transportlīdzekļi ir ar manuālu pārnesumkārbu un atbilst tai vadītāja apliecības kategorijai, uz kuru pretendenti ir pieteikušies.

Prasmju un uzvedības eksāmena ilgums un nobrauktais attālums ir pietiekams, lai novērtētu šā pielikuma 6. vai 7. punktā noteiktās prasmes un uzvedību, īpašu uzmanību pievēršot transportlīdzekļa pārnesumkārbas darbināšanai.

Apmācība ietver visus šā pielikuma 6. vai 7. punktā noteiktos aspektus, īpašu uzmanību pievēršot transportlīdzekļa pārnesumkārbas darbināšanai. Katrs dalībnieks izpilda apmācības praktiskos elementus un pierāda savas prasmes un uzvedību uz koplietošanas ceļiem. Apmācības ilgums ir vismaz 7 stundas.

- d) Specifiski noteikumi attiecībā uz transportlīdzekļiem BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1, ~~un~~ D1E *un T* kategorijā [Gr. 162]

Dalībvalstis var nolemt, ka 5. punkta 1. apakšpunkta b) punktā minēto ierobežojumu attiecībā uz transportlīdzekļiem ar automātisku pārnesumkārbu BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 vai D1E kategorijas vadītāja apliecībā neatzīmēt, ja pretendents jau ir vadītāja apliecība, kas iegūta ar transportlīdzekli ar manuālu pārnesumkārbu vismaz vienā no šādām kategorijām: B, BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 vai D1E, un pretendents prasmju un uzvedības eksāmenā ir veicis 8. punkta 4. apakšpunktā aprakstītās darbības.

- 2) Transportlīdzekļi, ko izmanto braukšanas prasmju un uzvedības eksāmenā, atbilst turpmāk minētajam kritēriju minimumam. Dalībvalstis var noteikt stingrākus kritērijus vai papildināt tos ar jauniem. Dalībvalstis transportlīdzekļiem A1, A2 un A kategorijā, ko izmanto prasmju un uzvedības eksāmenā, var piemērot 5 cm³ pielaidi, saskaņā ar kuru motora darba tilpums var būt mazāks par prasīto minimālo motora darba tilpumu.

a) A1 kategorija

Motocikls bez blakusvāģa A1 kategorijā, kura nominālā jauda nav lielāka par 11 kW, kura jaudas un masas attiecība nav lielāka par 0,1 kW/kg un kas spēj sasniegt ātrumu vismaz 90 km/h.

Ja motociklu darbina iekšdedzes motors, motora darba tilpums ir vismaz 120 cm³.

Ja motociklu darbina elektromotors, jaudas un masas attiecība ir vismaz 0,08 kW/kg.

b) A2 kategorija

Motocikls bez blakusvāģa, kura nominālā jauda ir vismaz 20 kW, bet nepārsniedz 35 kW, un jaudas un masas attiecība nav lielāka par 0,2 kW/kg.

Ja motociklu darbina iekšdedzes motors, motora darba tilpums ir vismaz 250 cm³.

Ja motociklu darbina elektromotors, transportlīdzekļa jaudas un masas attiecība ir vismaz 0,15 kW/kg.

c) A kategorija

Motocikls bez blakusvāģa, kura masa neslogotā stāvoklī ir lielāka par 180 kg un nominālā jauda ir vismaz 50 kW. Dalībvalsts var akceptēt 5 kg pielaidi, saskaņā ar kuru minimālā masa var būt mazāka par prasīto minimālo masu.

Ja motociklu darbina iekšdedzes motors, motora darba tilpums ir vismaz 600 cm³.

Ja motociklu darbina elektromotors, transportlīdzekļa jaudas un masas attiecība ir vismaz 0,25 kW/kg.

d) B kategorija

Četrriteņu transportlīdzeklis B kategorijā, spējīgs sasniegt ātrumu vismaz 100 km/h.

e) BE kategorija

Sastāvs, ko veido eksāmena transportlīdzeklis B kategorijā un piekabe ar maksimālo atļauto masu vismaz 1000 kg, spējīgs sasniegt ātrumu vismaz 100 km/h un neietilpst B kategorijā; piekabes kravas nodalījumu veido slēgta kaste, kas ir vismaz tikpat plata un augsta kā mehāniskais transportlīdzeklis; slēgtā kaste var būt arī nedaudz šaurāka par mehānisko transportlīdzekli, ar noteikumu, ka skats uz aizmuguri ir iespējams, tikai izmantojot mehāniskā transportlīdzekļa ārējos atpakaļskata spoguļus; piekabes faktiskā kopējā masa ir vismaz 800 kg.

f) B1 kategorija

Kvadricikls ar motoru, spējīgs sasniegt ātrumu vismaz 60 km/h.

g) C kategorija

Transportlīdzeklis C kategorijā ar maksimālo atļauto masu vismaz 12 000 kg, vismaz 8 m garš, vismaz 2,40 m plats un spējīgs sasniegt ātrumu vismaz 80 km/h; aprīkots ar *ABS* bremsēm un Regulā (ES) Nr. 165/2014 noteikto reģistrācijas kontrolierīci; ~~kravas nodalījumu veido slēgta kaste, kas ir vismaz tikpat plata un augsta kā kabīne;~~ transportlīdzekļa faktiskā kopējā masa ir vismaz 10 000 kg. **[Gr. 163]**

h) CE kategorija

Vai nu posmainais transportlīdzeklis, vai transportlīdzekļu sastāvs, ko veido eksāmenā izmantots C kategorijas transportlīdzeklis un vismaz 7,5 m gara piekabe; gan posmainā transportlīdzekļa, gan transportlīdzekļu sastāva maksimālā atļautā masa ir vismaz 20 000 kg, garums ir vismaz 14 m un platums ir vismaz 2,40 m, tas ir spējīgs sasniegt ātrumu vismaz 80 km/h, aprīkots ar *ABS* bremsēm, ~~un~~ ***aprīkots ar piekto riteni, aprīkots ar pārnenumkārbu ar vismaz astoņiem pārnenumiem braukšanai uz priekšu un aprīkots ar Regulā (ES) Nr. 165/2014 noteiktu reģistrācijas kontrolierīci;*** Regulā (ES) Nr. 165/2014 noteiktu reģistrācijas kontrolierīci; ~~kravas nodalījumu veido slēgta kaste, kas ir vismaz tikpat plata un augsta kā kabīne;~~ gan posmainā transportlīdzekļa, gan transportlīdzekļu sastāva faktiskā kopējā masa ir vismaz 15 000 kg. **[Gr. 164]**

i) C1 kategorija

Transportlīdzeklis C1 apakškategorijā ar maksimālo atļauto masu vismaz 4000 kg, vismaz 5 m garš un spējīgs sasniegt ātrumu vismaz 80 km/h; aprīkots ar *ABS* bremzēm un Regulā (ES) Nr. 165/2014 noteiktu reģistrācijas kontrolierīci; ~~kravas nodalījumu veido slēgta kaste, kas ir vismaz tikpat plata un augsta kā kabīne.~~ **[Gr. 165]**

j) C1E kategorija

Sastāvs, ko veido eksāmena transportlīdzeklis C1 apakškategorijā un piekabe ar maksimālo atļauto masu vismaz 1250 kg; šis sastāvs ir vismaz 8 m garš un spēj sasniegt ātrumu vismaz 80 km/h; ~~piekabes kravas nodalījumu veido slēgta kaste, kas ir vismaz tikpat plata un augsta kā kabīne; slēgtā kaste var būt arī nedaudz šaurāka par kabīni, ar noteikumu, ka skats uz aizmuguri ir iespējams, tikai izmantojot mehāniskā transportlīdzekļa ārējos atpakaļskata spoguļus;~~ ~~piekabes faktiskā kopējā masa ir vismaz 800 kg.~~ **[Gr. 166]**

k) D kategorija

Transportlīdzeklis D kategorijā, kas ir vismaz 10 m garš, vismaz 2,40 m plats un spējīgs sasniegt ātrumu vismaz 80 km/h; aprīkots ar *ABS* bremsēm un Regulā (ES) Nr. 165/2014 noteiktu reģistrācijas kontrolierīci.

l) DE kategorija

Sastāvs, ko veido eksāmena transportlīdzeklis D kategorijā un piekabe ar maksimālo atļauto masu vismaz 1250 kg, ir vismaz 2,40 m plats un spēj sasniegt ātrumu vismaz 80 km/h; piekabes kravas nodalījumu veido slēgta kaste, kas ir vismaz 2 m plata un 2 m augsta; piekabes faktiskā kopējā masa ir vismaz 800 kg. **[Gr. 167]**

m) D1 kategorija

Transportlīdzeklis D1 apakškategorijā ar maksimālo atļauto masu vismaz 4000 kg, vismaz 5 m garš un spējīgs sasniegt ātrumu vismaz 80 km/h; aprīkots ar *ABS* bremsēm un Regulā (ES) Nr. 165/2014 noteiktu reģistrācijas kontrolierīci.

n) D1E kategorija

Transportlīdzekļu sastāvs, ko veido eksāmena transportlīdzeklis

D1 apakškategorijā un piekabe ar maksimālo atļauto masu vismaz 1250 kg, spēj sasniegt ātrumu vismaz 80 km/h; piekabes kravas nodalījumu veido slēgta kaste, kas ir vismaz 2 m plata un 2 m augsta; piekabes faktiskā kopējā masa ir vismaz 800 kg.

6. Braukšanas prasmes un uzvedība, kas jāpārbauda A1, A2 un A kategorijā

(1) Transportlīdzekļa sagatavošana un tehniskā pārbaude, ņemot vērā ceļu satiksmes drošību

Pretendenti pierāda, ka spēj sagatavoties drošai braukšanai, izpildot šādas prasības:

- a) sakārtot aizsargtērpu, piemēram, cimdus, zābakus, apģērbu un aizsargķiveri;
- b) izlases veidā pārbaudīt stāvokli riepām, bremzēm, stūrei, avārijas slēdzim (ja attiecināms), ķēdei, eļļas līmenim, lukturiem, atstarotājiem, virzienrādītājiem un skaņas signālierīcei.

- (2) Īpaši manevri, kas jāpārbauda, ņemot vērā ceļu satiksmes drošību:
- a) motocikla nolikšana uz stāvbalsta un atbrīvošana no tā, un pārvietošana ar izslēgtu motoru, ejot blakus transportlīdzeklim;
 - b) motocikla novietošana stāvvietā uz stāvbalsta;
 - c) vismaz divi manevri, kas jāizpilda ar nelielu ātrumu, tostarp slaloms; tas ļauj novērtēt spējas rīkoties vienlaicīgi ar sajūgu un bremzēm, līdzsvaru, skatīšanās virzienu un pozīciju uz motocikla, kā arī kāju novietojumu uz kāju atbalstiem;
 - d) vismaz divi manevri, kas jāizpilda ar lielāku ātrumu: viens manevrs otrajā vai trešajā pārnesei vismaz 30 km/h un viens manevrs, izvairoties no šķēršļiem ar minimālo ātrumu 50 km/h; tas ļauj novērtēt pozīciju uz motocikla, skatīšanās virzienu, līdzsvaru, stūrēšanas tehniku un pārnesei pārslēgšanas tehniku;
 - e) bremzēšana: izpilda vismaz divus bremzēšanas uzdevumus, tostarp avārijas bremzēšanu, braucot ar ātrumu vismaz 50 km/h; tas ļauj novērtēt spējas rīkoties ar priekšējām un aizmugurējām bremzēm, skatīšanās virzienu un pozīciju uz motocikla.

(3) Uzvedība satiksmē

Pretendenti, ievērojot pilnīgu drošību un veicot visus nepieciešamos piesardzības pasākumus, normālas satiksmes situācijās izpilda visas turpmāk norādītās darbības:

- a) braukšanas uzsākšana: no stāvvietas, pēc apstāšanās uz ceļa; no piebraucamā ceļa;
- b) braukšana taisni; samainīšanās ar pretimbraucošiem transportlīdzekļiem, tostarp norobežotās vietās;
- c) braukšana līkumos;
- d) ceļu krustošanās: iebraukšana krustojumā un ceļu atzarojumā un to šķērsošana;
- e) virziena maiņa: pagrieziens pa kreisi un pa labi; braukšanas joslu maiņa, ***pagrieziens braukšanai pretējā virzienā; [Gr. 169]***
- f) uzbraukšana uz automaģistrāles vai nobraukšana no tās (ja tāda ir): izbraukšana no ieskrējiena joslas; nobraukšana uz bremzēšanas joslu;

- g) apdzīšana/apsteigšana: cita satiksmes dalībnieka, **tostarp velosipēdistu, mikromobilitātes transportlīdzekļa lietotāju un gājēju, apdzīšana**; apdzīšana (ja iespējams); braukšana gar šķēršļiem, piemēram, stāvošiem vieglajiem automobiļiem; tikt cita satiksmes dalībnieka apdzītam (ja attiecināms); **[Gr. 170]**
- h) ceļa īpatnības (ja iespējams): lokveida krustojumi; dzelzceļa pārbrauktuves, **velojostas**; tramvaja/autobusa pieturvietas; gājēju pārejas; braukšana garos augšupceļa/lejupceļa posmos; tuneļi; **[Gr. 171]**
- ha) mijiedarbība ar citiem transportlīdzekļiem, tostarp aklo zonu paredzēšana un virziena rādītāju atbilstīga izmantošana; [Gr. 172]**
- i) reaģēšana uz bīstamām situācijām un to prognozēšana, izmantojot simulatorus;
- j) vajadzīgo drošības pasākumu veikšana, nokāpjot no transportlīdzekļa, **jo īpaši attiecībā uz riteņbraucējiem. [Gr. 173]**

7. Braukšanas prasmes un uzvedība, kas jāpārbauda B, B1 un BE kategorijā

- (1) Transportlīdzekļa sagatavošana un tehniskā pārbaude, ņemot vērā ceļu satiksmes drošību

Pretendenti parāda, ka spēj sagatavoties drošai braukšanai, izpildot šādas prasības:

- a) noregulēt sēdekli, lai iegūtu pareizu sēdus stāvokli;
- b) noregulēt atpakaļskata spoguļus, drošības jostas un pagalvi, ja tāds ir;
- c) pārbaudīt, vai durvis ir aizvērtas;
- d) izlases veidā pārbaudīt stāvokli riepām, stūrei, bremzēm, šķidrumiem (piemēram, motoreļļai, dzesēšanas šķidrumam, apskalošanas šķidrumam), lukturiem, atstarotājiem, virzienrādītājiem un skaņas signālierīcei;
- e) pārbaudīt drošības faktoros saistībā ar transportlīdzekļa kravu: virsbūve, pārsegi, kravas nodalījuma durvis, kabīnes slēdzene, iekraušanas veids, kravas nostiprināšana (tikai BE kategorija);
- f) pārbaudīt sakabes mehānismu un bremzes, kā arī elektriskos savienojumus (tikai BE kategorija).

(2) B un B1 kategorija: īpaši manevri, kas jāpārbauda, ņemot vērā ceļu satiksmes drošību

Eksāmenam izvēlas šādus manevrus (vismaz divus manevrus no četros punktos norādītajiem, tostarp vienu atpakaļgaitā):

- a) braukšana atpakaļgaitā taisni vai nogriešanās atpakaļgaitā pa labi vai pa kreisi ap stūri, neizbraucot no pareizās braukšanas joslas;
 - b) transportlīdzekļa apgriešana braukšanai pretējā virzienā, izmantojot pārneseumus braukšanai uz priekšu un atpakaļgaitā;
 - c) transportlīdzekļa novietošana stāvvietā un braukšanas uzsākšana no stāvvietas (paralēli, ieslīpi vai perpendikulāri, braucot uz priekšu vai atpakaļgaitā, līdzenā vietā, augšupceļā vai lejupceļā);
 - d) precīza bremsēšana, lai apstātos; tomēr avārijas bremsēšana nav obligāta.
- (3) BE kategorija: īpaši manevri, kas jāpārbauda, ņemot vērā ceļu satiksmes drošību:
- a) piekabes savienošana ar mehānisko transportlīdzekli un atvienošana no tā vai atvienošana un atkārtota savienošana; manevrs jāveic tā, lai velkošo transportlīdzekli novietotu stāvvietā blakus piekabei (t. i., dažādās rindās);
 - b) atpakaļgaita līkumā, kura trajektoriju atstāj dalībvalstu ziņā;
 - c) droša novietošana stāvvietā iekraušanai/izkraušanai.

(4) Uzvedība satiksmē

Pretendenti, ievērojot pilnīgu drošību un veicot visus piesardzības pasākumus, normālas satiksmes situācijās izpilda visas turpmāk norādītās darbības:

- a) braukšanas uzsākšana: no stāvvietas, pēc apstāšanās uz ceļa; no piebraucamā ceļa;
- b) braukšana taisni; samainīšanās ar pretimbraucošiem transportlīdzekļiem, tostarp norobežotās vietās;
- c) braukšana līkumos;
- d) ceļu krustojumos: iebraukšana krustojumā un ceļu atzarojumā un to šķērsošana;
- e) virziena maiņa: pagriezieni pa kreisi un pa labi; braukšanas joslu maiņa;
- f) uzbraukšana uz automaģistrāles vai nobraukšana no tās (ja tāda ir): izbraukšana no ieskrējiena joslas; nobraukšana uz bremzēšanas joslu;
- g) apdzīšana/apsteigšana: cita satiksmes dalībnieka, **tostarp velosipēdista**, apdzīšana (ja iespējams); braukšana gar šķēršļiem, piemēram, stāvošiem vieglajiem automobiļiem; tikt cita satiksmes dalībnieka apdzītam (ja attiecināms); [Gr. 174]

- ga) *patstāvīga braukšana uz noteiktu galamērķi ar konkrētām norādēm par nogriešanos; [Gr. 175]*
- h) ceļa īpatnības (ja iespējams): lokveida krustojumi; *lokveida krustojumu izbraukšana ar lielu transportlīdzekli; braukšana labās un kreisās puses kustības virzienā*; dzelzceļa pārbrauktuves; tramvaja/autobusa pieturvietas; gājēju pārejas; *velojoslas; vadīšana braukšana garos augšupceļa/lejupceļa posmos; ceļa slīpuma izmaiņas*; tuneļi; [Gr. 176]
- ha) *mijiedarbība ar citiem satiksmes dalībniekiem, tostarp aklo zonu paredzēšana un virziena rādītāju atbilstīga izmantošana; [Gr. 177]*
- i) vajadzīgo drošības pasākumu veikšana, izkāpjot no *iekāpšana transportlīdzeklī un izkāpšana no tā, tostarp nodrošinot transportlīdzekļa durvju drošu atvēršanu un to, ka durvju atvēršana nerada bīstamību citiem satiksmes dalībniekiem, piemēram, gājējiem, velosipēdistiem un mikromobilitātes transportlīdzekļiem, īpašu uzmanību pievēršot durvju atvēršanai ar vistālāko roku. [Gr. 178]*
- j) reaģēšana uz bīstamām situācijām un to prognozēšana, *tostarp izmantojot simulatorus. [Gr. 179]*

8. Braukšanas prasmes un uzvedība, kas jāpārbauda C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 un D1E kategorijā

(1) Transportlīdzekļa sagatavošana un tehniskā pārbaude, ņemot vērā ceļu satiksmes drošību

Pretendenti pierāda, ka spēj sagatavoties drošai braukšanai, izpildot šādas prasības:

- a) noregulēt sēdekli, lai iegūtu pareizu sēdus stāvokli;
- b) noregulēt atpakaļskata spoguļus, drošības jostas un pagalvi, ja tāds ir;
- c) izlases veidā pārbaudīt stāvokli riepām, stūrei, bremzēm, lukturiem, atstarotājiem, virzienrādītājiem un skaņas signālierīcei;
- d) pārbaudīt bremžu un stūres sistēmas pastiprinātājus; pārbaudīt stāvokli riteņiem, riteņu stiprinājuma uzgriežņiem, dubļusargiem, vējstiklam, logiem un tīrītājam, šķidrumiem (piemēram, motoreļļai, dzesēšanas šķidrumam, apskalošanas šķidrumam); pārbaudīt un lietot instrumentu paneli, tostarp Regulā (ES) Nr. 165/2014 noteiktās reģistrācijas kontrolierīces. Šo pēdējo prasību nepiemēro pretendentiem, kas vēlas saņemt vadītāja apliecību tādām transportlīdzekļiem C1 vai C1E kategorijā, kas neietilpst minētās regulas darbības jomā;

- e) pārbaudīt gaisa spiedienu, gaisa tvertnes un balstiekārtu;
 - f) pārbaudīt drošības faktoros saistībā ar transportlīdzekļa kravu: virsbūvi, pārsegus, kravas nodalījuma durvis, iekraušanas mehānismu (ja tāds ir), kabīnes slēdzeni (ja tāda ir), iekraušanas veidu, kravas nostiprināšanu (tikai CE, CE, C1, C1E kategorija);
 - g) pārbaudīt sakabes mehānismu un bremzes, kā arī elektriskos savienojumus (tikai CE, C1E, DE un D1E kategorija);
 - h) spēt nodrošināt īpašus transportlīdzekļa drošības pasākumus; kontrolēt virsbūvi, pasažieru durvis, avārijas izejas, pirmās palīdzības piederumus, ugunsdzēsības aparātus un citas drošības ierīces (tikai D, DE, D1 un D1E kategorija);
 - i) saprast ceļu karti, plānot maršrutu, tostarp lietot elektroniskas navigācijas sistēmas (nav obligāti).
- (2) Īpaši manevri, kas jāpārbauda, ņemot vērā ceļu satiksmes drošību
- a) piekabes savienošana ar mehānisko transportlīdzekli un atvienošana no tā vai atvienošana un atkārtota savienošana; manevrs jāveic tā, lai velkošo transportlīdzekli novietotu stāvvietā blakus piekabei (t.i., dažādās rindās) (tikai CE, C1E, DE un D1E kategorija);

- aa) dažādi piekabes un kravas automobiļu sakabes mehānismi, ņemot vērā atbalsta-sakabes ierīci posmainiem transportlīdzekļiem (puspiekabes) un stieņa sakabi piekabēm (stingrā sakabe), kā arī standarta ekspluatācijas procedūras un protokoli piekabes savienošanai ar kravas automobili un atvienošanai no tā, izmantojot šādus sakabes mehānismus; [Gr. 184]*
- b) atpakaļgaita līkumā, kura trajektoriju atstāj dalībvalstu ziņā;
- c) droša novietošana stāvvietā iekraušanai/izkraušanai pie iekraušanas rampas/platformas vai līdzīgas infrastruktūras (tikai C, CE, C1, ~~un~~ C1E **un** T ka egorija kategorija); **[Gr. 185]**
- d) novietošana stāvvietā, ļaujot pasažieriem droši iekāpt autobusā vai izkāpt no tā (tikai D, DE, D1 un D1E kategorija).

(3) Uzvedība satiksmē

Pretendenti, ievērojot pilnīgu drošību un veicot visus nepieciešamos piesardzības pasākumus, normālas satiksmes situācijās izpilda visas turpmāk norādītās darbības:

- a) braukšanas uzsākšana: no stāvvietas, pēc apstāšanās uz ceļa; piebraucamā ceļa;

- b) braukšana taisni; samainīšanās ar pretimbraucošiem transportlīdzekļiem, tostarp norobežotās vietās;
- c) braukšana līkumos;
- d) ceļu krustošana: iebraukšana krustojumā un ceļu atzarojumā un to šķērsošana;
- e) virziena maiņa: pagrieziens pa kreisi un pa labi; braukšanas joslu maiņa, ***pagrieziens braukšanai pretējā virzienā***; [Gr. 186]
- ea) aklo zonu prognozēšana***; [Gr. 187]
- f) uzbraukšana uz automaģistrāles vai nobraukšana no tās (ja tāda ir): izbraukšana no ieskrējiena joslas; nobraukšana uz bremzēšanas joslu;
- g) apdzīšana/apsteigšana: cita satiksmes dalībnieka ***un mikromobilitātes lietotāja, tostarp riteņbraucēja un gājēja***, apdzīšana (ja iespējams); braukšana gar šķēršļiem, piemēram, stāvošiem vieglajiem automobiļiem; tikt cita satiksmes dalībnieka apdzītam (ja attiecināms); [Gr. 188]

- h) ceļa īpatnības: **lokveida krustojumu izbraukšana ar lielu transportlīdzekli; kreisās vai labās puses vadība**; (ja iespējams): lokveida krustojumi; dzelzceļa pārbrauktuves; tramvaja/autobusa pieturvietas; gājēju pārejas, **velojoslas**; braukšana garos augšupceļa/lejupceļa posmos; tuneļi; [Gr. 189]
 - i) vajadzīgo drošības pasākumu veikšana, izkāpjot no **iekāpšana transportlīdzeklī un izkāpšana no tā, tostarp nodrošinot transportlīdzekļa durvju drošu atvēršanu un to, ka durvju atvēršana nerada bīstamību citiem satiksmes dalībniekiem, piemēram, gājējiem, velosipēdistiem un mikromobilitātei**; [Gr. 190]
 - ia) **piesardzības pasākumi, kas jāveic, droši iekāpjot transportlīdzeklī un izkāpjot no tā**. [Gr. 191]
- (4) Droša un energoefektīva transportlīdzekļa vadīšana:
- a) transportlīdzekļa vadīšana tādā veidā, lai gādātu par drošību un samazinātu degvielas/enerģijas patēriņu un emisijas, paātrinot vai palēninot gaitu, braucot kalnup vai no kalna, **attālumš līdz priekšā esošajam transportlīdzeklīm; apbraukšanu, braukšanas joslas maiņu, priekšrokas noteikumiem, ātruma ierobežojumiem**; [Gr. 192]

b) reaģēšana uz bīstamām situācijām un to prognozēšana, *tostarp* izmantojot simulatorus. [Gr. 193]

9. Prasmju un uzvedības eksāmena vērtēšana

(1) Katrā no iepriekš 6., 7. un 8. punktā minētajām transportlīdzekļa vadīšanas situācijām vērtējums atspoguļo to, cik viegli pretendents kontrolē transportlīdzekļa vadības ierīces, un kā tiek pierādīta spēja pilnīgi droši piedalīties ceļa satiksmē. Eksaminētājam ir eksāmena laikā jājūtas droši. Braukšanas kļūdas vai bīstamu rīcību, kas tieši apdraud eksāmena transportlīdzekli, tā pasažieru vai citu satiksmes dalībnieku drošību, soda, neuzskatot eksāmenu par nokārtotu, neatkarīgi no tā, vai eksaminētājam vai pavadošajai personai bija jāiejaucas. Tomēr eksaminētājs var brīvi izlemt, vai braukšanas prasmju un stila eksāmens ir jāpabeidz.

Braukšanas eksaminētāji ir apmācīti pareizi izvērtēt pretendentu spēju braukt droši. Braukšanas eksaminētāju darbu pārrauga un kontrolē *neatkarīga* dalībvalsts pilnvarota iestāde, lai nodrošinātu pareizu un konsekventu kļūdu novērtējumu saskaņā ar šajā pielikumā noteiktajiem standartiem. [Gr. 194]

- (2) Vērtēšanas laikā braukšanas eksaminētāji pievērš īpašu uzmanību tam, vai pretendents demonstrē piesardzību un draudzīgu uzvedību. Tas atspoguļo braukšanas uzvedību kopumā, un braukšanas eksaminētājs to ņem vērā vispārīgajā kopiespaidā par pretendentu. Tas aptver pielāgotu un noteiktu (drošu) braukšanu, ņemot vērā ceļa un laika apstākļus, pārējo satiksmi un citu ceļu satiksmes dalībnieku (īpaši — neaizsargāto ceļu satiksmes dalībnieku) intereses un prognozēšanu.
- (3) Turklāt braukšanas eksaminētājs novērtē, vai pretendents:
- a) pārvalda transportlīdzekli; ņemot vērā: drošības jostu, ***mūsdienīgu drošuma un braukšanas palīgīdzekļu***, atpakaļskata spoguļu, pagalvju pareizu izmantošanu; sēdekļa stāvokli, lukturu un cita aprīkojuma pareizu izmantošanu, sajūga, pārnenumkārbas, akseleratora, bremžu sistēmu (tostarp trešo bremžu sistēmu, ja tāda ir), stūrēšanu, transportlīdzekļa pārvaldīšanu dažādos apstākļos, dažādos kustības ātrumos, gaitas laidību uz ceļa, transportlīdzekļa masu, gabarītus un raksturlielumus, kravas masu un veidu (tikai BE, C, C1, C1E, DE, D1E, ***T*** kategorija), pasažieru komfortu (tikai D, DE, D1 un D1E kategorija) (bez liela paātrinājuma, mierīga braukšana un bez straujas bremzēšanas), **[Gr. 195]**

- b) brauc ekonomiskā, drošā un energoefektīvā veidā, ņemot vērā apgriezienus minūtē, pārnenumu pārslēgšanu, bremsēšanu un paātrinājumu ***un izmanto transportlīdzeklī esošos braukšanas un/vai drošuma palīg līdzekļus*** (tikai B, BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 un D1E kategorija); **[Gr. 196]**
- c) ievēro novērošanas nosacījumus: vispārīga novērošana, pareiza spoguļu ***un jauno tehnoloģiju*** izmantošana; skats tālumā, vidējā un tuvā attālumā; **[Gr. 197]**
- d) ievēro priekšroku/ceļa došanu: priekšroku krustojumos un ceļu atzarojumos; ceļa došanu citos gadījumos (piemēram, mainot virzienu, mainot joslas, īpašu manevru laikā);
- e) ievēro transportlīdzekļa pareizu atrašanās vietu uz ceļa: pareizu vietu uz ceļa, joslās, lokveida kustībā, līkumos atbilstoši transportlīdzekļa veidam un raksturlielumiem, savlaicīgu pozīcijas ieņemšanu;
- f) ievēro distanci: saglabā piemērotu distanci un intervālu; saglabā piemērotu distanci no citiem ceļu satiksmes dalībniekiem, it sevišķi neaizsargātiem ceļu satiksmes dalībniekiem;

- g) ievēro ātruma ierobežojumus un ieteikumus: nepārsniedz maksimālo atļauto ātrumu, ātrumu pielāgo laika/kustības apstākļiem un attiecīgā gadījumā līdz valstī noteiktajam ātruma ierobežojumam, brauc ar tādu ātrumu, ka iespējams apstāties pārredzamā un brīvā ceļa posmā, ātrumu pielāgo tāda paša veida satiksmes dalībnieku vidējam ātrumam;
- h) ievēro luksofora signālus, ceļazīmes un citas norādes: pareizi rīkojoties pie luksofora, pakļaujoties satiksmes regulētāju norādījumiem, pareizi rīkojoties atbilstoši ceļa zīmēm (aizlieguma vai rīkojuma), pareizi rīkojoties atbilstīgi ceļa apzīmējumiem,
- i) ievēro signālu došanu: nepieciešamības gadījumā signalizē pareizi un savlaicīgi, pareizi rādot kustības virziena maiņu, pienācīgi rīkojoties, reaģējot uz visiem citu ceļa satiksmes dalībnieku signāliem,
- j) pārvalda bremzēšanu un apstāšanos: savlaicīgi palēninot gaitu, bremzējot vai apstājoties atbilstoši apstākļiem, prognozējot, izmantojot dažādas bremžu sistēmas (tikai C, CE, D un DE kategorija), izmantojot citas ātruma samazināšanas sistēmas, kas nav bremzes, ***un izmantojot transportlīdzeklī esošas tehnoloģijas*** (tikai C, CE, D un DE kategorija). [Gr. 198]

10. Eksāmena ilgums

Eksāmena ilgums un nobrauktais attālums ir pietiekams, lai novērtētu prasmes un uzvedību, kā noteiks šā pielikuma B iedaļā. Nekādā ziņā laiks, ko pavada, braucot pa ceļu, nevar būt īsāks par 25 minūtēm A, A1, A2, B, B1 un BE kategorijai un īsāks par 45 minūtēm — pārējām kategorijām. Tas neietver pretendenta uzņemšanu, transportlīdzekļa sagatavošanu, transportlīdzekļa tehnisko pārbaudi, ņemot vērā ceļu satiksmes drošību, īpašos manevrus un praktiskās pārbaudes rezultātu paziņošanu.

10. Eksāmena norises vieta

To eksāmena daļu, kurā novērtē īpašos manevrus, veic uz īpaša eksāmena laukuma. Kur vien iespējams, to eksāmena daļu, kurā novērtē braukšanas uzvedību satiksmē, veic uz ceļiem ārpus apdzīvotām vietām, ātrgaitas maģistrālēm un autostrādēm (vai līdzīgiem ceļiem), kā arī uz jebkurām pilsētas ielām (dzīvojamās zonās, 30 un 50 km/h zonās, pilsētas ātrgaitas maģistrālēs), kas vadītājiem varētu radīt dažāda veida grūtības. Vēlams arī eksāmenu veikt vietās ar dažādu satiksmes blīvumu. Laiku, ko pavada, braucot pa ceļu, izmanto optimāli, lai izvērtētu pretendentu dažādās satiksmes vietās, sevišķi uzsverot to maiņas.

II. ZINĀŠANAS, PRASMES UN UZVEDĪBA MOTORIZĒTA TRANSPORTLĪDZEKĻA VADĪŠANAI

Visu motorizēto transportlīdzekļu vadītājiem jebkurā brīdī ir zināšanas, prasmes un uzvedība, kā aprakstīts 1.–9. punktā, lai viņi spētu:

- atpazīt un prognozēt satiksmes bīstamību un apdraudējumus, kā arī novērtēt to nopietnību;
- pietiekami pārvaldīt savu transportlīdzekli, lai neradītu bīstamas situācijas, un atbilstīgi reaģētu, ja šādas situācijas rodas;
- izpildīt ceļu satiksmes noteikumus un jo īpaši tos, kas paredzēti, lai novērstu ceļu satiksmes negadījumus un saglabātu satiksmes plūsmu;
- konstatēt visus savu transportlīdzekļu būtiskākos tehniskos bojājumus, jo īpaši tos, kas apdraud drošību, un attiecīgā veidā tos novērst;
- ņemt vērā visus faktorus, kas ietekmē vadīšanas uzvedību (piemēram, alkohols, nogurums, vāja redze, *elektronisko ierīču izmantošana* utt.) lai pilnībā saglabātu spējas braukt droši; [Gr. 199]

- palīdzēt nodrošināt visu ceļu satiksmes dalībnieku, it sevišķi neaizsargāto ceļu satiksmes dalībnieku, drošību, izrādot pienācīgu cieņu citiem ceļu satiksmes dalībniekiem;
- pietiekami pārzināt riska faktoros, kas saistīti ar **velosipēdistiem, gājējiem un mikromobilitātes veidiem; transportlīdzekļu lietotājiem**; [Gr. 200]
- pietiekami pārzināt ar alternatīvu degvielu darbināmu transportlīdzekļu drošības aspektus;
- pietiekami pārzināt pilnveidotu vadītājam asistējošu sistēmu un citu transportlīdzekļa automatizācijas funkciju izmantošanu.

Dalībvalstis var **tiem mudinātas pieņemt un** veikt visus atbilstīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka vadītāji, kuri ir zaudējuši 1.–9. punktā aprakstītās zināšanas, prasmes un uzvedības spējas, var šīs zināšanas un prasmes atgūt un turpina ievērot tādu braukšanas uzvedību, kāda vajadzīga, vadot motorizētu transportlīdzekli. **Lai finansiāli atbalstītu šādus pasākumus, dalībvalstis var izmantot ieņēmumus, kas iezīmēti saskaņā ar Direktīvu 2015/413.** [Gr. 201]

III PIELIKUMS

MINIMĀLIE STANDARTI ATTIECĪBĀ UZ ~~FIZISKO UN GARĪGO PIEMĒROTĪBU~~ MOTORIZĒTA TRANSPORTLĪDZEKĻA VADĪŠANAI [Gr. 258, 327 un 338]

DEFINĪCIJAS

1. Šajā pielikumā transportlīdzekļu vadītājus iedala divās grupās:
 - (1) 1. grupa: transportlīdzekļu vadītāji A, A1, A2, AM, B, B1, ~~un BE~~ **BE** un **T** kategorijā; [Gr. 202]
 - (2) 2. grupa: transportlīdzekļu vadītāji C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 un D1E kategorijā;
 - (3) valsts tiesību aktos ~~var noteikt~~, **nosaka**, ka šā pielikuma noteikumus, kas attiecas uz 2. grupas vadītājiem, piemēro tiem B kategorijas transportlīdzekļu vadītājiem, kuri savu transportlīdzekļa vadītāja apliecību izmanto profesionāliem mērķiem (taksometri, ātrā medicīniskā palīdzība utt.). [Gr. 203]
2. Līdzīgi pirmās transportlīdzekļa vadītāja apliecības pretendenti vai pretendenti uz vadītāja apliecības atjaunošanu tiek klasificēti tajā grupā, kurai viņi būs piederīgi, kad apliecība tiks izdota vai atjaunota.

VESELĪBAS PĀRBAUDES **PIEMĒROTĪBA MOTORIZĒTA TRANSPORTLĪDZEKĻA VADĪŠANAI** [Gr. 259, 328 un 339]

3. 1. grupa

Pretendenti **vai nu** veic savas fiziskās un garīgās piemērotības **pašnovērtējumu, vai iziet medicīnisko pārbaudi** motorizēta transportlīdzekļa vadīšanai **pašnovērtējumu saskaņā ar valsts sistēmu, kas ir spēkā pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalstī.** [Gr. 260 un 329]

Pretendentiem ir jāiziet veselības pārbaude, ja no viņu fiziskās un garīgās piemērotības pašnovērtējuma **tostarp atbilstoša redzes pārbaude, kā aprakstīts 6. punktā,** pēc nepieciešamo formalitāšu pabeigšanas vai eksāmenu laikā, kas viņiem jānokārto pirms vadītāja apliecības iegūšanas, ~~klūst redzams, ka viņiem ir viens vai vairāki ar veselību saistīti nespējas veidi, kas minēti šajā pielikumā.~~ **un tā rezultātā medicīnas iestāde, kuras kompetence ir piemērota šā pielikuma apvienoto mērķu sarežģītībai, sniedz pamatotu medicīnisku atzinumu.** [Gr. 205]

Atjaunojot vadītāja apliecības, transportlīdzekļu vadītājiem to pašu procedūru piemēro arī vadītāja apliecības atjaunošanas gadījumā. var piemērot medicīnisko pārbaudi mehāniskā transportlīdzekļa vadīšanai, pašnovērtējumu vai cita veida novērtējumu par piemērotību transportlīdzekļa vadīšanai saskaņā ar valsts sistēmu, kas ir spēkā pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalstī. [Gr. 262, 331 un 341]

3.a Dalībvalstis var noteikt stingrākus standartus un noteikumus nekā tie, kas izklāstīti šajā pielikumā, attiecībā uz vadītāja apliecību izdošanu vai turpmāku atjaunošanu. [Gr. 206]

4. 2. grupa

Pirms pretendentiem pirmoreiz izdod transportlīdzekļa vadītāja apliecību, viņiem veic veselības pārbaudi *par viņu fizisko un garīgo piemērotību mehāniskā transportlīdzekļa vadīšanai*, un turpmāk transportlīdzekļu vadītājiem atbilstīgi vietējai valsts sistēmai pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalstī ir jāiziet veselības pārbaude ik reizi, kad viņu vadītāja apliecība tiek atjaunota. *Veselības pārbaudi var veikt ģimenes ārsts ar nosacījumu, ka viņš ir pabeidzis 10. panta 8.a punktā minēto tiešsaistes apmācības kursu. [Gr. 207]*

4.a *Transportlīdzekļu vadītājiem to pašu procedūru piemēro arī vadītāja apliecības atjaunošanas gadījumā. [Gr. 208]*

5. Dalībvalstu noteiktie standarti par vadītāja apliecību izdošanu un turpmāku atjaunošanu var būt stingrāki nekā šajā pielikumā noteiktie.

REDZE

6. Visiem vadītāja apliecības *un tās atjaunošanas* pretendentiem veic pienācīgu pārbaudi, lai pārlicinātos, ka viņiem ir motorizēto transportlīdzekļu vadīšanai atbilstīgs redzes asums, *ko mēra, izmantojot apstiprinātu redzes asuma pārbaudes tabulu*, un redzes lauks. Ja ir iemesls šaubām, vai pretendenta redze ir atbilstīga, viņš būtu jāpārbauda kompetentai medicīnas iestādei *vai kvalificētam acu aprūpes speciālistam, kas saņēmis atļauju saskaņā ar valsts tiesību aktiem*. Šajā pārbaudē īpaši pievērš vērību: redzes asumam, redzes laukam, redzei krēslā, jutīgumam pret apzīlinošu gaismu un kontrasta jutībai, diplopijai un citām redzes funkcijām, kas var apdraudēt transportlīdzekļa drošu vadīšanu. **[Gr. 209]**

Attiecībā uz 1. grupas vadītājiem, kuru redzes lauks vai redzes asums neatbilst noteiktajam standartam, bet ir iemesls uzskatīt, ka vadītāja apliecības izdošana pretendētam neapdraudētu ceļu satiksmes drošību, vadītāja apliecību var izdot “atsevišķos izņēmuma gadījumos”; šādos gadījumos vadītājam veic pārbaudi kompetentā medicīnas iestādē *vai kvalificēts acu aprūpes speciālists, kas saņēmis atļauju saskaņā ar valsts tiesību aktiem*, lai pierādītu, ka nav citu redzes funkciju traucējumu, tostarp jutīguma pret apžilbinošu gaismu, kontrasta jutības un vājas redzes krēslā. Vadītājs vai pretendents arī nokārto pozitīvu praktisko eksāmenu, ko veic kompetenta iestāde. **[Gr. 210]**

1. grupa

- (1) Pretendentiem uz vadītāja apliecību vai šādas apliecības atjaunošanu ir binokulārās redzes asums, vajadzības gadījumā lietojot koriģējošās lēcas, vismaz 0,5 (*decimālā notācija*), skatoties ar abām acīm kopā. **[Gr. 211]**

Turklāt horizontālais redzes lauks ir vismaz 120 grādi, bet tā plašums — vismaz 50 grādi pa kreisi un pa labi un 20 grādi uz augšu un uz leju. Nav redzes traucējumu 20 centrālo grādu rādiusā.

Ja ir konstatēta vai deklarēta progresējoša acu slimība, vadītāja apliecības var izdot vai atjaunot ar noteikumu, ka pretendentam regulāri veic pārbaudes kompetentā medicīnas iestādē.

- (2) Pretendentiem uz jaunu vadītāja apliecību vai šādas apliecības atjaunošanu, kuriem ir pilnīgs funkcionāls redzes zudums vienā acī vai kuri izmanto tikai vienu aci (piemēram, diplopijas gadījumā), redzes asums ir vismaz 0,5 (*decimālā notācija*), vajadzības gadījumā lietojot koriģējošas lēcas. Kompetenta medicīnas iestāde apstiprina, ka šis monokulārās redzes stāvoklis ir pastāvējis pietiekami ilgi, lai būtu notikusi adaptācija, un ka šīs acs redzes lauks atbilst 6. punkta 1. apakšpunkta prasībai. **[Gr. 212]**
- (3) Ja diplopija vai redzes zudums vienā acī konstatēts nesen, nosaka pietiekamu adaptācijas laikposmu (piemēram, seši mēneši), kura laikā vadīt transportlīdzekli nav atļauts. Pēc minētā laikposma beigām transportlīdzekļa vadīšana ir atļauta tikai pēc redzes speciālista un transportlīdzekļa vadīšanas eksperta labvēlīga atzinuma saņemšanas. *Iestāde var noteikt pagaidu prasības un, ja nepieciešams, ierobežojumus braukšanai naktī.* **[Gr. 213]**

2. grupa

- (4) Pretendentiem uz jaunu vadītāja apliecību vai šādas apliecības atjaunošanu redzes asums labāk redzošajai acij ir vismaz 0,8 (*decimālā notācija*) un sliktāk redzošajai acij — vismaz 0,1 (*decimālā notācija*), vajadzības gadījumā lietojot koriģējošas lēcas. Ja vērtību 0,8 un 0,1 sasniegšanai lieto koriģējošas lēcas, minimālo redzes asumu (0,8 un 0,1) panāk, to koriģējot vai nu ar brillēm, kuru stiprums nepārsniedz plus astoņas dioptrijas, vai ar kontaktlēcām. Korekcijai jābūt viegli panesamai. *Veselības pārbaudi var veikt ģimenes ārsts, kas izgājis 10. panta 8.a punktā minēto tiešsaistes apmācību.* [Gr. 214]

Turklāt abu acu horizontālais redzes lauks ir vismaz 160 grādi, bet tā plašums — vismaz 70 grādi pa kreisi un pa labi un 30 grādi uz augšu un uz leju. Nav redzes traucējumu 30 centrālo grādu rādiusā.

Vadītāja apliecību neizdod un neatjauno pretendentiem vai vadītājiem, kuriem ~~konstatēti~~ **konstatētas ievērojamas izmaiņas krāsas redzē un** kontrasta jutības traucējumi, **kā arī nepietiekama redze pēc apžilbināšanas, ja nav pagājis pietiekams atgūšanās laiks arī attiecībā uz labāk redzošo aci,** vai diplopija.
[Gr. 215]

Ja ir būtisks redzes zudums vienā acī, nosaka pietiekamu adaptācijas laikposmu (piemēram, seši mēneši), kura laikā personai vadīt transportlīdzekli nav atļauts. Pēc minētā laikposma beigām transportlīdzekļa vadīšana ir atļauta tikai pēc redzes speciālista un transportlīdzekļa vadīšanas eksperta labvēlīga atzinuma saņemšanas. **Kompetentā medicīnas iestāde var atļaut vadīt transportlīdzekli ar iespējamām prasībām un noteikt ierobežojumus.** [Gr. 216]

DZIRDE

7. Vadītāju apliecības 2. grupas pretendentiem vai vadītājiem var izdot vai atjaunot, pamatojoties uz kompetento medicīnas iestāžu atzinumu; īpašu vērību veselības pārbaudēs pievērš kompensācijas spējai.

PERSONAS AR FIZISKIEM TRAUCĒJUMIEM

8. Vadītāju apliecības neizdod vai neatjauno pretendentiem vai vadītājiem, kuriem ir balsta un kustību orgānu sistēmas sūdzības vai traucējumi, kas padara bīstamu motorizēta transportlīdzekļa vadīšanu.

1. grupa

- (1) Vadītāju apliecības ar konkrētiem ierobežojumiem var izdot pretendentiem vai vadītājiem ar fiziskiem traucējumiem pēc kompetentas medicīnas iestādes izdota atzinuma. Šis atzinums balstās uz attiecīgās sūdzības vai traucējuma novērtējumu un, ja nepieciešams, uz praktisku pārbaudi. Tajā arī norāda, kāda veida pārveidojumi transportlīdzeklī nepieciešami un to, vai vadītājam jālieto kāda ortopēdiska ierīce, ciktāl prasmju un uzvedības eksāmens parāda, ka ar tādu ierīci transportlīdzekļa vadīšana nebūtu bīstama.
- (2) Vadītāja apliecību jebkuram pretendentam vai vadītājam, kurš cieš no progresējošas slimības, var izdot vai atjaunot ar noteikumu, ka šai personai regulāri veic pārbaudes, lai pārliecinātos, ka viņa joprojām spēj pilnīgi droši vadīt transportlīdzekli.

Ja fiziskais traucējums ir nemainīgs, vadītāja apliecību var izdot vai atjaunot, nenosakot pretendentam regulāras veselības pārbaudes.

2. grupa

- (3) Kompetentā medicīnas iestāde pienācīgi ņem vērā papildu riskus un bīstamības, kas saistītas ar tādu transportlīdzekļu vadīšanu, kurus aptver šīs grupas definīcija.

SIRDS UN ASINSVADU SLIMĪBAS

9. Sirds un asinsvadu medicīniskie stāvokļi vai slimības var izraisīt pēkšņu smadzeņu funkciju pasliktināšanos, kas apdraud ceļu satiksmes drošību. Šie medicīniskie stāvokļi ir pamats, lai transportlīdzekļa vadīšanai noteiktu pagaidu vai pastāvīgus ierobežojumus.
 - (1) Šādu sirds un asinsvadu medicīnisko stāvokļu gadījumā vadītāja apliecības var izdot vai atjaunot norādīto grupu pretendentiem vai vadītājiem tikai pēc tam, kad šis medicīniskais stāvoklis ir efektīvi ārstēts un saņemta kompetenta medicīniskā atļauja un, ja nepieciešams, veiktas regulāras medicīniskās pārbaudes:

- a) bradiaritmijas (sinusa mezgla slimības un ierosas traucējumi) un tahiaritmijas (supraventrikulārās un ventrikulārās aritmijas) ar aritmijas medicīnisko stāvokļu izraisītu sinkopes vai sinkopes epizožu vēsturi (attiecas uz 1. un 2. grupu);
- b) bradiaritmijas: sinusa mezgla slimības un ierosas traucējumi ar otrās pakāpes *Mobica II* atrioventrikulāro (AV) blokādi, trešās pakāpes AV blokādi vai mainīgu kambara atzaru blokādi (attiecas tikai uz 2. grupu);
- c) tahiaritmijas (supraventrikulārās un ventrikulārās aritmijas) ar:
 - sirds strukturālo slimību un ilgstošu ventrikulāro tahikardiju (VT) (attiecas uz 1. un 2. grupu) vai
 - polimorfisku īslaicīgu VT, ilgstošu ventrikulāro tahikardiju vai ar norādi uz defibrilatoru (attiecas tikai uz 2. grupu);
- d) stenokardijas simptomi (attiecas uz 1. un 2. grupu);
- e) pastāvīga elektrokardiostimulatora implantācija vai nomaiņa (attiecas tikai uz 2. grupu);

- f) defibrilatora implantācija vai nomaiņa vai atbilstīgs vai neatbilstīgs defibrilatora šoks (attiecas tikai uz 1. grupu);
- g) sinkope (īslaicīgs samaņas un posturālā tonusa zudums, ko raksturo strauja iestāšanās, īslaicīgums un spontāna atveseļošanās un ko izraisa vispārēja smadzeņu nepietiekoša apasiņošana, ar iespējamu reflektoru izcelsmi, ar nezināmu cēloni, ja nav pierādījumu par pamatā esošu sirds slimību) (attiecas uz 1. un 2. grupu);
- h) akūts koronārais sindroms (attiecas uz 1. un 2. grupu);
- i) stabila stenokardija, ja simptomi neparādās pie mērenas fiziskās slodzes (attiecas uz 1. un 2. grupu);
- j) perkutāna koronārā intervence (*PCI*) (attiecas uz 1. un 2. grupu);
- k) koronārās artērijas šuntēšanas ķirurģija (*CABG*) (attiecas uz 1. un 2. grupu);
- l) trieka / pārejoša išēmiska lēkme (*TIA*) (attiecas uz 1. un 2. grupu);
- m) būtiska miega artērijas stenoze (attiecas tikai uz 2. grupu);

- n) maksimālais aortas diametrs pārsniedz 5,5 cm (attiecas tikai uz 2. grupu);
- o) sirds mazspēja:
 - Ņujorkas Sirds asociācijas klasifikācija (*NYHA*) I, II, III (attiecas tikai uz 1. grupu),
 - *NYHA* I un II, ja kreisā kambara izviedes frakcija ir vismaz 35 % (attiecas tikai uz 2. grupu);
- p) sirds transplantācija (attiecas uz 1. un 2. grupu);
- q) sirdsdarbības veicināšanas ierīces (attiecas tikai uz 1. grupu);
- r) sirds vārstuļu operācija (attiecas uz 1. un 2. grupu);
- s) ļaundabīga hipertensija (paaugstināts sistoliskais asinsspiediens ≥ 180 mmHg vai diastoliskais asinsspiediens ≥ 110 mmHg saistībā ar gaidāmiem vai progresējošiem orgānu bojājumiem) (attiecas uz 1. un 2. grupu);
- t) III kategorijas asinsspiediens (diastoliskais asinsspiediens ≥ 110 mmHg un/vai sistoliskais asinsspiediens ≥ 180 mmHg) (attiecas tikai uz 2. grupu);

- u) iedzimta sirdskaite (attiecas uz 1. un 2. grupu);
 - v) hipertrofiska kardiomiopātija, ja bez sinkopes (attiecas tikai uz 1. grupu);
 - w) garā *QT* intervāla sindroms ar sinkopi, *Torsade des Pointes* vai *QTc* > 500 ms (attiecas tikai uz 1. grupu).
- (2) Šādu sirds un asinsvadu medicīnisko stāvokļu gadījumā transportlīdzekļa vadītāja apliecības neizdod vai neatjauno pretendentiem vai vadītājiem, kuri pieder pie norādītajām grupām:
- a) defibrilatora implants (attiecas tikai uz 2. grupu);
 - b) perifēro asinsvadu slimība – krūšu un vēdera aortas aneirisma, ja maksimālais aortas diametrs ir tāds, ka tas rada ievērojamu pārrāvuma risku un tādējādi strauju un pēkšņu spēku zudumu (attiecas uz 1. un 2. grupu);
 - c) sirds mazspēja:
 - *NYHA* IV (attiecas tikai uz 1. grupu),
 - *NYHA* III un IV (attiecas tikai uz 2. grupu);

- d) sirdsdarbības veicināšanas ierīces (attiecas tikai uz 2. grupu);
- e) sirds vārstuļa slimība ar aortas vārstuļa nepietiekamību, mitrālo nepietiekamību vai mitrālo stenozi, ja funkcionālās spējas ir *NYHA* IV vai ja ir bijušas sinkopes epizodes (attiecas tikai uz 1. grupu);
- f) sirds vārstuļa slimība *NYHA* III vai IV, vai ar izsviedes frakciju (EF) zem 35 %, mitrālo stenozi un smagu plaušu hipertensiju vai ar smagu ehokardiogrāfisku aortas stenozi vai aortas stenozi, kas rada sinkopi; izņemot pilnīgi asimptomātisku smagu aortas stenozi, ja slodzes panesamības testa prasības ir izpildītas (attiecas tikai uz 2. grupu);
- g) strukturālās un elektriskās kardiomiopātijas — hipertrofiska kardiomiopātija ar sinkopes vēsturi, vai ja izpildās divi vai vairāki šādi nosacījumi: kreisā kambara (*LV*) sienas biezums > 3 cm, īslaicīga ventrikulārā tahikardija, pēkšņa nāve ģimenes vēsturē (starp pirmās pakāpes radniekiem), slodzes laikā nepaaugstinās asinsspiediens (attiecas tikai uz 2. grupu);

- h) garā *QT* intervāla sindroms ar sinkopi, *Torsade des Pointes* un *QTc* > 500 ms (attiecas tikai uz 2. grupu).
- i) Brugada sindroms ar sinkopi vai pēkšņu sirdsdarbības apstāšanos (attiecas uz 1. un 2. grupu).

Transportlīdzekļa vadītāja apliecības var izdot vai atjaunot izņēmuma gadījumos ar nosacījumu, ka to pienācīgi pamato kompetents medicīniskais atzinums un tiek veiktas regulāras medicīniskās pārbaudes, nodrošinot, ka persona vēl ir spējīga droši vadīt transportlīdzekli, ņemot vērā tās medicīnisko stāvokli.

(3) Citas kardiomiopātijas

Novērtē pēkšņas rīcībnespējas risku pretendentiem vai vadītājiem ar labi aprakstītām kardiomiopātijām (piemēram, aritmogēna labā kambara kardiomiopātija, dilatācijas kardiomiopātija, kateholamīnerģiska polimorfa ventrikulāra tahikardija un īsā *QT* intervāla sindroms) vai ar jaunām kardiomiopātijām, kādas var atklāt. Ir vajadzīgs rūpīgs speciālista izvērtējums. Jāņem vērā konkrētās kardiomiopātijas prognostiskās iezīmes.

- (4) Dalībvalstis var ierobežot transportlīdzekļa vadītāja apliecības izdošanu vai atjaunošanu pretendentiem, vai vadītājiem ar sirds un asinsvadu slimībām.

CUKURA DIABĒTS

10. Turpmākajos punktos piemēro šādas definīcijas:

“smaga hipoglikēmija” nozīmē to, ka ir vajadzīga citas personas palīdzība;

“atkārtota hipoglikēmija” nozīmē smagas hipoglikēmijas atkārtošanos 12 mēnešu laikā.

1. grupa

- (1) Vadītāju apliecības var izdot vai atjaunot pretendentiem vai vadītājiem, kas slimo ar cukura diabētu. Ja lieto zāles, atbilstoši katram gadījumam pretendentiem ir apstiprināts medicīniskais atzinums un jāiziet regulāras medicīniskās pārbaudes, kuru intervāls nedrīkst pārsniegt desmit gadus.
- (2) Pretendentam vai vadītājam, kurš slimo ar diabētu un lieto zāles, kuras var izraisīt hipoglikēmijas risku, jāpierāda, ka viņš apzinās hipoglikēmijas risku un spēj adekvāti kontrolēt šādu medicīnisko stāvokli, ***tostarp izmantojot pastāvīgas uzraudzības sistēmu, ja kompetentā medicīnas iestāde to uzskata par vajadzīgu.*** [Gr. 217]

Vadītāju apliecības netiek izdotas vai atjaunotas pretendentiem vai vadītājiem, kuri nepietiekami apzinās hipoglikēmijas problēmu.

Vadītāju apliecības neizdod vai neatjauno pretendentiem vai vadītājiem, kuriem konstatēta atkārtota smaga hipoglikēmija, izņemot gadījumus, ja tiem ir kompetents medicīniskais atzinums un tiek veiktas regulāras medicīniskās pārbaudes. Ja nomoda laikā ir atkārtota nopietna hipoglikēmija, vadītāja apliecības neizdod vai neatjauno uz laikposmu līdz 3 mēnešiem pēc pēdējās epizodes.

Transportlīdzekļa vadītāju apliecības var izdot vai atjaunot izņēmuma gadījumos ar nosacījumu, ka to pienācīgi pamato kompetents medicīniskais atzinums un tiek veiktas regulāras medicīniskās pārbaudes, nodrošinot, ka persona vēl ir spējīga droši vadīt transportlīdzekli, ņemot vērā tās medicīnisko stāvokli.

2. grupa

- (3) Var apsvērt to, vai izdot/atjaunot 2. grupas vadītāju apliecības vadītājiem, kuri slimo ar cukura diabētu. Ja tiek lietotas zāles, kuras var izraisīt hipoglikēmiju (t. i., insulīns un dažas tabletes), ņem vērā šādus kritērijus:

- a) pēdējos 12 mēnešos nopietni hipoglikēmijas gadījumi nav konstatēti;
- b) vadītājs pilnībā apzinās hipoglikēmijas risku;
- c) vadītājam ir jāpierāda medicīniskā stāvokļa adekvāta kontrole, izmantojot glikozes satura asinīs sensorus, insulīna sūkni, insulīna pildspalvu un/vai hibrīda slēgto cilpu vismaz divreiz dienā un pirms transportlīdzekļa vadīšanas;
- d) vadītājam ir jāpierāda, ka viņš saprot hipoglikēmijas risku;
- e) nav citu diabēta radītu komplikāciju, kas traucētu vadīt transportlīdzekli.

Turklāt minētajos gadījumos šādas apliecības izsniedz *vai atjauno*, pamatojoties uz kompetentas medicīnas iestādes *pozitīvu* atzinumu un regulārām medicīniskām pārbaudēm, kuru *veic ārsts speciālists un kuru* intervāls nepārsniedz trīs gadus. [Gr. 218]

- (4) Par smagu hipoglikozes gadījumu nomodā, pat ja tas nav saistīts ar transportlīdzekļa vadīšanu, ziņo, un tas var būt par cēloni apliecības statusa pārskatīšanai.

NEIROLOĢISKĀS SLIMĪBAS UN OBSTRUKTĪVĀS MIEGA APNOJAS SINDROMS

11. Pretendentiem ar neiroloģiskām slimībām un obstruktīvās miega apnojas sindromu piemēro šādus noteikumus.

NEIROLOĢISKĀS SLIMĪBAS

- (1) Pretendentiem vai vadītājiem ar smagām neiroloģiskām slimībām vadītāja apliecību neizdod vai neatjauno, ja vien pieteikums nav pamatots ar apstiprinātu *pozitīvu* medicīnisku atzinumu, ***ko sniedzis medicīnas speciālists vai kompetenta medicīnas iestāde.*** [Gr. 219]

Ņem vērā neiroloģiskus traucējumus, kas saistīti ar ***attīstības apstākļiem,*** slimībām, ***medicīnisku*** vai ķirurģisku iejaukšanos un kas ietekmē centrālo vai perifēro nervu sistēmu, novedot pie ***kognitīviem, uzvedības,*** sensoriskiem vai motoriskiem traucējumiem un ietekmējot ***sniegumu/funkciju,*** līdzsvara sajūtu un koordināciju, saistībā ar funkcionālo ietekmi. ~~⚠~~ ***Jāņem vērā traucējumu progresēšanas risks.*** ***risks un zāļu lietošanas ievērošana.*** Tādos gadījumos, ja pastāv medicīniskā stāvokļa pasliktināšanās risks, vadītāja apliecības izdošana vai atjaunošana var būt atkarīga no periodiska novērtējuma. [Gr. 220]

OBSTRUKTĪVĀS MIEGA APNOJAS SINDROMS

(2) Turpmākajos punktos:

“mērens obstruktīvās miega apnojas sindroms” ir apnoju un hipopnoju skaits stundā (apnojas un hipopnojas indekss) no 15 līdz 29;

“smags obstruktīvās miega apnojas sindroms” ir apnojas un hipopnojas indekss no 30 un vairāk; abi ir saistīti ar pārmērīgu miegainību dienas laikā.

(3) Pretendentiem vai vadītājiem, par kuriem ir aizdomas par mērenu vai smagu obstruktīvās miega apnojas sindromu, vadītāja apliecību neizdod un neatjauno, iekams nav saņemts padziļināts apstiprināts medicīniskais atzinums. Līdz diagnoze tiek apstiprināta, šiem pretendentiem vai vadītājiem var ieteikt atturēties no transportlīdzekļa vadīšanas.

(4) Vadītāja apliecību var izdot tiem pretendentiem vai vadītājiem ar mērenu vai smagu obstruktīvās miega apnojas sindromu, kuri apliecina, ka savu slimību tie pietiekami kontrolē un ievēro piemērotu ārstēšanu, un parāda miegainības mazināšanos, ko apstiprina oficiāls medicīniskais atzinums.

- (5) Pretendentiem vai vadītājiem ar mērenu vai smagu obstruktīvās miega apnojas sindromu, kuri uzsākuši ārstēšanu, ne retāk kā reizi trijos gados 1. grupas vadītājiem un ne retāk kā reizi gadā 2. grupas vadītājiem veic regulāras veselības pārbaudes, lai noteiktu, kāda ir pacienta līdzestība, vai ārstēšana tiek labi uzraudzīta un vai ir vajadzīgs ārstēšanu turpināt.

EPILEPSIJA

12. Epileptiskas lēkmes vai citi pēkšņi apziņas traucējumi ir nopietns ceļu satiksmes drošības apdraudējums, ja tie rodas personai, kura vada motorizētu transportlīdzekli.

Turpmākajos punktos:

“epilepsija” ir medicīnisks stāvoklis, kad attiecīgajai personai ir bijušas divas vai vairāk epileptiskas lēkmes mazāk nekā piecu gadu laikā;

“provocēta epileptiskā lēkme” ir identificējama lēkme, kurai ir atpazīstams to izraisošais faktors, ko var novērst.

Personai, kurai ir sākotnēja vai izolēta lēkme vai samaņas zudums, iesaka nevadīt transportlīdzekli. Ir vajadzīgs speciālista ziņojums, kurā norādīts laikposms, kurā persona nedrīkst vadīt transportlīdzekli, un turpmāk veicamie pasākumi.

Ir ārkārtīgi svarīgi konstatēt personas konkrēto epileptisko sindromu un epileptiskās lēkmes veidu, lai varētu veikt atbilstošu minētās personas pārbaudi saistībā ar transportlīdzekļa vadīšanas drošību (ieskaitot turpmāko lēkmju rašanās risku) un noteikt atbilstošu terapiju. To dara neirologs.

1. grupa

- (1) To vadītāju apliecības, kuri pieder pie 1. grupas vadītājiem un slimo ar epilepsiju, pārskata tik ilgi, līdz vismaz piecus gadus nav bijušas lēkmes.

Ja personai ir epilepsija, ir uzskatāms, ka nav izpildīti kritēriji, lai saņemtu beznosacījumu vadītāja apliecību. Iestādei, kas izsniedz vadītāju apliecības, nosūta paziņojumu.

- (2) Provocēta epileptiskā lēkme. Pretendentu, kuram ir šāda veselības problēma, kas, vadot transportlīdzekli, visticamāk, neatkārtosies, izskatot katru gadījumu atsevišķi, var atzīt par spējīgu vadīt transportlīdzekli ar noteikumu, ka ir saņemts neirologa atzinums (vajadzības gadījumā novērtējumu sagatavo saskaņā ar citām attiecīgajām III pielikuma iedaļām (piemēram, alkohola vai citu blakusslimību gadījumā)).
- (3) Pirmā vai vienīgā neprovocētā lēkme. Pretendentu, kuram bijusi pirmā neprovocētā epileptiskā lēkme, var atzīt par spējīgu vadīt transportlīdzekli, ja sešu mēnešu laikā viņam nav bijušas lēkmes un ja ir atbilstošs medicīniskais novērtējums. Valsts iestādes var vadītājiem, kuriem ir zināmi labi prognozes rādītāji, atļaut agrāk atsākt vadīt transportlīdzekli.
- (4) Citi bezsamaņas veidi. Bezsamaņas gadījumus izvērtē atbilstīgi to biežumam transportlīdzekļa vadīšanas laikā.
- (5) Epilepsija. Ja gada laikā vadītājiem vai pretendentiem nav bijušas lēkmes, viņi drīkst vadīt transportlīdzekli.

- (6) Lēkmes, kas izpaužas tikai miegā. Pretendentam vai vadītājam, kuram nav bijušas citu veidu epileptiskās lēkmes kā tikai miegā, drīkst atļaut vadīt transportlīdzekli, ja šī kārtība paredzēta laikposmam, kas nav īsāks par laikposmu, kas noteikts epileptisko lēkmju gadījumā. Ja ir konstatēti lēkmju gadījumi nomodā, vadītāja apliecību var izdot tikai tad, ja viena gada laikā nav bijušas lēkmes (sk. "Epilepsija" 12. punkta 5. apakšpunktā).
- (7) Lēkmes, kas neietekmē apziņu vai spēju rīkoties. Pretendentam vai vadītājam, kuram nav bijušas citu veidu lēkmes kā tikai lēkmes, kas neietekmē apziņu un nerada funkcionālus traucējumus, drīkst atļaut vadīt transportlīdzekli, ja šī kārtība paredzēta laikposmam, kas nav īsāks par laikposmu, kas noteikts epileptisko lēkmju gadījumā. Ja ir konstatēti citi lēkmju gadījumi, vadītāja apliecību var izdot tikai tad, ja viena gada laikā nav bijušas lēkmes (sk. "Epilepsija" 12. punkta 5. apakšpunktā).

- (8) Lēkmes, ko izraisa ārsta norīkotas epilepsijas terapijas izmaiņas vai samazināšana. Pacientam var ieteikt nevadīt transportlīdzekli sešus mēnešus, sākot no zāļu lietošanas samazināšanas perioda sākuma, un sešus mēnešus pēc ārstēšanas pārtraukšanas. Ja ārsta ieteiktajā zāļu pārtraukšanas vai maiņas periodā parādās lēkmes, trīs mēnešus nedrīkst vadīt transportlīdzekli, ja atsāk iepriekš noteikto efektīvo ārstēšanu.
- (9) Stāvoklis pēc operācijas epilepsijas ārstēšanai: sk. "Epilepsija" 12. punkta 5. apakšpunktā.

2. grupa

- (10) Pretendents nedrīkst lietot pretepilepsijas zāles noteiktajā laikposmā, kad nav lēkmju. Ir veikti atbilstoši turpmākie medicīniskie pasākumi. Plaša neiroloģiskā izmeklēšana ir parādījusi, ka nav ne attiecīgas cerebrālās patoloģijas, ne epileptiskas aktivitātes, kas būtu konstatēta elektroencefalogrammā (EEG). Pēc akūtām lēkmēm veic EEG un atbilstošu neiroloģisko izmeklēšanu.

- (11) Provocēta epileptiskā lēkme. Pretendentu, kuram epileptisko lēkmi izraisījis atpazīstams faktors, kas, vadot transportlīdzekli, visticamāk, neatkārtosies, ***vienīgi*** izskatot katru gadījumu atsevišķi ***attiecībā uz transportlīdzekļiem, kas paredzēti privātai lietošanai un nav paredzēti citu personu pārvadāšanai***, var atzīt par spējīgu vadīt transportlīdzekli ar noteikumu, ka ir saņemts neirologa atzinums. Pēc akūtām lēkmēm veic EEG un atbilstošu neiroloģisko izmeklēšanu. **[Gr. 222]**

Persona, kurai ir strukturāls intracerebrāls bojājums, kas palielina lēkmju risku, nedrīkst vadīt 2. grupas transportlīdzekļus, kamēr epilepsijas risks nav samazinājies vismaz līdz 2 % gadā. Vajadzības gadījumā novērtējumu sagatavo saskaņā ar citām attiecīgajām III pielikuma iedaļām (piemēram, alkohola gadījumā).

- (12) Pirmā vai vienīgā neprovocētā lēkme. Pretendentu, kuram bijusi pirmā neprovocētā epileptiskā lēkme, var atzīt par spējīgu vadīt transportlīdzekli, ja piecu gadu laikā viņam nav bijušas lēkmes, viņš nav lietojis pretepilepsijas zāles un viņam ir veikta atbilstoša neiroloģiskā izmeklēšana. ~~Valsts iestādes var vadītājiem, kuriem ir zināmi labi prognozes rādītāji, atļaut agrāk atsākt vadīt transportlīdzekli.~~ **[Gr. 223]**

- (13) Citi bezsamaņas veidi. Bezsamaņas gadījumus izvērtē atbilstīgi to biežumam transportlīdzekļa vadīšanas laikā. Lēkmju atkārtotāšanās risks gadā ir 2 % vai mazāks.
- (14) Epilepsija. 10 gadu laikā nav bijušas turpmākas lēkmes, un tas ir panākts bez pretepilepsijas zālēm. Valsts iestādes var vadītājiem, kuriem ir zināmi labi prognozes rādītāji, atļaut agrāk atsākt vadīt transportlīdzekli. Tas attiecas arī uz jauniešu epilepsijas gadījumiem.

Noteikti traucējumi (piemēram, arteriovenozā malformācija vai intracerebrālā hemorāģija) var palielināt lēkmes draudus, pat ja lēkmes vēl nav bijušas. Šādā situācijā novērtējumu veic kompetenta medicīnas iestāde. Lai būtu iespējams izdot vadītāja apliecību, lēkmes riskam gadā jābūt 2 % vai mazākam.

GARĪGA RAKSTURA TRAUCĒJUMI

13. Pretendentiem vai vadītājiem ar garīga rakstura vai intelektuālās attīstības traucējumiem piemēro šādus noteikumus.

1. grupa

- (1) Vadītāju apliecības neizsniedz un neatjauno pretendentiem vai vadītājiem ar:
- a) smagiem iedzimtiem vai slimības, traumas vai neiroķirurģiskas operācijas rezultātā iegūtiem garīga rakstura, ***kognitīviem vai uzvedības*** traucējumiem; [Gr. 224]
 - b) ~~smagiem intelektuālās attīstības traucējumiem; [Gr. 225]~~
 - c) ~~smagām uzvedības problēmām, ar novecošanu saistītām uzvedības problēmām~~ vai personības traucējumiem, kas būtiski pasliktina spriestspēju, uzvedību vai pielāgošanās spējas, [Gr. 226]

ja vien pieteikums nav pamatots ar apstiprinātu medicīnisko atzinumu un vajadzības gadījumā tiek veiktas regulāras veselības pārbaudes.

2. grupa

- (2) Kompetentā medicīnas iestāde pienācīgi ņem vērā papildu riskus un bīstamības, kas saistītas ar tādu transportlīdzekļu vadīšanu, kurus aptver šīs grupas definīcija. ***Kompetentā medicīnas iestāde var noteikt pagaidu prasības vai noteikt braukšanas ierobežojumus.*** [Gr. 227]

ALKOHOLS

14. Alkohola lietošana ir ievērojams apdraudējums ceļu satiksmes drošībai. Ņemot vērā problēmas mērogus, profesionālajiem medicīnas darbiniekiem ir jābūt ļoti modriem.

1. grupa

- (1) Vadītāju apliecības neizdod vai neatjauno pretendentiem vai vadītājiem, kam ir alkohola atkarība ***lietošanas izraisīti traucējumi*** vai kas nespēj atturēties no alkohola lietošanas un vienlaicīgas transportlīdzekļa vadīšanas, ja vien netiek piemēroti atbilstīgi ierobežojumi, ***tiem piedaloties rehabilitācijas programmās, tostarp īstenojot pārraudzību un medicīnisku uzraudzību un*** izmantojot tehnoloģijas, kuras ļauj kompensēt šo atkarību (~~piemēram,~~ ***tostarp*** prasot obligāti izmantot alkometrisku autobloķētāju). **[Gr. 228]**

Pretendentiem vai vadītājiem, kas agrāk ir bijuši alkohola atkarībā, var izdot vai atjaunot transportlīdzekļa vadītāja apliecības bez turpmākiem ierobežojumiem pēc pārbaudīta atturības perioda un, ja ir apstiprināts medicīniskais atzinums un tiek veiktas regulāras veselības pārbaudes ***kompetentā medicīnas iestādē.*** **[Gr. 229]**

2. grupa

- (2) Kompetentā medicīnas iestāde pienācīgi ņem vērā papildu riskus un bīstamības, kas saistītas ar tādu transportlīdzekļu vadīšanu, kurus aptver šīs grupas definīcija.

(2a) Kompetentā medicīnas iestāde var noteikt ierobežota ilguma prasības un, ja nepieciešams, ierobežojumus braukšanai. [Gr. 230]

ZĀLES UN MEDICĪNISKIE PRODUKTI

15. Zālēm un medicīniskajiem produktiem piemēro šādus noteikumus.

Pārmērīga lietošana

- (1) Neatkarīgi no tā, kādas kategorijas vadītāja apliecība tiek prasīta, vadītāju apliecības ~~neizsniedz vai neatjauno~~ pretendentiem vai vadītājiem, kas ir ~~psihotropo vielu atkarībā~~ **lieto psihotropās vielas** vai kas nav šādu vielu atkarībā, bet regulāri tās pārmērīgi lieto: **narkotikas**. [Gr. 231]

Regulāra lietošana

1. grupa

- (2) Vadītāju apliecības neizdod vai neatjauno pretendentiem vai vadītājiem, kas vienalga kādā formā **ļauņprātīgi vai** regulāri lieto psihotropās vielas, ~~kas var traucēt spēju droši vadīt transportlīdzekli, un ja uzņemtais daudzums var negatīvi ietekmēt transportlīdzekļa vadīšanu.~~ **ietekmēt spēju vadīt transportlīdzekli.** Tas attiecas uz visām citām zālēm vai to kombinācijām, kas ietekmē spēju vadīt transportlīdzekli.

Kompetentā medicīnas iestāde var noteikt ierobežota ilguma prasības un, ja nepieciešams, ierobežojumus braukšanai. [Gr. 232]

2. grupa

- (3) Kompetentā medicīnas iestāde pienācīgi ņem vērā papildu riskus un bīstamības, kas saistītas ar tādu transportlīdzekļu vadīšanu, kurus aptver šīs grupas definīcija, **un var noteikt ierobežota ilguma prasības un, ja nepieciešams, ierobežojumus braukšanai. [Gr. 233]**

NIERU SLIMĪBAS

16. Pretendentiem ar nieru slimībām piemēro šādus noteikumus.

1. grupa

(1) Vadītāju apliecības var izdot vai atjaunot pretendentiem un vadītājiem, kas slimo ar smagu nieru mazspēju, ja ir apstiprināts medicīniskais atzinums un tiek veiktas regulāras veselības pārbaudes.

2. grupa

(2) Vadītāju apliecības nedrīkst izdot vai atjaunot pretendentiem vai vadītājiem, kas slimo ar smagu un neatgriezenisku nieru mazspēju, izņemot ārkārtas gadījumus, kad ir pietiekami pamatots apstiprināts medicīniskais atzinums un tiek veiktas regulāras veselības pārbaudes.

DAŽĀDI NOTEIKUMI

17. Par dažādiem noteikumiem uzskata turpmāk izklāstītos noteikumus.

1. grupa

- (1) Vadītāju apliecības drīkst izdot pretendentiem vai vadītājiem, kam ir bijusi veikta orgānu transplantācija vai mākslīgā implantācija, kas ietekmē spēju vadīt transportlīdzekli, ja ir apstiprināts medicīniskais atzinums un vajadzības gadījumā tiek veiktas regulāras veselības pārbaudes.

2. grupa

- (2) Kompetentā medicīnas iestāde pienācīgi ņem vērā papildu riskus un bīstamības, kas saistītas ar tādu transportlīdzekļu vadīšanu, kurus aptver šīs grupas definīcija.

Parasti, ja pretendenti vai vadītāji slimo ar jebkuru slimību, kas nav minēta šā pielikuma punktos, bet var būt saistīta ar vai būt par cēloni funkcionālai mazspējai, kura ietekmē drošību pie stūres, vadītāju apliecības neizdot vai neatjauno, ja vien pieteikumam nav pievienots apstiprināts medicīniskais atzinums un vajadzības gadījumā tiek veiktas regulāras veselības pārbaudes.

IV PIELIKUMS

MINIMĀLIE STANDARTI PERSONĀM, KURAS PIENĒM PRAKTISKOS BRAUKŠANAS EKSĀMENUS

1. Eksaminētājam nepieciešamās kompetences
 - (1) Personai, kurai ir tiesības veikt praktiskos novērtējumus motorizētā transportlīdzeklī par pretendenta vadīšanas prasmi, ir jābūt zināšanām, prasmēm un izpratnei par jomām, kas uzskaitītas 1. punkta 2.–6. apakšpunktā.
 - (2) Eksaminētāja kompetence ļauj izvērtēt tā kandidāta prasmi, kurš kārtos sev vēlamās kategorijas vadītāja apliecības iegūšanai nepieciešamo braukšanas eksāmenu.
 - (3) Zināšanas un izpratne par braukšanu un vērtēšanu:
 - a) braukšanas uzvedības teorija;
 - b) bīstamas situācijas atpazīšana un izvairīšanās no negadījuma;

- c) programma, uz ko balstās braukšanas eksāmena prasības;
- d) braukšanas eksāmena prasības;
- e) attiecīgi tiesību akti ceļu un satiksmes jomā, tostarp Savienības un valsts tiesību akti un skaidrojošas pamatnostādnes;
- f) vērtēšanas teorija un tehnikas;
- g) piesardzīga braukšana;
- ga) *izpratne par nemotorizētu satiksmes dalībnieku neaizsargātību un uzmanību pievēršana tam. [Gr. 234]***

(4) Vērtēšanas prasmes:

- a) spēja rūpīgi vērot, pārraudzīt un izvērtēt kandidāta veikumu kopumā, jo īpaši:
- b) pareiza un visaptveroša bīstamu situāciju atpazīšana;
- c) šādu situāciju iemesla un iespējamo seku precīza noteikšana;

- d) kompetences sasniegšana un kļūdu atpazīšana;
- e) novērtējuma viendabīgums un konsekvence;
- f) ātra informācijas uztveršana un būtiskāko aspektu noteikšana;
- g) situācijas prognozēšana, potenciālu sarežģījumu identificēšana un to risinājuma stratēģiju izstrādāšana;
- h) savlaicīgas un konstruktīvas atgriezeniskās saites nodrošināšana.

(5) Personīgā braukšanas prasme:

personai, kurai ir tiesības pieņemt praktisko eksāmenu kādas vadītāja apliecības kategorijas iegūšanai, pašai ir jāspēj vadīt attiecīgā veida motorizētais transportlīdzeklis nemainīgi augstā braukšanas kvalitātē.

(6) Pakalpojuma kvalitāte:

- a) noteikt un pretendētājam darīt zināmu, ko var sagaidīt eksāmena laikā;
- b) skaidri sazināties, izvēloties saturu, stilu un valodu, lai pielāgotos klausītājiem un kontekstam, un atbildēt uz pretendenta jautājumiem;
- c) nodrošināt skaidru atgriezenisko saiti attiecībā uz eksāmena rezultātu;

d) izturēties pret pretendentiem ar cieņu un bez diskriminācijas.

(7) Zināšanas par transportlīdzekļa tehniskajiem un fizikālajiem aspektiem:

a) zināšanas par tādiem transportlīdzekļa tehniskajiem aspektiem kā stūrēšana, riepas, bremzes, lukturi, jo īpaši attiecībā uz motocikliem un smagajiem automobiļiem;

b) iekraušanas drošība;

c) zināšanas par tādiem transportlīdzekļa fizikālajiem aspektiem kā ātrums, berze, dinamika, enerģija.

(8) Degvielu/enerģiju ekonomējoša un videi draudzīga braukšanas maniere.

2. Vispārīgi noteikumi

(1) B kategorijas braukšanas eksaminētājam:

a) ir B kategorijas vadītāja apliecība vismaz 3 gadus;

b) ir vismaz 23 gadu vecums;

c) ir šā pielikuma 3. punktam atbilstīga pamatkvalifikācija un pēc tās apgūts šā pielikuma 4. punktā noteiktais kvalitātes nodrošinājums un periodiskas apmācības;

- d) ir pabeigta vismaz 3. līmeņa profesionālā izglītība, kā noteikts Starptautiskajā standartizētajā izglītības klasifikācijā (*ISCED*)¹;
- e) nav atļauts vienlaikus strādāt par algotu braukšanas instruktoru autoskolā.

(2) Pārējo kategoriju braukšanas eksaminētājam:

- a) ir attiecīgās kategorijas vadītāja apliecība vai līdzvērtīgas zināšanas, kas iegūtas ar atbilstīgu profesionālo kvalifikāciju;
- b) ir šā pielikuma 3. punktam atbilstīga pamatkvalifikācija un pēc tās apgūts šā pielikuma 4. punktā noteiktais kvalitātes nodrošinājums un periodiskas apmācības;
- c) jābūt bijušam kvalificētam B kategorijas pretendentu eksaminētājam vismaz 3 gadus; šo termiņu var neņemt vērā, ja minētais eksaminētājs var pierādīt, ka:

¹ [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=International_Standard_Classification_of_Education_\(ISCED\)#Implementation_of_ISCED_2011_.28levels_of_education.29](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=International_Standard_Classification_of_Education_(ISCED)#Implementation_of_ISCED_2011_.28levels_of_education.29).

- i) viņam ir vismaz 5 gadu autovadītāja pieredze attiecīgajā kategorijā, vai
- ii) viņam ir augstāka līmeņa vadīšanas spējas teorētisks un praktisks novērtējums nekā vajadzīgs vadītāja apliecības iegūšanai, tādējādi šī prasība ir lieka;
- d) ir pabeigta vismaz 3. līmeņa profesionālā izglītība, kā noteikts Starptautiskajā standartizētajā izglītības klasifikācijā (*ISCED*);
- e) nav atļauts vienlaikus strādāt par algotu braukšanas instruktoru autoskolā.

(3) Saderības

- a) Dalībvalstis var atļaut eksaminētājam pieņemt braukšanas eksāmenu AM, A1, A 2 un A kategorijai, ja eksaminētājs ir ieguvis 3. punktā minēto pamatkvalifikāciju kādā no minētajām kategorijām.

- b) Dalībvalstis var atļaut eksaminētājam pieņemt braukšanas eksāmenu C1, C, D1 un D kategorijai, ja eksaminētājs ir ieguvis 3. punktā minēto pamatkvalifikāciju kādā no minētajām kategorijām.
- c) Dalībvalstis var atļaut eksaminētājam pieņemt braukšanas eksāmenu BE, C1E, CE, D1E un DE kategorijai, ja eksaminētājs ir ieguvis 3. punktā minēto pamatkvalifikāciju kādā no minētajām kategorijām.

3. Pamatkvalifikācija

(1) Sākotnējā apmācība

- a) Pirms kādai personai tiek dota atļauja pieņemt braukšanas eksāmenu, tā sekmīgi pabeidz apmācības programmu, ko dalībvalsts var noteikt, lai iegūtu 1. punktā paredzēto kompetenci.
- b) Dalībvalstis nosaka, vai katras konkrētas apmācības programmas saturs attieksies uz atļaujas izdošanu eksaminētājam pieņemt vienas vai vairāku vadītāja apliecību kategoriju pretendentu braukšanas eksāmenu.

(2) Eksaminēšanas

- a) Pirms kādai personai tiek dota atļauja pieņemt braukšanas eksāmenu, tā pierāda pietiekama līmeņa zināšanas, izpratni, prasmes un piemērotību 1. punktā noteiktajos jautājumos.
- b) Dalībvalstīs darbojas eksaminēšanas process, kurā no pedagoģiskā viedokļa novērtē personas kompetenci 1. punktā un jo īpaši 1. punkta 4. apakšpunktā noteiktajos jautājumos. Eksāmena process ir pieejams² un satur gan teorētisko, gan praktisko daļu. Ja tas ir lietderīgi, var izmantot datorizētu novērtēšanu. Detaļas attiecībā uz katra atsevišķa eksāmena un novērtējuma raksturu un ilgumu eksaminēšanas ietvaros ir katras dalībvalsts kompetencē.
- c) Dalībvalstis nosaka, vai katras konkrētās eksaminēšanas saturs attieksies uz atļaujas izdošanu eksaminētajam pieņemt vienas vai vairāku vadītāja apliecības kategoriju pretendentu braukšanas eksāmenu.

² Saskaņā ar Eiropas Pieklūstamības aktā (Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/882 (2019. gada 17. aprīlis) par produktu un pakalpojumu pieklūstamības prasībām) noteiktajām pieklūstamības prasībām.

4. Kvalitātes nodrošināšana un periodiska apmācība

(1) Kvalitātes nodrošināšana

- a) Dalībvalstīs ir kvalitātes nodrošināšanas pasākumi, kas ļauj uzturēt braukšanas eksaminētāju augstu līmeni.
- b) Kvalitātes nodrošināšanas pasākumos ietver eksaminētāju darba uzraudzību, viņu tālākizglītību un akreditācijas atjaunošanu, nepārtrauktu profesionālās kvalifikācijas celšanu un viņu pieņemto braukšanas eksāmenu rezultātu periodisku pārskati.
- c) Dalībvalstis nodrošina, ka ikviens eksaminētājs reizi gadā tiek pakļauts uzraudzībai, veicot 4. punkta 1. apakšpunkta b) punktā uzskaitītos kvalitātes nodrošināšanas pasākumus. Turklāt dalībvalstis nodrošina, ka ikviens eksaminētājs reizi piecos gados tiek novērots, kad pieņem braukšanas eksāmenus kopumā vismaz pusi dienas tā, lai būtu iespējams novērot vairāku eksāmenu pieņemšanu. Ja konstatē neatbilstības, īsteno korektīvus pasākumus. Persona, kas veic pārraudzību, ir persona, kuru dalībvalsts ir pilnvarojusi šajā nolūkā.

- d) Ja eksaminētājam ir atļauts pieņemt braukšanas eksāmenus vairāk nekā vienā kategorijā, dalībvalstis var noteikt, ka sekmīga vienas kategorijas eksāmena uzraudzības prasības izpilde atbilst vairāku kategoriju braukšanas eksāmenu uzraudzības prasības sekmīgai izpildei.
- e) Braukšanas eksāmena norisi pārtrauga un uzrauga dalībvalsts pilnvarota *neatkarīga* iestāde, lai nodrošinātu, ka vērtēšana tiek veikta korekti un konsekventi. [Gr. 235]

(2) Periodiska apmācība

- a) Dalībvalstis nodrošina, ka eksaminētāji eksaminēšanas tiesību saglabāšanas nolūkā neatkarīgi no tā, cik kategoriju eksāmenus viņi ir akreditēti pieņemt:
 - i) reizi divos gados saņem vismaz vienu periodisko apmācību četru dienu garumā, lai:
 - saglabātu un atjaunotu vajadzīgās zināšanas un eksaminēšanas *un komunikācijas* prasmes, [Gr. 236]

- attīstītu jaunas prasmes, kuras kļuvušas būtiskas profesionālajā darbībā,
 - nodrošinātu, ka eksaminētāji turpina pieņemt braukšanas eksāmenu godīgi un vienveidīgi;
- ii) reizi piecos gados saņem vismaz vienu periodisko apmācību piecu dienu garumā, lai
- attīstītu un uzturētu vajadzīgās praktiskās braukšanas iemaņas.
- b) Dalībvalstis veic pienācīgus pasākumus, lai nodrošinātu, ka tiem eksaminētājiem, kuru darbā kvalitātes nodrošināšanas sistēma ir konstatējusi būtiskus trūkumus, tiek ātri sniegta specifiska periodiskā apmācība.
- c) Periodiskā apmācība var notikt instruktāžas veidā, klases nodarbībās, tradicionālās apmācības vai datorapmācības formā, un tā var notikt individuāli vai grupās. Tajā var iekļaut akreditācijas atjaunošanu atbilstīgi noteiktām prasībām, ja dalībvalstis to uzskata par piemērotu.

- d) Ja vienam eksaminētājam ir atļauts pieņemt braukšanas eksāmenus vairākās kategorijās, dalībvalstis var noteikt, ka sekmīga vienas kategorijas eksāmena uzraudzības prasības izpilde atbilst vairāku kategoriju braukšanas eksāmenu uzraudzības prasības sekmīgai izpildei, kā noteikts 4. punkta 2. apakšpunkta e) punktā.
- e) Ja 24 mēnešu laikposmā eksaminētājs nav pieņēmis nevienu eksāmenu kādā noteiktā kategorijā, viņam veic piemērotu atkārtoto novērtēšanu, pirms tiek dota atļauja pieņemt braukšanas eksāmenu attiecīgajā kategorijā. Minētā atkārtotā novērtēšana var notikt kā daļa no 4. punkta 2. apakšpunkta a) punktā noteiktās prasības izpildes.

Iegūtās tiesības

- (1) Dalībvalstis var personām, kurām tieši pirms ~~Direktīvas 2006/126/EK noteikumu šīs direktīvas~~ spēkā stāšanās bija atļauja pieņemt braukšanas eksāmenus, arī turpmāk atļaut pieņemt braukšanas eksāmenus, neskatoties uz to, ka viņiem nav dota atļauja saskaņā ar 2. punkta vispārīgajiem nosacījumiem vai nav 3. punktā noteiktās pamatkvalifikācijas. **[Gr. 237]**
- (2) Tomēr uz tādiem eksaminētājiem attiecas regulāra uzraudzība un 4. punktā noteiktie kvalitātes nodrošināšanas pasākumi.

V PIELIKUMS

MINIMĀLĀS PRASĪBAS VADĪTĀJU APMĀCĪBAI UN EKSAMINĒŠANAI ATTIECĪBĀ UZ SASTĀVIEM, KĀ NOTEIKTS 6. PANTA 1. PUNKTA C) APAKŠPUNKTA OTRĀ IEVILKUMA OTRAJĀ DAĻĀ

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai:
 - a) apstiprinātu un uzraudzītu apmācību, kas noteikta 10. panta 1. punkta d) apakšpunktā, vai
 - b) organizētu prasmju un uzvedības eksāmenu, kas noteikts 10. panta 1. punkta d) apakšpunktā.

2. Vadītāja apmācības ilgums ir vismaz 7 stundas.

3. Vadītāja apmācības saturs

Vadītāja apmācība aptver zināšanas, prasmes un uzvedību, kā aprakstīts II pielikuma 2. un 7. punktā. Īpašu uzmanību pievērš transportlīdzekļa kustības dinamikai, drošības kritērijiem, velkošajam transportlīdzeklī un piekabei (sakabes mehānismam), pareizai kravas uzkrāšanai un drošības drošības stiprinājumiem.

Praktiskajā daļā iekļauj šādus uzdevumus: paātrinājums, palēninājums, atpakaļgaita, bremzēšana, bremzēšanas ceļš, joslu mainīšana, bremzēšana / izvairīšanās manevrs, piekabes svārstības, piekabes savienošana ar mehānisko transportlīdzekli un atvienošana no tā, novietošana stāvvietā.

Katrs apmācības dalībnieks veic praktisko daļu un pierāda savu prasmi un uzvedību uz koplietošanas ceļiem.

Apmācībā izmanto transportlīdzekļu sastāvus, kuri atbilst tai vadītāja apliecības kategorijai, kuru pretendenti vēlas iegūt.

4. Prasmju un uzvedības eksāmena ilgums un saturs

Eksāmena ilgums un nobrauktais attālums ir pietiekams, lai novērtētu prasmi un uzvedību, kā noteikts 3. punktā.

VI PIELIKUMS

PRASĪBU MINIMUMS BRAUKŠANAS APMĀCĪBAI UN EKSĀMENAM ATTIECĪBĀ UZ MOTOCIKLIEM A KATEGORIJĀ (PAKĀPENISKA PIEKĻUVE)

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai:
 - a) apstiprinātu un uzraudzītu apmācību, kas noteikta 10. panta 1. punkta c) apakšpunktā, vai
 - b) organizētu prasmju un uzvedības eksāmenu, kas noteikts 10. panta 1. punkta c) apakšpunktā.

2. Vadītāja apmācības ilgums ir vismaz 7 stundas.

3. Vadītāja apmācības saturs

Vadītāja apmācība ietver visus II pielikuma 6. punktā minētos elementus.

Katrs dalībnieks izpilda apmācības praktiskos elementus un pierāda savas prasmes un uzvedību uz koplietošanas ceļiem.

Apmācībās izmanto motociklus, kuri atbilst tai vadītāja apliecības kategorijai, kuru pretendenti vēlas iegūt.

4. Prasmju un uzvedības eksāmena ilgums un saturs

Eksāmena ilgums un nobrauktais attālums ir pietiekams, lai novērtētu prasmes un uzvedību, kā noteikts šā pielikuma 3. punktā.

VII PIELIKUMS
ATBILSTĪBAS TABULA

Direktīva 2006/126/EK	Regula (ES) Nr. 383/2012	Jaunā direktīva
-		1. pants
-		2. panta 1., 2, 3. un 12. punkts
-		3. panta 1., 2., 3., 4., 5. un 7. punkts
1. panta 1. punkts		4. panta 1. punkts
1. panta 2. punkts		4. panta 5. punkta pirmā daļa
1. panta 3. punkta pirmā daļa		4. panta 5. punkta otrās daļas pirmais teikums
1. panta 3. punkta otrā daļa		4. panta 5. punkta otrās daļas otrais teikums
1. panta 3. punkta trešā daļa		4. panta 8. punkts
1. panta 4. punkts		-
2. panta 1. punkts		3. panta 6. punkts
2. panta 2. punkts		4. panta 3. punkts
3. panta 1. punkts		4. panta 2. punkta pirmā daļa
3. panta 2. punkts		4. panta 2. punkta otrā daļa
3. panta 3. punkts		4. panta 4. punkts

-		4. panta 6. punkts un 7. punkta pirmā un trešā daļa
-		5. pants
4. panta 1. punkta pirmais teikums		6. panta 1. punkts
4. panta 1. punkta otrais teikums		7. panta 1., 2., 3. un 5. punkts
4. panta 2. punkta ievaddaļa 4. panta 2. punkta pirmā daļa		6. panta 1. punkta a) apakšpunkta ievaddaļa 6. panta 1. punkta a) apakšpunkta pirmā daļa
4. panta 2. punkta pirmais ievilkums		6. panta 1. punkta a) apakšpunkta pirmais un otrais ievilkums 2. panta 5. un 6. punkts
4. panta 2. punkta otrais ievilkums 4. panta 3. punkta a) apakšpunkta trešais ievilkums 4. panta 4. punkta a) apakšpunkta otrais ievilkums		7. panta 1. punkta a) apakšpunkts
4. panta 3. punkta ievaddaļa		
4. panta 3. punkta pirmais ievilkums		2. panta 8. punkts
4. panta 3. punkta otrais ievilkums		2. panta 9. punkts
4. panta 3. punkta a) apakšpunkta ievaddaļa 4. panta 3. punkta a) apakšpunkta pirmais un otrais ievilkums		6. panta 1. punkta b) apakšpunkta i) punkts 6. panta 1. punkta b) apakšpunkta pirmais un otrais ievilkums
4. panta 3. punkta b) apakšpunkta ievaddaļa 4. panta 3. punkta b) apakšpunkta pirmais ievilkums		6. panta 1. punkta b) apakšpunkta ii) punkts 6. panta 1. punkta b) apakšpunkta iii) punkta pirmais ievilkums
4. panta 3. punkta b) apakšpunkta otrais ievilkums 4. panta 4. punkta b) apakšpunkta piektā daļa		7. panta 1. punkta b) apakšpunkts

4. panta 4. punkta c) apakšpunkta otrais ievilkums		
4. panta 4. punkta e) apakšpunkta trešais ievilkums		
4. panta 3. punkta c) apakšpunkta ievaddaļa		6. panta 1. punkta b) apakšpunkta iii) punkts
4. panta 3. punkta c) apakšpunkta i) punkta ievaddaļa		6. panta 1. punkta b) apakšpunkta iii) punkta pirmais ievilkums
4. panta 3. punkta c) apakšpunkta ii) punkta ievaddaļa		6. panta 1. punkta b) apakšpunkta iii) punkta otrais ievilkums
4. panta 3. punkta c) apakšpunkta i) punkta pirmais ievilkums		7. panta 1. punkta c) apakšpunkta i) punkts
4. panta 3. punkta c) apakšpunkta ii) punkta pirmais ievilkums		7. panta 1. punkta c) apakšpunkta ii) punkts
4. panta 4. punkta ievaddaļa		6. panta 1. punkta c) apakšpunkta ievaddaļa
4. panta 4. punkta pirmais ievilkums		2. panta 10. punkts
4. panta 4. punkta otrais ievilkums		-
4. panta 4. punkta a) apakšpunkta ievaddaļa		6. panta 1. punkta c) apakšpunkta i) punkta ievaddaļa
4. panta 4. punkta a) apakšpunkta pirmais ievilkums		6. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrais ievilkums 2. panta 7. punkts 6. panta 1. punkta c) apakšpunkta i) punkts 2. panta 11. punkts
4. panta 4. punkta a) apakšpunkta trešais ievilkums		6. panta 1. punkta c) apakšpunkta i) punkta otrā daļa
-		6. panta 1. punkta c) apakšpunkta i) punkta trešā daļa
4. panta 4. punkta b) apakšpunkta ievaddaļa		6. panta 1. punkta c) apakšpunkta ii) punkts
4. panta 4. punkta b) apakšpunkta pirmā līdz ceturtais daļa		6. panta 1. punkta c) apakšpunkta ii) punkta pirmā līdz ceturtais daļa
4. panta 4. punkta c) apakšpunkta ievaddaļa		6. panta 1. punkta c) apakšpunkta iii) punkts

4. panta 4. punkta c) apakšpunkta pirmais ievilkums		6. panta 1. punkta c) apakšpunkta iii) punkta pirmais ievilkums
4. panta 4. punkta d) apakšpunkts		6. panta 1. punkta c) apakšpunkta iv) punkts
4. panta 4. punkta e) apakšpunkta ievaddaļa 4. panta 4. punkta e) apakšpunkta pirmais un otrais ievilkums		6. panta 1. punkta c) apakšpunkta v) punkts 6. panta 1. punkta c) apakšpunkta v) punkta pirmais un otrais ievilkums
4. panta 4. punkta f) apakšpunkts		6. panta 1. punkta c) apakšpunkta vi) punkts
4. panta 4. punkta g) apakšpunkta ievaddaļa 4. panta 4. punkta g) apakšpunkta pirmais ievilkums		6. panta 1. punkta c) apakšpunkta vii) punkta pirmais ievilkums
4. panta 4. punkta g) apakšpunkta otrais ievilkums 4. panta 4. punkta i) apakšpunkta otrais ievilkums		7. panta 1. punkta d) apakšpunkts 7. panta 1. punkta d) apakšpunkts
4. panta 4. punkta h) apakšpunkts		6. panta 1. punkta c) apakšpunkta viii) punkts
4. panta 4. punkta i) apakšpunkta ievaddaļa 4. panta 4. punkta i) apakšpunkta pirmais ievilkums		6. panta 1. punkta c) apakšpunkta ix) punkts
4. panta 4. punkta j) apakšpunkts		6. panta 1. punkta c) apakšpunkta x) punkts
4. panta 4. punkta k) apakšpunkta ievaddaļa 4. panta 4. punkta k) apakšpunkta pirmais ievilkums		6. panta 1. punkta c) apakšpunkta xi) punkts 6. panta 1. punkta c) apakšpunkta xi) punkta pirmais ievilkums
4. panta 4. punkta k) apakšpunkta otrais ievilkums		7. panta 1. punkta e) apakšpunkts
4. panta 5. punkts		6. panta 2. punkts
4. panta 6. punkta pirmā daļa		7. panta 2. punkts
4. panta 6. punkta otrā daļa		7. panta 3. punkts

4. panta 6. punkta trešā un ceturtais daļa		7. panta 4. punkts
4. panta 7. punkts		7. panta 5. punkts
5. panta 1. punkts		8. panta 1. punkts
5. panta 2. punkts		8. panta 1. punkta otrā daļa
6. panta 1. punkts		9. panta 1. punkts
6. panta 2. punkta ievaddaļa		9. panta 2. punkta ievaddaļa
6. panta 2. punkta a) apakšpunkts		9. panta 2. punkta a) apakšpunkts
6. panta 2. punkta b) apakšpunkts		9. panta 2. punkta b) apakšpunkts
-		9. panta 2. punkta c) apakšpunkts
6. panta 2. punkta c) apakšpunkts		9. panta 2. punkta d) apakšpunkts
6. panta 2. punkta d) apakšpunkts		9. panta 2. punkta e) apakšpunkts
6. panta 2. punkta e) apakšpunkts		9. panta 2. punkta f) apakšpunkts
6. panta 2. punkta f) apakšpunkts		9. panta 2. punkta g) apakšpunkts
-		9. panta 2. punkta h) apakšpunkts
6. panta 3. punkts		9. panta 3. punkts
6. panta 4. punkts		9. panta 4. punkts
7. panta 1. punkts		10. panta 1. punkts
7. panta 2. punkts		10. panta 2. punkts
		10. panta 2. punkta trešā daļa
7. panta 3. punkta ievaddaļa 7. panta 3. punkta a) un b) apakšpunkts		10. panta 3. punkta ievaddaļa 10. panta 3. punkta a) un b) apakšpunkts
7. panta 3. punkta pirmā daļa		10. panta 6. punkts

7. panta 3. punkta otrā daļa		10. panta 3. punkta pirmā daļa
7. panta 3. punkta trešā daļa		10. panta 2. punkta trešā daļa
7. panta 3. punkta ceturtā daļa		
7. panta 3. punkta piektā daļa		10. panta 2. punkta piektā daļa
-		10. panta 2. punkta septītā daļa
-		10. panta 4. punkts
7. panta 4. punkts		10. panta 5. punkts
7. panta 5. punkts		10. panta 7. punkts
8. pants		4. panta 8. punkts un 8. panta 2. punkts I pielikumam 10. panta 8. punkts II, III, V un VI pielikumam 16. panta 2. punkts IV pielikumam
9. pants		22. pants
10. pants		16. panta 1. punkts
11. panta 1., 2. un 3. punkts		11. panta 1., 2. un 3. punkts
11. panta 4. punkta pirmā un trešā daļa		13. panta 1. punkts
11. panta 4. punkta otrā daļa		13. panta 2. punkts
-		13. panta 3. un 4. punkts
11. panta 5. punkts		11. panta 4. punkts
11. panta 6. punkta pirmā daļa		12. panta 2. punkta pirmais teikums
11. panta 6. punkta otrās daļas pirmais teikums		12. panta 5. punkts

11. panta 6. punkta otrās daļas otrais teikums		12. panta 2. punkta otrais teikums
-		12. panta 1., 3., 4., 6., 7., 8. un 9. punkts
-		14. pants
-		15. pants
12. pants		17. panta 1. punkts
-		17. panta 2., 3. un 4. punkts
13. pants		18. pants
14. pants		20. pants
15. panta 1. punkts		19. panta 1. punkts
15. panta 2. punkts		19. panta 2. punkts
15. panta 3. punkts		-
15. panta 4. punkta pirmais teikums		19. panta 3. punkta pirmās daļas pirmais teikums
-		19. panta 3. punkta pirmās daļas otrais teikums 19. panta 3. punkta otrā daļa
15. panta 4. punkta otrais teikums		19. panta 3. punkta trešā daļa
-		19. panta 4. un 5. punkts
-		22. pants

-		24. pants
16. pants		25. pants
17. pants		26. pants
18. pants		27. pants
19. pants		28. pants
I pielikums		I pielikuma A.1. un A.2. daļa I pielikuma D daļa I pielikuma E daļa
	1. pants	-
	2. panta 1. punkts	I pielikuma B daļas 1. punkts
	2. panta 2. punkts	I pielikuma B.2. daļas 2. punkta 1. apakšpunkts
	2. panta 3. punkts	-
	3. pants	I pielikuma B daļas 2. punkts
	4. pants	I pielikuma B daļas 3. punkts
	5. panta 1. punkts	I pielikuma B daļas 4. punkts

	5. panta 2. punkts	I pielikuma B daļas 5. punkts
	5. panta 3. punkts	I pielikuma B daļas 6. punkts
	5. panta 4. punkts	I pielikuma B daļas 7. punkts
	5. panta 5. punkts	I pielikuma B daļas 8. punkts
	6. pants	-
	7. panta 1. punkts	I pielikuma B daļas 9. punkts
	7. panta 2. punkts	I pielikuma B daļas 10. punkts
	8. pants	-
	I pielikums	I pielikuma B.1. daļa
	II pielikums	I pielikuma B.2. daļa
	III pielikums	I pielikuma B.3. daļa
	IV pielikums	I pielikuma B.4. daļa
-		I pielikuma C daļa
II pielikums		II pielikums
III pielikums		III pielikums

IV pielikums		IV pielikums
V pielikums		V pielikums
VI pielikums		VI pielikums
VII pielikums		-
VIII pielikums		VII pielikums